

**Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне азаматтардың жекелеген санаттарын әлеуметтік қорғау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы
Қазақстан Республикасы
ЗАҢЫ**

1-бап. Қазақстан Республикасының мына заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

1. «Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі» (Ерекше бөлім) 1999 жылғы 1 шілдедегі Қазақстан Республикасының Кодексі (Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1994 ж., № 23-24):

1) 940-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Зиян: кәмелетке толмағандарға - он сегіз жасқа толғанға дейін, он сегіздегі және одан да ересек жастағы оқушыларға - күндіз оқыту нысанындағы оқу орындарындағы оқуы аяқталғанға дейін, бірақ әрі кеткенде жиырма үш жасқа дейін; Қазақстан Республикасының зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңнамасында белгіленген зейнеткерлік жасқа толған адамдарға - өмір бойы; мүгедектігі бар адамдарға - мүгедектік мерзіміне; ата-аналарының біреуіне, жұбайына не қайтыс болған адамның асырауында болған балаларын, немерелерін, аға-інілері мен апа-сіңлілерін, қарындастарын күтумен айналысатын отбасының басқа мүшесіне - олар он төрт жасқа толғанға дейін не денсаулық жағдайы өзгергенге дейін өтеледі.»;

2) 1052-баптың 1-тармағының 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) ауруханаларда, санаторийлерде, өзге де емдеу-алдын алу мекемелерінде емделіп жатқан, сондай-ақ қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арналған үйлерде тұратын азаматтардың осы ауруханалардың, санаторийлердің, өзге де емдеу-алдын алу мекемелерінің бас дәрігерлері және кезекші дәрігерлері, сондай-ақ қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арналған үйлердің директорлары, бас дәрігерлері куәландырған өсиеттері;».

2. «Қазақстан Республикасының Бюджет кодексі» 2008 жылғы 4 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Кодексі 2008 жылғы 5 желтоқсан,

№ 265-266 (25712-25713); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2008 ж., № 21 (2525) 93-құжат:

1) 51-баптың 1-тармағының 8-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«8) мыналарға:

Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген спирттің барлық түріне;

Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген алкоголь өніміне;

Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген құрамындағы этил спиртінің көлемі 0,5 пайыздан аспайтын сыраға;

Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген темекі бұйымдарына;

Қазақстан Республикасының аумағында жасалған жеңіл автомобильдерге (мүгедектігі бар адамдарға арнайы арналған қолмен басқарылатын немесе қолмен басқаруға бейімделген автомобильдерден басқа); бензинге (авиациялық бензинді қоспағанда) және дизель отынына акциздер;»;

2) 52-баптың 1-тармағының 8-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«8) мыналарға:

Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген спирттің барлық түріне;

Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген алкоголь өніміне;

Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген құрамындағы этил спиртінің көлемі 0,5 пайыздан аспайтын сыраға;

Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген темекі бұйымдарына;

Қазақстан Республикасының аумағында жасалған жеңіл автомобильдерге (мүгедектігі бар адамдар үшін арнайы арналған қолмен басқарылатын немесе қолмен басқаруға бейімделген автомобильдерден басқа);

бензинге (авиациялық бензинді қоспағанда) және дизель отынына акциздер;»;

3) 53-баптың 1-тармағының 6-тармақшасының тоғызыншы абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«мүгедектігі бар баланы тәрбиелеп отырған анаға немесе әкеге, бала асырап алушыға, қорғаншыға (қамқоршыға) тағайындалатын және төленетін ай сайынғы мемлекеттік жәрдемақы;»;

4) 54-баптың 1-тармағының 5-тармақшасының үшінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«аудандық (облыстық маңызы бар қала) бюджеттен қаржыландырылатын әлеуметтік көмек түрлерін қоспағанда, қарттарды және мүгедектігі бар балаларды қоса, мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қамсыздандыру;»;

5) 55-баптың 1-тармағының 5-тармақшасының алтыншы абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«мүгедектігі бар балаларды қоса алғанда, қарттар мен мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қамсыздандыру;»;

б) 56-баптың 4-тармағының үшінші және төртінші абзацтары және 1-тармақтың 7 және 9-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:
«үйде тәрбиеленетін және оқитын мүгедектігі бар балаларды материалдық қамтамасыз ету;»;

«жеке оңалту бағдарламасына сәйкес мүгедектігі бар адамдарды міндетті гигиеналық құралдармен қамтамасыз ету, жүріп-тұруы қиын бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдар үшін жеке көмекші, құлағы естімейтін мүгедектігі бар адамдар үшін - ымдау тілінің мамандарын ұсыну;»;

«7) мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерімен бірлесіп, мәдени-бұқаралық және ағарту іс-шараларын ұйымдастыру;»;

«9) дене шынықтыру және спорт жөніндегі уәкілетті органмен және мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерімен бірлесіп, мүгедектігі бар адамдар арасында сауықтыру және спорттық іс-шаралар өткізуді ұйымдастыру;».

3. «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» 2009 жылғы 18 қыркүйектегі Қазақстан Республикасының Кодексі («Казахстанская правда» от 29.09.2009 г., № 230-231 (25974-25975); «Егемен Қазақстан» 2009 жылғы 29 қыркүйек, № 315-318 (25715); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2009 ж., № 20-21, 89-құжат):

1) 1-баптың 1-тармақшасының 68 және 76-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«68) медициналық-әлеуметтік оңалту - жұмысқа араластыруға, отбасылық және қоғамдық өмірге қатыстыруға арналған медициналық, әлеуметтік және еңбек іс-шараларын кешенді пайдалану арқылы науқастар мен мүгедектігі бар адамдардың денсаулығын қалпына келтіру;»;

«76) медициналық оңалту - науқастар мен мүгедектігі бар адамдар организмінің бұзылған және (немесе) жоғалтқан функцияларын сақтауға, ішінара немесе толық қалпына келтіруге бағытталған медициналық қызметтер көрсету кешені;»;

2) 122-баптың 1-тармағының 3-тармақшасы:

«3) психикасының бұзылуынан (ауруынан) зардап шегуші адамдарға, оның ішінде оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес – мүгедектігі бар адамдарға әлеуметтік-тұрмыстық көмек көрсетуге және еңбекке орналасуына жәрдемдесуге кепілдік береді.»;

122-баптың 2-тармағының 2 және 3-тармақшалары:

«2) психикасының бұзылуынан зардап шегуші кәмелетке толмағандарға, оның ішінде оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес – мүгедектігі бар адамдарға жалпы білім беретін және кәсіптік оқытуды ұйымдастырады;

3) өндірістік-емдеу ұйымдарын, сондай-ақ еңбек терапиясына, мүгедектігі бар адамдарды қоса алғанда, психикасының бұзылуынан (ауруынан) зардап шегуші адамдарды осы ұйымдарда еңбекке орналастыру үшін жаңа мамандықтарға оқытуға арналған еңбек жағдайлары жеңілдетілген арнайы өндірістер, цехтар немесе учаскелер құрады.»;

3) 136-1-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«Денсаулық сақтау ұйымдары денсаулық сақтау объектілерінің мүгедектігі бар адмдар мен халықтың жүріп-тұруы шектеулі басқа да топтары үшін қолжетімділігі бойынша оларды бейімдеуге жағдайлар қалыптастырады.».

4. 2011 жылғы 26 желтоқсандағы «Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2011 ж., № 22, 174-құжат; 2012 ж., № 21-22, 124-құжат; 2013 ж., № 1, 3-құжат; № 2, 13-құжат; 2012 ж., № 6-7 (26825-26826)):

1) 147-баптың 2-тармағының 3-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) он сегіз жасқа толғанға дейін ортақ мүгедектігі бар баланы күтіп - бағуды жүзеге асыратын, сондай-ақ он сегіз жасқа толған ортақ мүгедектігі бар балаға I-II топтағы мүгедектік белгіленген жағдайда, мұқтаж жұбайы (зайыбы) тағайындалады.»;

2) 148-баптың 1-тармағының 2-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) ортақ мүгедектігі бар баланы он сегіз жасқа толғанға дейін бағып-күтуді жүзеге асырып отырған, сондай-ақ он сегіз жасқа толған соң ортақ мүгедектігі бар балаға I-II топтағы мүгедектік белгіленген жағдайда көмекке мұқтаж бұрынғы жұбайының;»;

2) 222-баптың 3-тармағының 6-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«6) жүріп-тұруы қиын мүгедектігі бар адамдарды дәрігерлік-консультативтік комиссияның төрағасы куәландыруы мүмкін.».

5. «Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі» 2014 жылғы 3 шілдедегі Қазақстан Республикасының кодексі («Казахстанская правда» 09.07.2014 ж. № 132 (27753); «Егемен Қазақстан» 09.07.2014 ж. № 132 (28356); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2014 ж., № 13-II, 83-құжат):

1) 43-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Қоғамдық жұмыстарға тарту жүкті әйелдерге, үш жасқа дейінгі жас балалары бар әйелдерге, үш жасқа дейінгі жас балаларын жалғыз өзі тәрбиелеп отырған еркектерге, елу сегіз жастағы және ол жастан асқан әйелдерге, алпыс үш жастағы және ол жастан асқан еркектерге, бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға, әскери қызметшілерге тағайындалмайды.»;

2) 44-баптың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Бас бостандығын шектеу сотталған адамға алты айдан жеті жылға дейінгі мерзімге пробациялық бақылау белгілеуден және оны жазаны өтеудің бүкіл мерзімі ішінде жыл сайын бір жүз сағаттан мәжбүрлі еңбекке тартудан тұрады. Бас бостандығын шектеу сотталған адамның тұрғылықты жері бойынша қоғамнан оқшауланбай өтеледі. Мәжбүрлі еңбекті жергілікті атқарушы органдар қоғамдық орындарда ұйымдастырады және күніне төрт сағаттан асырылмай өтеледі. Тұрақты жұмыс орны бар немесе оқып жүрген сотталғандар, кәмелетке толмағандар, жүкті әйелдер, үш жасқа дейінгі жас

балалары бар әйелдер, үш жасқа дейінгі жас балаларын жалғыз өзі тәрбиелеп отырған еркектер, елу сегіз жастағы және ол жастан асқан әйелдер, алпыс үш жастағы және ол жастан асқан еркектер, бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға, сондай-ақ жазасы алты айдан аз мерзімге бас бостандығын шектеуге ауыстырылған сотталғандар мәжбүрлі еңбекке тартылмайды.»;

3) 45-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Қамаққа алу кәмелетке толмағандарға, жүкті әйелдерге, жас балалары бар әйелдерге, жас балаларын жалғыз өзі тәрбиелеп отырған еркектерге, елу сегіз жастағы және ол жастан асқан әйелдерге, алпыс үш жастағы және ол жастан асқан еркектерге, бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға тағайындалмайды.»;

4) 72-баптың 4-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Жүкті әйелдерге, жас балалары бар әйелдерге, жас балаларын жалғыз өзі тәрбиелеп отырған еркектерге, елу сегіз жастағы және ол жастан асқан әйелдерге, алпыс үш жастағы және ол жастан асқан еркектерге, бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға жазаны өтеуден шартты түрде мерзімінен бұрын босату:»;

72-баптың 7-тармағының 2-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«7. Шартты түрде мерзімінен бұрын босату қолданылған адам, егер жазаның қалған өтелмеген бөлігі ішінде:

2) қылмысты абайсызда жасаса, сол сияқты жүкті әйел, жас балалары бар әйел, жас балаларын жалғыз өзі тәрбиелеп отырған еркек, елу сегіз жастағы және ол жастан асқан әйел, алпыс үш жастағы және ол жастан асқан еркек, бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адам қылмыстық теріс қылық, қасақана онша ауыр емес қылмыс жасаған жағдайларда, жаңа қылмыс үшін жаза тағайындау кезінде шартты түрде мерзімінен бұрын босатудың күшін жою не оны күшінде қалдыру туралы мәселені сот шешеді. Егер сот шартты түрде мерзімінен бұрын босатудың күшін жойса, жаза үкімдердің жиынтығымен жаза тағайындау қағидалары бойынша тағайындалады;»;

5) 152-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Әйелмен оның жүктілігі себебі бойынша еңбек шартын жасасудан негізсіз бас тарту немесе онымен еңбек шартын негізсіз тоқтату немесе үш жасқа дейінгі балалары бар әйелмен осы себептер бойынша еңбек шартын жасасудан негізсіз бас тарту немесе онымен еңбек шартын негізсіз тоқтату, сол сияқты мүгедектігі бар адаммен оның мүгедектігі себебі бойынша не кәмелетке толмаған адаммен оның кәмелетке толмағандығы себебі бойынша еңбек шартын жасасудан негізсіз бас тарту немесе еңбек шартын негізсіз тоқтату – белгілі бір лауазымдарды атқару немесе белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан бір жылға дейінгі мерзімге айыра отырып немесе онсыз, екі жүз айлық есептік көрсеткішке дейінгі мөлшерде айыппұл салуға не сол мөлшерде түзеу жұмыстарына не екі жүз сағатқа дейінгі мерзімге қоғамдық жұмыстарға тартуға не елу тәулікке дейінгі мерзімге қамаққа алуға жазаланады.».

6. «Қазақстан Республикасының Қылмыстық іс жүргізу кодексі» 2014 жылғы 4 шілдедегі Қазақстан Республикасының Кодексі «Казахстанская правда» 10.07.2014 № 133 (27754); «Егемен Қазақстан» 10.07.2014 ж. № 133 (28357):

1) 145-баптың 3-тармағының 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) асырауында кәмелетке толмаған балалары, қарт ата-анасы, мүгедектігі бар туыстары бар, сондай-ақ қорғаншы және қамқоршы болып табылатын адамдарға;»;

2) 640-баптың 2-тармағының 3-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) мүгедектігі бар адам болып табылатын басқа да адамдардың сот отырысына толыққанды қатысуын қамтамасыз етудің ұйымдастырушылық не техникалық мүмкіндіктері болмаған кезде, оларды процеске қатысушылармен талқыламастан, алқабі міндеттерін атқарудан босатады.».

7. «Қазақстан Республикасының Қылмыстық-атқару кодексі» 2014 жылғы 5 шілдедегі Қазақстан Республикасының Кодексі («Егемен Қазақстан» 11.07.2014 ж. № 134 (28358); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2014 ж., № 17, 91-құжат):

1) 10-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Сөйлеу не есту, не көру кемістігі бар мүгедектігі бар адамдар болып табылатын сотталғандардың дактильді-ымдау тілін немесе Брайль әліпбиін меңгерген мамандар көрсететін қызметтерді пайдалануға құқығы бар.»;

2) 52-баптың 9-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«9. Сотталған адам бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адам деп танылған кезде, пробация қызметі сотқа оны жазасын одан әрі өтеуден босату туралы ұсыну енгізеді.»;

3) 57-баптың 5-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Сотталған адам бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адам деп танылған кезде, пробация қызметі сотқа оны жазасын одан әрі өтеуден босату туралы ұсыну енгізеді.»;

4) 69-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Сотталған адам бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адам деп танылған кезде, пробация қызметі сотқа оны мәжбүрлі еңбектен босату туралы ұсыну, ал сотталған адам жүкті болған жағдайда – жазасын өтеуін кейінге қалдыру туралы ұсыну жібереді.»;

5) 86-баптың 2-тармағының алтыншы абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Науқас сотталғандар, мүгедектігі бар адамдар медициналық қорытындыда саны мен ассортименті айқындалған дәрілік заттар мен медициналық мақсаттағы бұйымдар салынған сауқаттар мен сәлемдемелер алуға құқылы;»;

6) 96-баптың 3-1-тармағының үшінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Сотталған жүкті әйелдерге және жанында жас балалары бар сотталған әйелдерге, сондай-ақ мүгедектігі бар адам болып табылатын сотталғандарға қатысты мекеме түрін толық қауіпсіз мекемеге өзгертуге жол берілмейді.»;

7) 105-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Жүкті әйелдер, балалары бар әйелдер, сондай-ақ мүгедектігі бар адамдар мен емдеу-профилактикалық мекемелерде ұсталатын сотталғандар тамақ өнімдері мен бірінші кезекте қажетті заттарды ақшаны уақытша орналастырудың қолма-қол ақшаны бақылау шоттарындағы қаражаты есебінен шектеусіз сатып алуға құқылы.»;

8) 113-баптың 2-тармағының екінші абзацы және 4-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«Мекемеден тыс жерде кәмелетке толмаған мүгедектігі бар балалары бар сотталған әйелдердің олармен кездесу үшін жылына бір рет қысқа мерзімге шығуына құқығы бар.»;

«4. Бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамдар болып табылатын және денсаулық жағдайына байланысты үнемі күтімді қажет ететін сотталғандарға, сондай-ақ кәмелетке толмаған сотталғандарға мекеме шегінен тыс жерге шығуға жұбайының (зайыбының), туысының немесе өзге еріп жүруші адамның бірге жүруімен рұқсат етіледі.»;

9) 115-баптың 5 және 6-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Жүкті әйелдерге, бала емізетін аналарға, кәмелетке толмағандарға, сондай-ақ науқастар мен мүгедектігі бар адамдар жақсартылған тұрғынжай-тұрмыстық жағдайлар жасалады және тамақтанудың жоғарылатылған нормалары белгіленеді.»;

«6. Мүгедектігі бар адам болып табылатын сотталғандар ұсталатын үй-жайлар арнаулы техникалық құралдармен және құрылғылармен жабдықталады.»;

10) 127-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Отыз жастан асқан сотталғандар мен мүгедектігі бар адамдар бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білімді өздерінің қалауы бойынша алады.»;

11) 134-баптың 5-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Мүгедектігі бар сотталғандарды ұстауға арналған тәртіптік изоляторлардағы камералар мен жалғыз адамдық камералар арнаулы техникалық құралдармен жабдықталады.»;

12) 144-баптың 5-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Сотталған жүкті әйелдер мен жанында жас балалары бар сотталған әйелдер, сондай-ақ мүгедектігі бар адам болып табылатын сотталғандар қатаң жағдайларда ұсталмайды.»;

13) 162-баптың 7-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«7. Қоғамдық жұмыстарға тарту, түзеу жұмыстары немесе бас бостандығын шектеу түріндегі жазаға сотталған адам бірінші немесе екінші

топтағы мүгедектігі бар адам деп танылған жағдайда, жазаны орындайтын орган сотқа оны жазасын өтеуден мерзімінен бұрын босату туралы ұсыну енгізеді.»;

14) 166-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамдар, сондай-ақ алпыс үш жастан асқан ерлер мен елу сегіз жастан асқан әйелдерді олардың жазбаша өтініші және мекеменің ұсынуы бойынша әлеуметтік қорғау органдары мүгедектер және қарттар үйіне жібереді.»;

15) 167-баптың 4-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамдар, жүкті әйелдер мен жас балалары бар әйелдерді, сондай-ақ кәмелетке толмағандарды бас бостандығынан айыру түріндегі жазаны өтеуден босату кезінде мекеме әкімшілігі олардың жұбайын (зайыбын), туыстарын не сотталған адамның өтінішінде көрсетілген өзге де адамдарды, сондай-ақ сотталған адамның таңдаған тұрғылықты жері бойынша пробация қызметін алты ай бұрын хабардар етеді.»;

16) Қазақстан Республикасының Қылмыстық-атқару кодексінің қосымшасының 9-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«9) мүгедектігі бар адамдарғы жүріп-тұруына арнап жасалған көлік құралдары, мүгедектігі бар адамдардың техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдары мен арнайы жүріп-тұру құралдары;».

8. «Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік Кодексі» 2015 жылғы 29 қазандағы Қазақстан Республикасының Кодексі («Казахстанская правда» 03.11.2015 ж., № 210 (28086); «Егемен Қазақстан» 03.11.2015 ж., № 210 (28688); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2015 ж., № 20-III, 112-құжат):

1) 138-баптың 47-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«47) мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау саласында;».

9. «Қазақстан Республикасының Азаматтық іс жүргізу кодексі» 2015 жылғы 31 қазандағы Қазақстан Республикасының Кодексі («Казахстанская правда» 03.11.2015 ж., № 210 (28086); «Егемен Қазақстан» 03.11.2015 ж. № 210 (28688); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2015 ж., № 20-VI, 114-құжат):

1) 112-баптың 1-тармағының 3-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) Ұлы Отан соғысының қатысушылары, жеңілдіктер бойынша Ұлы Отан соғысының қатысушыларына теңестірілген адамдар, сондай-ақ басқа мемлекеттердің аумағындағы ұрыс қимылдарының ардагерлері, мерзімді қызметтегі әскери қызметшілер, I және II топтардағы мүгедектігі бар адамдар, жасына байланысты зейнеткерлер болып табылатын, кәсіпкерлік қызметке байланысты емес даулар бойынша талап қоюшылар мен жауапкерлерді;».

10. «Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі» 2015 жылғы 23 қарашадағы Қазақстан Республикасының Кодексі («Казахстанская правда»

25.11.2015 жылғы, № 226 (28102); «Егемен Қазақстан» 25.11.2015 ж., № 226 (28704); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2015 ж., № 22-IV, 151-құжат):

1) 28-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын::

«2. Мүгедектігі бар адаммен жасалатын еңбек шарттары олардың жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, жұмыс орындарын жабдықтау бойынша шарттарды қамтуы тиіс.»;

2) 54-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Осы кодекстің 52-бабының 1-тармағының 2 және 3-тармақшаларымен жұмыс берушіге жүктілік туралы анықтаманы ұсынған жүкті әйелдермен, үш жасқа дейінгі балалары бар әйелдермен, он төрт жасқа дейінгі баланы (он сегіз жасқа дейінгі мүгедектігі бар баланы) тәрбиелеп отырған жалғызілікті аналармен, аталған балалар санатын анасыз тәрбиелеп отырған өзге де адамдармен осы Кодекстің 52-бабы 1-тармағының 2) және 3) тармақшаларында көзделген негіздер бойынша жұмыс берушінің бастамасымен еңбек шартын бұзуға жол берілмейді.»;

3) 69-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар қызметкерлерге жұмыс уақытының қысқартылған ұзақтығы белгіленеді –аптасына 36 сағаттан артық емес.»;

4) 75-баптың 8-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«8. Бірінші топтағы мүгедектігі бар жұмыскерлерге жұмыс уақытының жиынтық есебін қолдануға жол берілмейді.

Егер кәсіптік патологиялық сараптама комиссиясының қорытындысы негізінде мұндай режимге тыйым салынған болса, екінші және үшінші топтағы мүгедектігі бар қызметкерлерге жұмыс уақытының жиынтық есебі белгіленуі мүмкін емес.»;

5) 76-баптың 3 және 4-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Мүгедектігі бар адамдарды түнгі уақыттағы жұмысқа тартуға, мұндай жұмысқа медициналық қорытындыға сәйкес олардың денсаулық жағдайы бойынша тыйым салынбаған жағдайда, олардың жазбаша келісімімен ғана жол беріледі.

4. Жұмыс беруші:

1) жеті жасқа дейінгі балалары бар әйелдерді және жеті жасқа дейінгі балаларды анасыз тәрбиелеп отырған басқа да адамдарды;

2) он алты жасқа дейінгі мүгедектігі бар балаларды тәрбиелеп отырған жұмыскерлерді жазбаша келісімінсіз түнгі уақыттағы жұмысқа тартуға құқылы емес.»;

б) 77-баптың 3-тармағының 3-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) мүгедектігі бар адамдар жіберілмейді.»;

б) 89-баптың 1-тармағының 2-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдарға ұзақтығы кемінде күнтізбелік алты күн болатын жыл сайынғы ақы төленетін қосымша еңбек демалыстары беріледі.»;

8) 127-баптың 4 және 5-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Он сегіз жасқа толмаған жұмыскерлер, жүкті әйелдер, сондай-ақ мүгедектігі бар жұмыскерлер үшін мұндай жұмысқа медициналық көрсетілімдер бойынша тыйым салынбаған болса, оларды іссапарға жіберуге жол беріледі. Бұл ретте, аталған жұмыскерлер іссапарға барудан бас тартуға құқылы.

5. Үш жасқа дейінгі балалары бар жұмыскерлер, егер медициналық қорытынды негізінде мүгедектігі бар балалар не отбасының науқас мүшелері тұрақты күтімді жүзеге асыруға мұқтаж болса, отбасының науқас мүшелерін күтуді жүзеге асыратын не мүгедектігі бар балаларды тәрбиелеп отырған жұмыскерлер іссапарға барудан бас тартуға құқылы.»;

9) 135-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Вахталық әдіспен орындалатын жұмыстарға он сегіз жасқа толмаған жұмыскерлер, жүктілігі туралы анықтама берген, он екі және одан көп апта жүктілік мерзіміндегі жүкті әйелдер, бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдар медициналық қорытындыны ұсынған күннен бастап жіберілмейді. Өзге жұмыскерлер, егер медициналық қорытындылар негізінде мұндай жұмыстардың оларға қарсы көрсетілімі болмаса, вахталық әдіспен орындалатын жұмыстарға тартылуы мүмкін.».

11. «Арал өңіріндегі экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы» 1992 жылғы 30 маусымдағы Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1992 ж., № 13-14, 348-құжат; 1994 ж., № 8, 140-құжат; Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., № 7, 79-құжат; № 12, 184-құжат; № 21, 274-құжат; 1998 ж., № 24, 432-құжат; 1999 ж., № 8, 247-құжат; № 23, 924-құжат; 2004 ж., № 24, 150-құжат; 2007 ж., № 20, 152-құжат; 2011 ж., № 16, 129-құжат; 2012 ж., № 4, 32-құжат; № 8, 64-құжат; 2013 ж., № 14, 75-құжат):

1) 13-бапта:

2-тармақта бірінші абзац мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Экологиялық қасірет аймағында тұратын зейнеткерлер мен мүгедектігі бар адамдар:»;

4) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«4) қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арналған интернат-үйлерде орындармен қамтамасыз етуде артықшылық алуға құқық беріледі.»;

2) 17-бапта:

2- тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Экологиялық қасірет салдарынан I және II топтағы мүгедектігі бар адамдардың Қазақстан Республикасының облыс орталықтарын, республикалық маңызы бар қалаларын және астанасын қоспағанда, жаңа тұратын жері бойынша бірінші кезекте тұрғын үй алуға құқығы бар.».

12. «Семей ядролық сынақ полигонындағы ядролық сынақтардың салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы» 1992 жылғы 18 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1992 ж., № 23, 560-құжат; 1994 ж., № 8, 140-құжат; № 20, 252-құжат; Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., № 12, 184-құжат; 1998 ж., № 24, 432-құжат; 1999 ж., № 8, 247-құжат; № 23, 923-құжат; 2007 ж., № 10, 69-құжат; 2012 ж., № 4, 32-құжат; № 8, 64-құжат; 2013 ж., № 14, 72, 75-құжаттар; 2014 ж., № 6, 28-құжат):

1) 10-бапта бесінші абзац мынадай редакцияда жазылсын:

«осы баптың екінші және үшінші абзацтарында аталған, мүгедектігі бар адам деп танылған аурулары бар адамдардың балалары, олардың денсаулық жағдайы мен Заңда аталған аймақтарда ата-аналарының бірінің болу факторы арасындағы себепті байланыстар анықталған ретте.».

13. «Жаппай саяси қуғын-сүргіндер құрбандарын ақтау туралы» 1993 жылғы 14 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1993 ж., № 10, 242-құжат; 1994 ж., № 8, 140-құжат; Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., № 7, 79-құжат; № 12, 184-құжат; № 17-18, 220-құжат; 1998 ж., № 24, 432-құжат; 1999 ж., № 8, 247-құжат; 2000 ж., № 20, 380-құжат; 2001 ж., № 2, 14-құжат; 2007 ж., № 10, 69-құжат; 2009 ж., № 8, 44-құжат; 2010 ж., № 7, 32-құжат):

1) 24-бапта:

бірінші бөлікте жетінші абзац мынадай редакцияда жазылсын:

«қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арналған интернат-үйлерге бірінші кезекте орналасуға, оларда Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес толық мемлекеттік қамсыздандыру жағдайында тұруға;».

14. «Қазақстан Республикасындағы көлік туралы» 1994 жылғы 21 қыркүйектегі Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1994 ж., № 15, КТ. Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1996 ж., № 2, КТ. 186; 1998 ж., нөмірі 24, Сент. 447; 2001, Нөмірі 23, Сент. 309, 321, нөмірі 24, КТ. Астана, 2003, 10, Сент. 54; 2004, Нөмірі 18, Сент. Нөмірі 23, КТ. 142; 2005, нөмірі 15, КТ. 63; 2006, нөмірі 3, КТ. Нөмірі 14, КТ. Нөмірі 24, КТ. 148; 2009, Нөмірі 18, Сент. 84; 2010, Нөмірі 17-18, Сент. 114, нөмірі 24, КТ. 146; 2011, нөмірі 1, КТ. 2, 3, 5, кт. 43):

1) 6-баптың сегізінші және тоғызыншы абзацтары мынадай редакцияда жазылсын:

«жолаушылар тасымалдауды жүзеге асыру кезінде, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қоса алғанда, жаңа технологияларды, мүгедектігі бар адамдар үшін бейімделген құрылғылар мен технологиялардың ұтқырлығын жеңілдететін құралдарды пайдалану;

жолаушылар тасымалдауды жүзеге асыратын көлік жұмыскерлерін мүгедектігі бар адамдар қарым-қатынас жасау және оларға қызмет көрсету дағдыларына үйрету, оның ішінде ымдау тіліне үйрету;»;

2) 11-баптың он үшінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«мүгедектігі бар адамдарға жолаушылар тасымалының, тасымалдаушылар көрсететін қызметтердің, қызмет көрсету жөніндегі ақпараттың қолжетімділігін қамтамасыз етуге, оларға тасымалдау бойынша қызметтер көрсету кезінде қолайлы және қажетті жағдайлар жасауға міндетті.»;

3) 18-баптың оныншы абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Тасымалдаушы рейстер он және одан да көп сағатқа кідірген жағдайда жолаушыларға, оның ішінде мүгедектігі бар адамдардың мұқтаждығын ескере отырып, өз есебінен қонақүйден орындар беруге және оларды тамақтандыруға міндетті.»;

4) 25-баптың 1-1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1-1) мүгедектігі бар адамдарға жолаушылар тасымалының, тасымалдаушылар көрсететін қызметтердің, қызмет көрсету жөніндегі ақпараттың қолжетімділігінің қамтамасыз етілуін, оларға тасымалдау бойынша қызметтер көрсету кезінде қажетті қолайлылық пен жағдайлар жасалуын бақылауды;».

15. «Алкоголизмге, нашақорлық пен уытқұмарлық дертіне шалдыққан ауруларды еріксіз емдеу туралы» Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 7 сәуірдегі Заңы (Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1995 ж., № 3-4, 32-құжат)):

1) 5-баптың алтыншы абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Мәжбүрлеп емдеуге арналған наркологиялық ұйымдарға жіберу кәмелетке толмағандарға, жүкті әйелдерге, белгіленген тәртіппен аналық құқынан айырылмаған, 8 жасқа дейінгі баласы бар әйелдерге, 1 және 2-топтағы мүгедектігі бар адамдарға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен тізбедегі медициналық қарсы айғақтары барларға қолданылмайды.».

16. «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» 1995 жылғы 31 тамыздағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1995 ж., № 15-16, 106-құжат, Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1996 ж., № 2, 184-құжат)):

1) 74-2-баптың 3-тармағының 5) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

5) бесінші кезекте тек қайырымдылықпен айналысатын коммерциялық емес ұйымдармен, Ұлы Отан соғысы ардагерлерінің ұйымдарымен, жеңілдіктер бойынша Ұлы Отан соғысының ардагерлеріне теңестірілген ардагерлердің ұйымдарымен және басқа мемлекеттердің аумағындағы ұрыс қимылдары ардагерлерінің ұйымдарымен, Қазақстан Республикасы мүгедектерінің ерікті қоғамымен, Қазақ зағиптар қоғамымен, Қазақ саңыраулар қоғамымен және осы заңды тұлғалардың меншігі болып табылатын және олардың қаражаты есебінен құрылған өндірістік ұйымдармен, басқа да мүгедектігі бар адамдар ұйымдарымен олардың банктік шоттардағы және депозитке орналастырылған қаражаты бойынша есеп айырысулар жүзеге асырылады;

17. «Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы» Қазақстан Республикасының 1996 жылғы 10 маусымдағы Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1996 ж., п 8-9, 237-құжат):

1) 9-2-баптың 2-тармағының бесінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«мүгедектігі бар адамдарға, сондай-ақ бала кезінен мүгедектігі бар адамдардың ата-анасының біреуіне;».

18. «Қазақстан Республикасы жаңа Конституциясының бірінші жылдығына байланысты рақымшылық жасау туралы» Қазақстан Республикасының 1996 жылғы 15 шілдедегі Заңы

1) 1-баптың 1, 2, 3 және 5-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) 1941-1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысының қатысушылары мен мүгедектігі бар адамдардың, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдар;

2) әскери және интернационалдық борышын атқару кезінде қаза тапқан әскери қызметшілердің жесірлері, күйеулері соғыс мүгедектігі бар адамдар және оларға теңестірілген адамдардың әйелдері;

3) 16 жасқа дейінгі балалары, I және II топтағы мүгедектігі бар балалары бар әйелдер, сондай-ақ жүкті әйелдер;

5) I және II топтағы мүгедектігі бар адамдар;»;

2) 25-бапта:

2-тармақшаның оныншы және он бесінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Ұлы Отан соғысының қайтыс болған мүгедектігі бар адамдар мен оларға теңестірілген мүгедектігі бар адамдардың әйелдеріне (ерлеріне), сондай-ақ қайтыс болған соғысқа қатысушылардың, партизандар мен астыртын қимыл жасаушылардың, Ленинград қаласындағы қоршау кезеңінде қаланың кәсіпорындары мен ұйымдарында жұмыс істеген, «Ленинградты қорғағаны үшін» медалімен және «Қоршаудағы Ленинград тұрғыны» белгісімен марапатталған, жалпы науқастану, еңбекте зақымдану мен басқа да себептер (құқыққа қарсы іс-әрекеттер салдарынан мүгедектігі бар адам болған адамдарды қоспағанда) салдарынан мүгедектігі бар адам деп танылған, басқа тіркелген некеде тұрмаған азаматтардың әйелдеріне (ерлеріне);»;

«Чернобыль атом электр станциясындағы апат пен Семей ядролық полигонындағы жарылыстардың салдарынан зардап шеккен және мүгедектігі бар адам болып қалған азаматтарға;»;

3-тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«3) Ұлы Отан соғысының мүгедектігі бар адамдар мен оларға теңестірілген адамдар деп мыналар түсініледі:

Ұлы Отан соғысы кезеңінде майданда, әскери қимылдар ауданында, темір жолдардың майдан өңіріндегі учаскелерінде, қорғаныс шептері, әскери-теңіз базалары мен аэродромдар құрылыстарында жарақаттану, жарымжан болу, зақымдану немесе сырқаттану салдарынан мүгедектігі бар адам болып қалған Ұлы Отан соғысының майдандағы армиясының әскери қызметшілері,

партизандары мен астыртын қимыл жасаушылары, сондай-ақ тиісті санаттардағы жұмысшылары мен қызметшілері және зейнетақымен қамсыздандыру жөнінен әскери қызметшілерге теңестірілгендер қатарындағы адамдар;

1945 жылы Жапониямен соғыс барысында жарақаттану, жарымжан болу, зақымдану немесе сырқаттану салдарынан мүгедектігі бар адам болып қалған бұрынғы КСРО Қарулы Күштерінің әскери қызметшілері мен ерікті жалданушылары қатарындағы адамдар;

бұрынғы КСР Одағын қорғау кезінде, басқа кезеңдерде әскери қызметтің өзге де міндеттерін атқару кезінде алған жарақат, жарымжан болу, зақымдану салдарынан немесе майданда болуына байланысты сырқаттану салдарынан, сондай-ақ Ауғанстанда немесе ұрыс қимылдары жүргізілген басқа да мемлекеттерде әскери қызметін өтеген кезде мүгедектігі бар адам болып қалған әскери қызметшілер қатарындағы адамдар;

қызмет міндеттерін атқару кезінде жарақаттану, жарымжан болу, зақымдану салдарынан не майданда болуына немесе ұрыс қимылдары жүргізілген мемлекеттерде қызмет міндеттерін атқаруына байланысты сырқаттану салдарынан мүгедектігі бар адам болып қалған бұрынғы КСР Одағы ішкі істер және мемлекеттік қауіпсіздік органдарының басшы және қатардағы құрамының адамдары;

басқа елдердегі майдандағы әскери контингенттерге қызмет көрсетуші және ұрыс қимылдарын жүргізу кезеңінде жарақаттану, жарымжан болу, зақымдану не сырқаттану салдарынан мүгедектігі бар адам болып қалған жұмысшылар мен тиісті санаттағы қызметшілер.»;

3) 26-баптың 2-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) соғыс мүгедектігі бар адам мен оларға теңестірілген адамдардың әйелдеріне қолданылады деп белгіленсін.»;

4) 28-баптың 1 және 3-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) 1-баптың 3-тармақшасы - ана құқығынан айырылмаған және балаларды, соның ішінде асырап алған, не қамқорлыққа алған, осы Заң күшіне енген күні 16 жасқа толмаған балалары бар, не жасына қарамастан I және II топтардағы мүгедектігі бар балалары бар әйелдерге; осы Заң күшіне енген күні жүкті болған әйелдерге;»;

«3) 1-баптың 5-тармақшасы осы Заң күшіне енгенге дейін белгіленген тәртіппен I және II топтардың мүгедектігі бар адамдары деп танылған адамдарға;»;

5) 42-баптың 2-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) рақымшылық жасау бойынша жазадан босатылған және туыстары мен жақындары жоқ мүгедектігі бар адамдар мен қартайған адамдарды орналастыруға;».

19. «Тұрғын үй қатынастары туралы» 1997 жылғы 16 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңы «Егемен Қазақстан» 19.04.1997 ж., № 92-93 (22342-22343); «Казахстанская правда» 19.04.1997 ж., № 77 (21542); Қазақстан

Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., № 8, КТ. 84 мөрге 20.09.1997 ж. қол қойылды, Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., № 8, КТ. 84; 1999, нөмірі 13, сент. 431, Н 23, Сент. 921; 2001, нөмірі 15-16, КТ. 228; 2002, нөмірі 6, КТ. 71; 2003, нөмірі 11, КТ. 67; 2004, Нөмірі 14, Сент. Нөмірі 17, КТ. 101, нөмірі 23, КТ. 142; 2006, Нөмірі 16, Сент. 103):

1) 4-бабының екінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Тұрғын емес үй-жайлардың меншік иелері мүгедектігі бар адамдар үшін қолжетімділікті қамтамасыз етуге тиіс.»;

2) 13-баптың 8-тармағының 2, 5 және 10-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«2) 1 және 2-топтағы мүгедектігі бар адамдар;»;

«5) бұрынғы Кеңестік Социалистік Республикалар Одағын қорғау кезінде, әскери қызметтің өзге де міндеттерін басқа кезеңдерде орындау кезінде немесе майданда болуға байланысты ауруға шалдығу салдарынан, сондай-ақ Ауғанстанда немесе ұрыс қимылдары жүргізілген басқа да мемлекеттерде әскери қызметін өткеру кезінде жаралану, контузия алу, мертігу салдарынан мүгедектігі бар адам болған әскери қызметшілер;»;

«10) ішкі істер органдарының күнтізбелік есеппен жиырма және одан да көп еңбек сіңірген жылдары бар қызметкерлері және теріс себептер бойынша қызметтен шығарылғандарды қоспағанда, қызметтен шығарылған және күнтізбелік есеппен жиырма және одан да көп еңбек сіңірген жылдары бар қызметкерлер, сондай-ақ күнтізбелік есеппен он және одан да көп еңбек сіңірген жылдары бар және мүгедектігі бар балаларды асырап-бағып отырған қызметкерлер құқылы. Ішкі істер органдарының берілген қызметтік тұрғын үйді жекешелендіруге құқығы бар зейнеткері қайтыс болған жағдайда, жекешелендіру құқығы қайтыс болған (қаза тапқан) адамның отбасы мүшелеріне өтеді.»;

3) 40-баптың 3-тармағының алтыншы абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Осы тармақтың бірінші бөлігінде көрсетілген өзгерістер мүгедектігі бар адамдардың тұрғынжайға кіруін қамтамасыз етуге байланысты болған жағдайда, пәтерлер, тұрғын емес үй-жайлар меншік иелерінің жазбаша келісімі талап етілмейді.»

4) 67-баптың 1-тармағы 2-тармақшасының екінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Ең төменгі күнкөріс деңгейінің 3,1 еселенген мөлшеріндегі коэффициент мүгедектігі бар балаларға қолданылмайды;»;

5) 68-баптың 2 және 3-тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«2) 1 және 2 топтағы мүгедектігі бар адамдары;

3) мүгедектігі бар балалары бар немесе оларды тәрбиелеуші отбасылары;»;

6) 76-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Мүгедектігі бар адамдарға, қарттарға, жүрек-қан тамырлары және басқа да асқынған аурулармен ауыратын адамдарға мемлекеттік тұрғын үй қорынан тұрғынжай немесе жеке тұрғын үй қорынан жергілікті атқарушы орган жалдаған тұрғынжай – олардың тілегі ескеріліп, төменгі қабаттардан немесе лифтілері бар тұрғын үйлерден, ал тірек-қимыл аппараты бұзылған мүгедектігі бар адамдарға екіншіден жоғары емес қабаттан беріледі.

Мүгедектігі бар адамдарға ғимараттың үлгісі, жайлылық дәрежесі және тұруға қажетті басқа да жағдайларды ескере отырып, тұрғын үй-жайды таңдау құқығы беріледі.»;

7) 101-10-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«Осы Заңның мақсаттары үшін арнаулы мемлекеттік органдар қызметкерлерінің немесе әскери қызметшілердің отбасы мүшелеріне:

1) зайыбы немесе жұбайы;

2) ортақ немесе ерлі-зайыптылардың біреуінің баласы (балалары);

3) ортақ немесе ерлі-зайыптылардың біреуінің он сегіз жасқа толғанға дейін мүгедектігі бар адам болған он сегіз жастан асқан баласы (балалары) жатады.»;

8) мынадай мазмұндағы 117-баптың 3-тармағымен толықтырылсын:

«3. «Мүгедектігі бар баланы тәрбиелеп отырған адам» санаты бойынша тұрғын үйге мұқтаж ретінде есепте тұрған бала кезінен мүгедектігі бар адам немесе оның заңды өкілі бұрынғы тәртіппен мемлекеттік тұрғын үй қорынан тұрғын үй алу құқығын сақтайды.»;

9) 118-баптың 1-тармағының 4, 10 және 12-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«4) I және II топтағы мүгедектігі бар адамдарға (өздері жасаған қылмыс салдарынан мүгедектігі бар адам болған адамдарды қоспағанда);»;

«10) мүгедектігі бар балаларды тәрбиелеуші адамдарға;»;

«12) III топтағы мүгедектігі бар адамдарға, жасына байланысты демалысқа шыққан зейнеткерлерге, жалғызбасты аналарға (некеге тұрмаған бала тәрбиелеуші әйелдерге), егіз бала тапқан отбасыларына, егер азаматтардың бұл санаты Қазақстан Республикасының заңдары белгілеген тәртіппен анықталатын ең төменгі күнкөріс деңгейінен төмен табыс алатын болса;»;

б) 120-баптың 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) мүгедектігі бар адамдарды (өздері жасаған қылмыс салдарынан мүгедектігі бар адам болған адамдарды қоспағанда);».

20. «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы» 1997 жылғы 16 маусымдағы Қазақстан Республикасының № 126 Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., №11, 154-құжат; 1999 ж., № 8, 239-құжат; № 23, 925-құжат; 2002 ж., № 6, 71-құжат; 2003 ж., № 1-2, 13-құжат; 2004 ж., № 23, 142-құжат; № 24, 157-құжат; 2005 ж., № 23, 98-құжат; 2006 ж., № 12, 69-құжат; 2007 ж., № 10,

69-құжат; № 20, 152-құжат; 2012 ж., № 4, 32-құжат; № 8, 64-құжат; 2013 ж., № 10-11, 56-құжат; 2014 ж., № 6, 28-құжат; № 19-I, 19-II, 96-құжат; 2015 ж., № 6, 27-құжат; № 8, 45-құжат):

1) 1-баптың 3-тармағы мынадай мазмұндағы екінші бөлікпен толықтырылсын:

«Осы норма жеті жасқа дейінгі мүгедектігі бар балаларға, жетіден он сегіз жасқа дейінгі бірінші, екінші және үшінші топтағы мүгедектігі бар балаларға, бала кезінен мүгедектігі бар адамдарға қолданылмайды.»;

2) 1-1-баптың 4) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«4) уәкілетті мемлекеттік орган – орталық атқарушы орган ведомствосының аумақтық бөлімшесі.»;

3) 6-баптың 1-2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«1-2. Медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда) стационар жағдайында тұратын және мемлекеттің толық қамсыздандыруындағы тірек-қимыл аппараты бұзылған мүгедектігі бар балаларға мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар толық көлемде төленеді.»;

4) 6-баптың 1-3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3-1. Мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақыларды алушы қайтыс болған жағдайда отбасы мүшелеріне не жерлеуді жүзеге асырған адамға 35 айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде жерлеуге арналған біржолғы төлем төленеді.»;

5) 8-баптың 4-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Зейнетақы төлемдерін алуға құқық беретін жасқа жеткен мүгедектігі бар адамдарды қайта куәландыру олардың өтініші бойынша ғана жүргізіледі.»;

6) 10-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«Қайта куәландырылған мүгедектік мерзімі аяқталғанға дейін еңбекке қабілетті деп танылған жағдайда жәрдемақы ол еңбекке қабілетті деп танылған айды қоса алғанда төленеді.»;

7) 10-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Егер мүгедектігі бар адам қайта куәландыруға осы үшін тағайындалған мерзімде МӘС бөлімшесіне келмесе, онда оған жәрдемақы төлеу тоқтатыла тұрады, ал ол мүгедектігі бар адам деп қайта танылған жағдайда –тоқтатылған күннен бастап, бірақ оны МӘС бөлімшесі осы кезеңде мүгедектігі бар адам деп таныса, бір айдан аспайтын мерзімде қайта басталады.

Қайта куәландыру мерзімін дәлелді себеппен өткізіп алған жағдайда жәрдемақы төлеу төлем тоқтатыла тұрған күннен бастап қайта куәландыру күніне дейін, бірақ егер МӘС бөлімшесі осы кезеңде оны мүгедектігі бар адам деп таныса, үш жылдан аспайтын мерзімде жүргізіледі.

Бұл ретте егер қайта куәландыру кезінде мүгедектігі бар адам мүгедектіктің басқа (анағұрлым жоғары немесе неғұрлым төмен) тобына ауыстырылса, онда көрсетілген уақыт үшін жәрдемақы бұрынғы тобы бойынша төленеді.»;

8) 11-баптың атауы мынадай редакцияда жазылсын:

«11-бап. Мүгедектігі бойынша жәрдемақыға құқығы бар мүгедектігі бар адамдардың санаттары»;

9) 11-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«Мүгедектігі бойынша жәрдемақыға құқығы бар мүгедектігі бар адамдарға:

1) жалпы аурудан, еңбекте мертігуден, кәсіби аурудан мүгедектігі бар адамдар, жеті жасқа дейінгі мүгедектігі бар балалар;

1-1) бала кезінен мүгедектігі бар адамдар, жетіден он сегіз жасқа дейінгі мүгедектігі бар балалар – бірінші, екінші, үшінші топтағы мүгедектер;

2) мүгедектікке әскери қызметті өткеру кезінде алған жарақаттың, контузияның, мертігудің, аурудың салдарынан душар болған мерзімді қызметтегі әскери қызметшілер қатарындағы мүгедектігі бар адамдар, азаматтық немесе әскери мақсаттағы ядролық объектілердегі авариялардың зардаптарын жою кезінде не ядролық объектілердегі авариялық жағдайлар салдарынан мүгедек болған адамдар;

3) мүгедектігі әскери қызмет міндеттерін, арнаулы мемлекеттік органдардағы қызметін (қызмет міндеттерін) атқаруға байланысты емес жазатайым оқиғаның салдарынан болған мертігу не әскери және қызметтік борышын орындауға байланысты емес ауру салдарынан болған жағдайда әскери қызметшілер (мерзімді қызметтегі әскери қызметшілерден басқа), арнаулы мемлекеттік органдардың қызметкерлері, ішкі істер органдары мен Қазақстан Республикасының бұрынғы Мемлекеттік тергеу комитетінің басшы және қатардағы құрамының адамдары арасынан шыққан мүгедектігі бар адамдар;

4) мүгедектігі әскери қызмет, арнаулы мемлекеттік органдардағы қызметті өткеру кезінде жаралануы, контузия алуы, мертігуі, ауыруы салдарынан болған әскери қызметшілер (мерзімді қызметтегі әскери қызметшілерден басқа), арнаулы мемлекеттік органдар қызметкерлері, қызметтік міндеттерін атқару кезінде ішкі істер органдары мен Қазақстан Республикасының бұрынғы Мемлекеттік тергеу комитетінің қызметкерлері қатарынан шыққан мүгедектігі бар адамдар;

5) Себеп-салдарлық байланысы анықтаған кезде төтенше экологиялық жағдайлар, оның ішінде ядролық жарылыстар мен сынақтар өткізу кезіндегі радиациялық әсердің және/немесе солардың зардаптары салдарынан мүгедектігі бар адамдар.»;

10) 12-бап мынадай жаңа редакцияда жазылсын:

«1. Осы Заңның 11-бабының 1), 1-1) және 3) тармақшаларында көрсетілген мүгедектігі бар адамдарға мүгедектігі бойынша айлық жәрдемақылар мынадай:

1) 2014 жылғы 1 сәуірден бастап:

бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленетін ең төмен күнкөріс деңгейінің (бұдан әрі – ең төмен күнкөріс деңгейі) 1,42 мөлшерінде;

екінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 1,11 ең төмен күнкөріс деңгейі; үшінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 0,78 ең төмен күнкөріс деңгейі;

он алты жасқа дейінгі мүгедектігі бар балаларға – 1,05 ең төмен күнкөріс деңгейі;

бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 1,42 ең төмен күнкөріс деңгейі;

бала кезінен екінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 1,16 ең төмен күнкөріс деңгейі;

бала кезінен үшінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 0,91 ең төмен күнкөріс деңгейі;

он алтыдан он сегіз жасқа дейінгі бірінші топтағы мүгедектігі бар балаларға – 1,42 ең төмен күнкөріс деңгейі;

он алтыдан он сегіз жасқа дейінгі екінші топтағы мүгедектігі бар балаларға – 1,16 ең төмен күнкөріс деңгейі;

он алтыдан он сегіз жасқа дейінгі үшінші топтағы мүгедектігі бар балаларға – 0,91 ең төмен күнкөріс деңгейі мөлшерінде;

2) 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап:

бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 1,92 ең төмен күнкөріс деңгейі;

екінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 1,53 ең төмен күнкөріс деңгейі;

үшінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 1,04 ең төмен күнкөріс деңгейі;

он алты жасқа дейінгі мүгедектігі бар балаларға – 1,40 ең төмен күнкөріс деңгейі;

бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 1,92 ең төмен күнкөріс деңгейі;

бала кезінен екінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 1,59 ең төмен күнкөріс деңгейі;

бала кезінен үшінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 1,20 ең төмен күнкөріс деңгейі;

жетіден он сегіз жасқа дейінгі бірінші топтағы мүгедектігі бар балаларға – 1,92 ең төмен күнкөріс деңгейі;

жетіден он сегіз жасқа дейінгі екінші топтағы мүгедектігі бар балаларға – 1,59 ең төмен күнкөріс деңгейі;

жетіден он сегіз жасқа дейінгі үшінші топтағы мүгедектігі бар балаларға – 1,20 ең төмен күнкөріс деңгейі мөлшерінде тағайындалады.

2. Осы Заңның 11-бабының 2) және 5) тармақшаларында көрсетілген мүгедектігі бар адамдарға мүгедектігі бойынша айлық жәрдемақылар мынадай:

1) 2014 жылғы 1 сәуірден бастап:

бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 1,69 ең төмен күнкөріс деңгейі;

екінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 1,36 ең төмен күнкөріс деңгейі;

үшінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 1,05 ең төмен күнкөріс деңгейі мөлшерінде;

2) 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап:

бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 2,81 ең төмен күнкөріс деңгейі;

екінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 2,40 ең төмен күнкөріс деңгейі;

үшінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 2,01 ең төмен күнкөріс деңгейі мөлшерінде тағайындалады.

3. Осы Заңның 11-бабының 4) тармақшасында көрсетілген мүгедектігі бар адамдарға мүгедектігі бойынша айлық жәрдемақылар мынадай:

1) 2014 жылғы 1 сәуірден бастап:

бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 2,19 ең төмен күнкөріс деңгейі;

екінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 1,56 ең төмен күнкөріс деңгейі;

үшінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 1,05 ең төмен күнкөріс деңгейі мөлшерінде;

2) 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап:

бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 3,44 ең төмен күнкөріс деңгейі;

екінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 2,65 ең төмен күнкөріс деңгейі;

үшінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға – 2,01 ең төмен күнкөріс деңгейі мөлшерінде тағайындалады.»;

4. Жұмыс істейтін жәрдемақы алушыларға мүгедектігіне байланысты ай сайынғы жәрдемақы толық көлемде төленеді.

5. Егер жасына байланысты зейнетақы төлемдерінің немесе еңбек сіңірген жылдары үшін зейнетақы төлемдерінің мөлшері мүгедектігі бар адамдардың тиісті санаттарына белгіленген мүгедектігі бойынша айлық жәрдемақының мөлшерінен аз болса, мүгедектігі бойынша айлық жәрдемақы төлеу жасына байланысты зейнетақы төлемдеріне немесе еңбек сіңірген жылдары үшін зейнетақы төлемдеріне мүгедектердің осы санаты үшін белгіленген мүгедектігі бойынша айлық жәрдемақы мөлшеріне дейінгі тиісті қосымша ақылар түрінде жүргізіледі.»;

11) 13-баптың 2-тармағының 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Еңбек етуге қабілетті отбасы мүшелері:

1) он сегіз жасқа толмаған және егер олар он сегіз жасқа толғанға дейін мүгедектігі бар адам болып қалса, осы жастан асқан балалары (оның ішінде асырап алған балалары, өгей ұлдары мен өгей қыздары), аға-інілері, апа-

сінділері және немерелері, бұл ретте еңбек етуге қабілетті ата-анасы болмаған жағдайда аға-інілері, апа-сінділері және немерелері, ата-анасынан алименттер алмаған жағдайда өгей ұлдары мен өгей қыздары болып есептеледі;»;

12) 16-бапта:

1-тармақ алып тасталсын;

13) 2-тармақ мынадай мазмұндағы 3) тармақшамен толықтырылсын:

«3) 2021 жылғы 1 қаңтардан бастап – отбасының еңбекке қабілетсіз әрбір мүшесіне 0,86 ең төмен күнкөріс деңгейі мөлшерінде тағайындалады.»;

14) 3-тармақ мынадай мазмұндағы 3) тармақшамен толықтырылсын:

«3) 2021 жылғы 1 қаңтардан бастап әрбір балаға – 1,18 ең төмен күнкөріс деңгейі мөлшерінде тағайындалады.»;

15) 4-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Қызметтік міндеттерін атқару немесе әскери қызмет, арнаулы мемлекеттік органдарда қызмет өткеру кезінде қаза тапқан немесе жаралануы, контузия алуы, мертігуі, ауыруы салдарынан қайтыс болған әскери қызметшілердің, арнаулы мемлекеттік органдар, ішкі істер органдары және Қазақстан Республикасының бұрынғы Мемлекеттік тергеу комитеті қызметкерлерінің отбасы мүшелеріне асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша айлық жәрдемақының мөлшері отбасының еңбек етуге қабілетсіз әрбір мүшесіне 0,25 ең төмен күнкөріс деңгейіне ұлғайтылады.»;

16) мынадай мазмұндағы 21-1-баппен толықтырылсын:

«21-1-бап. Осы Заңның сақталуын мемлекеттік бақылау.

1. Жәрдемақыларды толық мөлшерде және (немесе) белгіленген мерзімдерде төлеу жөніндегі талаптардың сақталуына мемлекеттік бақылауды орталық атқарушы органның ведомствосы және уәкілетті мемлекеттік орган тексеру мен профилактикалық бақылау нысанында жүзеге асырады.

2. Тексеру және профилактикалық бақылау Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне сәйкес жүзеге асырылады.»;

21. «Сот приставтары туралы» 1997 жылғы 7 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., № 13-14, сентябрь. 2001; 2003, нөмірі 10, кт. 49; 2004, Нөмірі 23, Сент. 142; 2006, нөмірі 11, КТ. 55; 2007, нөмірі 8, КТ. Нөмірі 20, кт. 152; 2010, нөмірі 5, Сент. 23; нөмірі 7, КТ. 28):

1) 10-баптың 4-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Сот приставына қызмет міндеттерін атқару үстінде алған жарақаты, жаралану (контузия), мертігу, сырқат салдарынан болған мүгедектікті белгілеу кезінде оған мынадай мөлшерде біржолғы өтемақылар:

1) бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға - бес жылдық жалақысы;

2) екінші топтағы мүгедектігі бар адамға - үш жылдық жалақысы;

3) үшінші топтағы мүгедектігі бар адамға - жылдық жалақысы төленеді.».

22. «Адамдарды қоғамнан уақытша оқшаулауды қамтамасыз ететін арнаулы мекемелерде, арнаулы үй-жайларда ұстау тәртібі мен шарттары

туралы» Қазақстан Республикасының 1999 жылғы 30 наурыздағы Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1999 ж., № 6, 190-құжат)):

1) 16-баптың 2-1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2-1. Сөйлеу не есту, не көру кемістігі бар мүгедектігі бар адам болып табылатын күдіктілер мен айыпталушылардың дактильді-ымдау тілін немесе Брайль әліпбиін меңгерген мамандар көрсететін қызметтерді пайдалануға құқығы бар.».

23. «Қазақстан Республикасындағы арнаулы мемлекеттік жәрдемақы туралы» 1999 жылғы 5 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1999 ж., № 8, 238-құжат; № 23, 925-құжат; 2000 ж., № 23, 411-құжат; 2001 ж., № 2, 14-құжат; 2002 ж., № 6, 71-құжат; 2004 ж., № 24, 157-құжат; 2005 ж., № 23, 98-құжат; 2006 ж., № 12, 69-құжат; 2007 ж., № 20, 152-құжат; 2009 ж., № 23, 111-құжат; 2012 ж., № 4, 32-құжат; № 8, 64-құжат; 2014 ж., № 6, 28-құжат; № 19-I, 19-II, 96-құжат; 2015 ж., № 6, 27-құжат; № 19-II, 106-құжат; № 22-II, 145-құжат; 2016 ж., № 7-I, 49-құжат; 2018 ж., № 14, 42-құжат; № 22, 83-құжат; 2019 ж., № 21-22, 90-құжат; № 23, 106-құжат):

1) 4-бапта:

1-3) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«1-3) мәртебесі «Ардагерлер туралы» Қазақстан Республикасының Заңы б-бабының 2) тармақшасында айқындалған, жеңілдіктер бойынша Ұлы Отан соғысының мүгедектігі бар адамдарға теңестірілген адамдар;»;

3) и 4) тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«3) Ауғанстандағы немесе соғыс қимылдары жүргізілген басқа мемлекеттердегі соғыс қимылдары кезінде қаза тапқан (хабар-ошарсыз кеткен) немесе жаралану, контузия алу, мертігу, ауру салдарынан қайтыс болған әскери қызметшілердің, арнаулы мемлекеттік органдар қызметкерлерінің отбасылары; бейбіт уақытта әскери қызмет, арнаулы мемлекеттік органдарда қызмет атқару кезінде қаза тапқан (қайтыс болған) әскери қызметшілердің, арнаулы мемлекеттік органдар қызметкерлерінің отбасылары, қызметтік міндеттерін атқару кезінде қаза тапқан ішкі істер органдары қызметкерлерінің отбасылары; Чернобыль АЭС-тағы апаттың және азаматтық немесе әскери мақсаттағы объектілердегі басқа да радиациялық апаттар мен авариялардың салдарын жою кезінде қаза тапқандардың отбасылары; сәуле аурулары салдарынан қайтыс болғандардың немесе қайтыс болған мүгедектігі бар адамдардың, сондай-ақ қайтыс болуы Чернобыль АЭС-тағы апаттың және азаматтық немесе әскери мақсаттағы объектілердегі басқа да радиациялық апаттар мен авариялардың және ядролық сынақтардың әсеріне белгіленген тәртіппен байланысты болған азаматтардың отбасылары;

4) Ұлы Отан соғысының қайтыс болған мүгедектігі бар адамның немесе жеңілдіктер бойынша Ұлы Отан соғысының мүгедектігі бар адамдарына теңестірілген адамның екінші рет некеге тұрмаған зайыбы (жұбайы), сондай-ақ жалпы ауруға шалдығу, жұмыста мертігу және басқа да себептер (құқыққа

қайшы келетіндерді қоспағанда) салдарынан мүгедек деп танылған, Ұлы Отан соғысының қайтыс болған қатысушысының, партизанның, астыртын әрекет етушінің, «Ленинградты қорғағаны үшін» медалімен немесе «Қоршаудағы Ленинград тұрғыны» белгісімен наградталған азаматтың екінші рет некеге тұрмаған зайыбы (жұбайы);»;

7)-8-1) тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«7) «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 12-бабының 5-тармағында көзделген жасына байланысты берілетін зейнетақы төлемдеріне мүгедектігі бойынша төленетін айлық жәрдемақы мөлшеріне дейін қосымша төлем алушыларды қоспағанда, жасына байланысты берілетін зейнетақы төлемдері немесе еңбек сіңірген жылдары үшін төленетін зейнетақы төлемдері тағайындалған бірінші, екінші және үшінші топтардағы мүгедектер, сондай-ақ Ресей Федерациясының заңнамасына сәйкес мүгедектігі бойынша зейнетақы алатын жағдайда Байқоңыр қаласында тұратын бірінші, екінші және үшінші топтардағы мүгедектігі бар адамдар;

8) Ресей Федерациясының заңнамасына сәйкес мүгедектігі бойынша зейнетақы алатын жағдайда Байқоңыр қаласында тұратын он алты жасқа дейінгі мүгедектігі бар балалар;

8-1) Ресей Федерациясының заңнамасына сәйкес мүгедектігі бойынша зейнетақы алатын жағдайда Байқоңыр қаласында тұратын он алтыдан он сегіз жасқа дейінгі бірінші, екінші, үшінші топтардағы мүгедектігі бар балалар;»;

2) 6-бапта:

4 тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Егер мүгедектігі бар адам Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген мерзімде қайта куәландыру үшін МӘС бөлімшесіне келмесе, онда оған жәрдемақы төлеу оны қайтадан мүгедектігі бар адам деп таныған кезге дейін тоқтатыла тұрады.

Қайта куәландыру мерзімін дәлелді себеппен өткізіп алған жағдайда, жәрдемақы төлеу, егер МӘС бөлімшесі оны осы кезеңде мүгедектігі бар адам деп таныса, төлем тоқтатыла тұрған күннен бастап қайта куәландыру күніне дейін, бірақ алты айдан аспайтын уақыт үшін жүргізіледі. Бұл ретте, егер қайта куәландыру кезінде мүгедектігі бар адам мүгедектіктің басқа (неғұрлым жоғары немесе неғұрлым төмен) тобына ауыстырылса, онда көрсетілген уақыт үшін жәрдемақы бұрынғы топ бойынша төленеді.»;

3) 7-бапта:

үшінші бөлікте:

4) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«4) жеңілдіктер бойынша Ұлы Отан соғысының мүгедектігі бар адамдарына теңестірілген адамдарға – 7,55 айлық есептік көрсеткіш;»;

б) және 7) тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«6) Ауғанстандағы немесе соғыс қимылдары жүргізілген басқа да мемлекеттердегі соғыс қимылдары кезінде қаза тапқан (хабар-ошарсыз кеткен) немесе жаралану, контузия алу, мертігу, ауыру салдарынан қайтыс болған әскери қызметшілердің, арнаулы мемлекеттік органдар қызметкерлерінің отбасыларына; бейбіт уақытта әскери қызметті, арнаулы мемлекеттік органдарда қызметті өткеру кезінде қаза тапқан (қайтыс болған) әскери қызметшілердің, арнаулы мемлекеттік органдар қызметкерлерінің отбасыларына; қызметтік міндеттерін атқару кезінде қаза тапқан ішкі істер органдары қызметкерлерінің отбасыларына; Чернобыль АЭС-тағы апаттың және азаматтық немесе әскери мақсаттағы объектілердегі басқа да радиациялық апаттар мен авариялардың салдарын жою кезінде қаза тапқандардың отбасыларына; сәуле ауруы салдарынан қайтыс болғандардың немесе қайтыс болған мүгедектігі бар адамдардың, сондай-ақ қайтыс болуы Чернобыль АЭС-тағы апаттың және азаматтық немесе әскери мақсаттағы объектілердегі басқа да радиациялық апаттар мен авариялардың және ядролық сынақтардың әсеріне белгіленген тәртіппен байланысты болған азаматтардың отбасыларына – 4,59 айлық есептік көрсеткіш;

7) Ұлы Отан соғысының қайтыс болған мүгедектігі бар адамының немесе жеңілдіктер бойынша Ұлы Отан соғысының мүгедектігі бар адамдарына теңестірілген адамның екінші рет некеге тұрмаған зайыбы (жұбайы), сондай-ақ жалпы ауруға шалдығу, жұмыста мертігу және басқа да себептер (құқыққа қайшы келетіндерді қоспағанда) салдарынан мүгедектігі бар адам деп танылған, Ұлы Отан соғысының қайтыс болған қатысушысының, партизанның, астыртын әрекет етушінің, «Ленинградты қорғағаны үшін» медалімен немесе «Қоршаудағы Ленинград тұрғыны» белгісімен наградталған азаматтың екінші рет некеге тұрмаған зайыбы (жұбайы) – 2,56 айлық есептік көрсеткіш;»;

13)-16) тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«13) «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 12-бабының 5-тармағына көзделген жасына байланысты берілетін зейнетақы төлемдеріне мүгедектігі бойынша төленетін айлық жәрдемақы мөлшеріне дейін қосымша төлем алушыларды қоспағанда, жасына байланысты берілетін зейнетақы төлемдері немесе еңбек сіңірген жылдары үшін төленетін зейнетақы төлемдері тағайындалған бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдарға, сондай-ақ Байқоңыр қаласында тұратын бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдарға, Ресей Федерациясының заңнамасына сәйкес мүгедектігі бойынша зейнетақы алатын жағдайда – 1,49 айлық есептік көрсеткіш;

14) «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 12-бабының 5-тармағына көзделген жасына байланысты берілетін зейнетақы төлемдеріне

мүгедектігі бойынша төленетін айлық жәрдемақы мөлшеріне дейін қосымша төлем алушыларды қоспағанда, жасына байланысты берілетін зейнетақы төлемдері немесе еңбек сіңірген жылдары үшін төленетін зейнетақы төлемдері тағайындалған үшінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға, сондай-ақ Байқоңыр қаласында тұратын үшінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға, Ресей Федерациясының заңнамасына сәйкес мүгедектігі бойынша зейнетақы алатын жағдайда – 0,64 айлық есептік көрсеткіш;

15) Байқоңыр қаласында тұратын он алты жасқа дейінгі мүгедектігі бар балаларға, Ресей Федерациясының заңнамасына сәйкес мүгедектігі бойынша зейнетақы алатын жағдайда – 0,96 айлық есептік көрсеткіш;

16) Байқоңыр қаласында тұратын он алтыдан он сегіз жасқа дейінгі мүгедектігі бар балаларға, Ресей Федерациясының заңнамасына сәйкес мүгедектігі бойынша зейнетақы алатын жағдайда:

бірінші және екінші топтарға-1,49 айлық есептік көрсеткіш;

үшінші топқа -0,64 айлық есептік көрсеткіш;

24. «Жерасты және ашық кен жұмыстарында, еңбек жағдайлары ерекше зиянды және ерекше ауыр жұмыстарда немесе еңбек жағдайлары зиянды және ауыр жұмыстарда істеген адамдарға берілетін мемлекеттік арнайы жәрдемақы туралы» 1999 жылғы 13 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1999 ж., № 19, 647-құжат; 2002 ж., № 10, 105-құжат; 2004 ж., № 23, 142-құжат; 2005 ж., № 23, 98-құжат; 2007 ж., № 2006 ж., № 12, 69-құжат; 2007 ж., № 24, 178-құжат; 2014 ж., № 6, 28-құжат; № 19-I, 19-II, 96-құжат; 2015 ж., № 6, 27-құжат; № 22-II, 145-құжат, "Казахстанская правда" 03.07.2018 ж. № 123 (29354)):

1) 1-баптың 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) жәрдемақы тағайындау жөніндегі уәкілетті орган – орталық атқарушы орган ведомствосының аумақтық бөлімшесі;»;

2) 7-баптың екінші бөлімі мынадай редакцияда жазылсын:

«Жәрдемақы алушы қайтыс болған жағдайда оның отбасы мүшелеріне не жерлеуді жүзеге асырған адамға 35 айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде жерлеуге арналған біржолғы төлем төленеді.»;

3) 7-1-баппен толықтырылсын:

«7-1-бап. Осы Заңның сақталуын мемлекеттік бақылау.

1. Жәрдемақыларды толық мөлшерде және (немесе) белгіленген мерзімдерде төлеу жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылауды орталық атқарушы органның ведомствосы және уәкілетті мемлекеттік орган тексеру және профилактикалық бақылау бақылау нысанында жүзеге асырады.

2 Тексеру және профилактикалық бақылау Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне сәйкес жүзеге асырылады.».

25. «Ұрпақтар бірлігі мен сабақтастығы жылына байланысты рақымшылық жасау туралы» 1999 жылғы 13 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 1999 жылғы 30 шілде № 182-183):

1) 1-баптың 2, 3,6, 7 және 8-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1-бап. Белгіленген жазалау шарасына қарамастан мынадай сотталғандар:

1) бұрын тәрбиелеу колонияларында ұсталмаған кәмелетке толмағандар және қылмыс жасау кезінде кәмелетке толмаған адамдар;

2) 16 жасқа толмаған балалары немесе I және II топтағы мүгедектігі бар балалары бар әйелдер, сондай-ақ жүкті әйелдер;

3) 16 жасқа толмаған балалары немесе I және II топтағы мүгедектігі бар балалары бар болып, олардың аналары, қамқоршылары (қорғаншылары) болмаған жағдайда, ер адамдар;

4) 50 жастан асқан әйелдер мен 55 жастан асқан ер адамдар;

5) еңбекке жарамды басқа балалары жоқ болған жағдайда 63 жастан асқан ата-аналары (олардың біреуі) бар әйелдер мен ер адамдар;

6) 1941-1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысының қатысушылары мен мүгедектігі бар адамдар, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдар;

7) әскери және интернационалдық борышын атқару кезінде қаза тапқан әскери қызметшілердің жесірлері, күйеулері соғыс мүгедектігі бар және оларға теңестірілген адамдар болып табылатын әйелдер;

8) I және II топтағы мүгедектігі бар адамдар, сондай-ақ онкологиялық ауруы бар науқастар (екінші, үшінші және төртінші клиникалық топтар);

9) туберкулездің белсенді нысанымен ауыратын науқастар (диспансерлік есептің бірінші тобының «А» және «Б» топшалары және бесінші тобының «А» топшасы);

10) тәртіптік әскери бөлімде ұстауға немесе қамауға алуға сотталған әскери қызметшілер бас бостандығынан айыру түріндегі жазадан және бас бостандығынан айырумен байланысты емес басқа да жазалардан босатылсын.»;

2) 17-бапта:

2 және 4-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«2) Осы Заңның 1-бабының 2) тармақшасында аталған адамдарға аналық құқығынан айрылмаған және осы Заң күшіне енетін күнге 16 жасқа толмаған, соның ішінде асырап алған не қамқорлыққа алған балалары бар немесе жасына қарамастан I және II топтардағы мүгедектігі бар балалары бар әйелдер; осы Заң күшіне енетін күнге жүкті болған әйелдер жатады.»;

«4) осы Заңның 1-бабының 6) тармақшасында аталған адамдарға: Ұлы Отан соғысының қатысушылары мен мүгедектігі бар адамдары және оларға теңестірілген.»;

4-тармақшаның жиырма бесінші, жиырма бірінші, жиырма екінші, жиырма үшінші, жиырма төртінші және жиырма бесінші абзацтары мынадай редакцияда жазылсын:

«Чернобыль атом электр станциясындағы апат пен Семей ядролық полигонындағы жарылыстардың салдарынан зардап шеккен және мүгедектігі бар адам болып қалған азаматтар;

Ұлы Отан соғысы кезеңінде майданда әскери қимылдар ауданында, темір жолдардың майдан маңындағы учаскелерінде, қорғаныс шептері, әскери-теңіз базалары мен аэродромдар құрылыстарында жарақаттану, жарымжан болу, зақымдану немесе сырқаттану салдарынан мүгедектігі бар адам болып қалған Ұлы Отан соғысының майдандағы армиясының әскери қызметшілері, партизандары мен астыртын қимыл жасаушылары, сондай-ақ тиісті санаттардағы жұмысшылары мен қызметшілері және зейнетақымен қамсыздандыру жөнінен әскери қызметшілерге теңестірілгендер;

1945 жылы Жапониямен соғыс барысында жарақаттану, жарымжан болу, зақымдану немесе сырқаттану салдарынан мүгедектігі бар адам болып қалған бұрынғы КСР Одағы Қарулы Күштерінің әскери қызметшілері мен ерікті жалданушылары;

бұрынғы КСР Одағын қорғау кезінде, басқа кезеңдерде әскери қызметтің өзге де міндеттерін атқару кезінде алған жарақаттану, жарымжан болу, зақымдану салдарынан немесе майданда болуына байланысты сырқаттану салдарынан, сондай-ақ Ауғанстанда немесе ұрыс қимылдары жүргізілген басқа да мемлекеттерде әскери қызмет өтеген кезде мүгедектігі бар адам болып қалған әскери қызметшілер;

қызмет міндеттерін атқару кезінде жарақаттану, жарымжан болу, зақымдану салдарынан не майданда болуына немесе ұрыс қимылдары жүргізілген мемлекеттерде қызмет міндеттерін атқаруына байланысты сырқаттану салдарынан мүгедектігі бар адам болып қалған бұрынғы КСР Одағы ішкі істер және мемлекеттік қауіпсіздік органдарының қатардағы және басшы құрамының адамдары;

басқа елдерде іс-қимылдар жасаған әскери контингенттерге қызмет көрсеткен және ұрыс қимылдарын жүргізу кезеңінде жарақаттану, жарымжан болу, зақымдану не сырқаттану салдарынан мүгедектігі бар адам болып қалған жұмысшылар мен тиісті санаттағы қызметшілер қатарындағы адамдар жатады;»;

5-тармақшаның үшінші және төртінші абзацтары мынадай редакцияда жазылсын:

«соғыс мүгедектігі бар адамдар мен оларға теңестірілген адамдардың әйелдері;

Ұлы Отан соғысының қайтыс болған мүгедектігі бар адамдар мен оларға теңестірілген мүгедектердің әйелдері (күйеулері), сондай-ақ қайтыс болған соғысқа қатысушылардың, партизандар мен астыртын қимыл жасаушылардың, Ленинград қаласында қоршау кезеңінде қаланың кәсіпорындарында, мекемелері мен ұйымдарында жұмыс істеген және «Ленинградты қорғағаны үшін» медалімен, «Қоршаудағы Ленинград тұрғыны» белгісімен марапатталған, жалпы ауруының, жұмыс кезінде жарақаттануы және басқа да себептер нәтижесінде мүгедек деп танылған азаматтардың (мүгедектігі құқыққа қарсы әрекет салдарынан болғандардан басқа) басқа тіркелген некеге тұрмаған әйелдері (күйеулері) жатады;»;

6-тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«6) осы Заңның 1-бабының 8) тармақшасында аталған адамдарға осы Заң күшіне енгенге дейін белгіленген тәртіппен I және II топтағы мүгедектігі бар адамдар деп танылғандар, сондай-ақ осы Заң күшіне енгенге дейін берілген тиісті медициналық қорытындының негізінде есепте тұрған онкологиялық аурулары бар науқастар және осы Заңның орындалу мерзімі ішінде онкологиялық ауруы бар деп танылған адамдар жатады;»;

3) 37-баптың 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) рақымшылық жасау бойынша жазадан босатылған және туған-туыстары мен жақын жуықтары жоқ мүгедектігі бар адамдар мен қарт адамдарды арнаулы интернат-үйлерге орналастыруға;».

26. «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» 2001 жылғы 23 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2001 ж., № 3, 17-құжат; «Егемен Қазақстан» 2001 ж., № 24, 338-құжат; Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2001 ж., N 3, 17-құжат; № 9, 86-құжат; N 24, 338-құжат; 2002 ж., № 10, 103-құжат; 2004 ж., № 1, 2-құжат) 56-құжат; № 17, 97-құжат; № 23, 142-құжат; № 24, 144-құжат; 2005 ж., № 7-8, 23-құжат; 2006 ж., № 1, 5-құжат; № 13, 86, 87-құжаттар; № 15, 92, 95-құжаттар; № 16, 99-құжат; № 18, 113-құжат; № 23, 141-құжат; 2007 ж. ж., № 1, 4-құжат; № 2, 14-құжат; № 10, 69-құжат; № 12, 88-құжат; № 17, 139-құжат; № 20, 152-құжат):

1) 35-баптың 12-2, 12-4, 12-5 және 12-6 тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«12-2) мүгедектігі бар адамдарға көмек көрсетуді ұйымдастырады;»;

«12-4) дене шынықтыру және спорт жөніндегі уәкілетті органмен және мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерімен бірлесіп, мүгедектігі бар адамдар арасында сауықтыру және спорттық іс-шаралар өткізуді ұйымдастырады;

12-5) мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерімен бірлесіп, мәдени-бұқаралық және ағарту іс-шараларын ұйымдастырады;

12-6) мүгедектігі бар адамдардың қайырымдылық және әлеуметтік көмек көрсетуді үйлестіреді;»;

27. «Қазақстан Республикасындағы туристік қызмет туралы» 2001 жылғы 13 маусымдағы Қазақстан Республикасының Заңы Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2001 ж., № 13-14, 175-құжат)

1-баптың 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) әлеуметтік туризм – жұмыс берушінің және (немесе) өзге де үшінші тұлғалардың қаражаты есебінен толық немесе ішінара жүзеге асырылатын, туристік көрсетілетін қызметтердің мүгедектігі бар адамдарға, халықтың күнкөрісі төмен топтарына қолжетімді болуын қамтамасыз ететін туризм түрі;»;

2) 9-баптың 2-тармағының 3-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) балалардың, жасөспірімдердің, жастардың, мүгедектігі бар адамдар мен халықтың күнкөрісі төмен топтарының арасында туристік және экскурсиялық жұмысты ұйымдастыру үшін жеңілдікті жағдайлар енгізу;».

28. «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 16 шілдедегі Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2001 ж., № 17-18, 243-құжат; «Казахстанская правда» 2001 жылғы 24 шілде № 173-174; «Юридическая газета» 2001 жылғы 1 тамыз № 35):

1) 1-баптың 61-2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«61-2) халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтары – өз бетімен жүріп-тұру, көрсетілетін қызметтер, ақпарат алу немесе кеңістікте бағдарлану кезінде қиындық көріп жүрген, оның ішінде балаларға арналған арбаларды пайдаланатын адамдар, қарттар, мүгедектігі бар адамдар;»;

2) 6-баптың 4-тармағының 4-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«4) мүгедектігі бар адамдардың тұруына, келіп-кетуіне және жұмыс істеуіне арналған үй-жайлар мен ғимараттар жатады.»;

3) 7-баптың 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) мемлекеттік қала құрылысы саясатының өндіргіш күштерді қоныстандыру мен орналастыру бөлігіне, аумақтарды аймақтарға бөлуге қойылатын қала құрылысы талаптарына, экологиялық және санитариялық-гигиеналық қауіпсіздік нормаларына және аталған жергілікті жердің инфрақұрылыммен қамтамасыз етілу деңгейіне сәйкес елді мекеннің (қоныстың) аумағы шегінде осы мекенге қатысты мекендеу мен тіршілік етуге қолайлы, сондай-ақ мүгедектігі бар адамдарға және халықтың жүріп-тұруы шектеулі басқа да топтарына қолжетімді ортаға;»;

4) 11-баптың 2 және 3-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Елді мекендер қоныстану үлгісіне және сол жердің жағдайына сәйкес халықтың барлық санаттары үшін (мүгедектігі бар адамдар мен іс-қимылы шектеулі басқа да топтарды қоса алғанда) жұмыс орындарына, жалпыға ортақ пайдаланылатын орындарға, әлеуметтік, рекреациялық, инженерлік және көлік инфрақұрылымы объектілеріне (ғимараттарына, коммуникацияларына) қол жеткізуін оңтайлы жағдайлармен және құралдармен қамтамасыз етілуге тиіс.

3. Елді мекендерге арналған қала құрылысы құжаттамаларында мүгедектігі бар адамдардың және халықтың іс-қимылы шектеулі басқа топтарының әлеуметтік және рекреациялық инфрақұрылым объектілеріне қажеттерін қамтамасыз етуге жағдай жасау жөніндегі бөлімдер мазмұндалуға тиіс.»;

5) 17-бапта:

1-тармақтың 9 және 12-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«9) сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы, сондай-ақ объектіні жобалау, салу және кейіннен пайдалану процесінде еңбек қорғау, өрт және жарылыс қауіпсіздігі, санитариялық және экологиялық қауіпсіздік, мүгедектігі бар адамдар мен халықтың қауқары аз топтары үшін әлеуметтік,

көліктік және рекреациялық инфрақұрылым объектілеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету жөніндегі мемлекеттік нормативтерді сақтамау;»;

«12) мекендеу және тіршілік ету ортасының жай-күйінің нашарлауына, азаматтар, соның ішінде мүгедектігі бар адамдар мен тұтас алғанда қоғамның құқықтарына және заңды мүдделеріне нұқсан келтіруге, Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жауаптылыққа әкеп соғатын мемлекеттік мүдделерге зиян келтіруге себеп болатын өзге де әрекеттер.»;

7) 20-баптың 25-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«25) «жүйелі бейімдеу» ұғымын заңнамалық деңгейде бекіту»;

7) 25-баптың 1-тармағының 13-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«13) мүгедектігі бар адамдар үшін қолжетімділікті қамтамасыз етуді міндетті түрде ескере отырып, объектілерді пайдалануға қабылдау актілерін, сондай-ақ пайдалануға берілетін объектілерді (кешендерді) есепке алуды жүргізу;»;

8) 30-баптың 3-тармағының үшінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Құрылыс салуды ұйымдастыру және құрылыс саласында рұқсат беру рәсімдерінен өту қағидаларында мүгедектігі бар адамдар мен халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтары үшін қолжетімділікті қамтамасыз ету жөніндегі талаптар ескерілуге тиіс.»;

9) 31-баптың 2-тармағының 5-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«5) мүгедектігі бар адамдар мен халықтың қауқары аз топтары үшін әлеуметтік, көліктік және рекреациялық инфрақұрылым объектілеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету бөлігінде - халықты әлеуметтік қорғау уәкілетті органын тарта отырып жүзеге асырылады.»;

10) 48-баптың 4-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Тұрғын үй, қоғамдық (қоғамдық-іскерлік) рекреациялық аймақтардың аумағы, инженерлік және көлік инфрақұрылымының аймақтары бөлінген шекараларда болуға және мүгедектігі бар адамдар мен халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтарының қолжетімділігі ескеріле отырып, жайластырылуға тиіс.»;

11) 79-баптың бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Тапсырыс берушілерді (инвесторларды, құрылыс салушыларды), техникалық және авторлық қадағалуды жүзеге асыратын тұлғаларды, іздену, жобалау, құрылыс-монтаждау жұмыстарына мердігерліктің жауапты орындаушыларын, құрылыс материалдарын, бұйымдарын, конструкцияларын және жабдықтарын дайындаушылар мен берушілерді қоса алғанда, салынған объектілерді пайдалануға тапсыруға және қабылдауға қатысушылар, сондай-ақ құрылыстың және жабдықтарды монтаждаудың барысын жедел қадағалау қызметтері және басқа да қатысушылар жіберілген бұзушылықтар не міндетті нормативтік талаптардан (шарттардан, шектеулерден) ауытқушылықтар салдарынан азаматтардың өміріне немесе денсаулығына қауіп төнгені үшін,

сондай-ақ мемлекеттік, қоғамдық немесе жеке мүдделерге залал (зиян) келтірілгені үшін, оның ішінде мүгедектігі бар адамдар мен халықтың жүріп-тұруы шектеулі басқа да топтары үшін объектілердің қолжетімділігін қамтамасыз ету жөніндегі талаптарды сақтамағаны үшін Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылықта болады.».

29. «Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» 2001 жылғы 17 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2001 ж., № 17-18, 247-құжат; 2004 ж., № 23, 142-құжат; 2007 ж., № 3, 20-құжат; № 10, 69-құжат; № 20, 152-құжат; 2009 ж., № 1, 4-құжат; № 23, 117-құжат; 2011 ж., № 10, 86-құжат; № 16, 128-құжат; 2012 ж., № 2, 14-құжат; № 8, 64-құжат; 2013 ж., № 14, 72-құжат; 2014 ж., № 19-I, 19-II, 96-құжат; 2015 ж., № 6, 27-құжат; № 10, 50-құжат; № 19-II, 106-құжат; № 22-II, 145-құжат; № 22-V, 158-құжат; 2016 ж., № 7-I, 49-құжат; 2017 ж., № 12, 36-құжат; 2018 ж., № 7-8, 22-құжат; № 14, 42-құжат; № 22, 83-құжат; № 24, 93-құжат; 2019 ж., № 7, 39-құжат):

1) 2-бапта:

4-тармақта 2) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«2) құрамында еңбекке қабілетті адамдары жоқ немесе жалғыз еңбекке қабілетті мүшесі үш жасқа дейінгі балаға, мүгедектігі бар балаға, бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамға, бөгденің күтіміне және көмегіне мұқтаж қартқа күтімді жүзеге асыратын табысы аз отбасыларға көрсетіледі.»;

6-тармақта:

1) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«1) бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдарға;»;

4) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«4) үш жасқа дейінгі баланы, мүгедектігі бар баланы, бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдарды, бөгде адамның күтіміне және көмегіне мұқтаж, сексен жастан асқан қарттарды бағып-күтуді жүзеге асыратын адамдарға;»;

2) 4-бапта:

4-тармақта 3) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«3) «Қазақстан Республикасында мүгедектерді әлеуметтік қорғау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының

21-бабында айқындалған мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік оңалту шараларын қамтитын әлеуметтік бейімдеу шаралары, «Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес өмірлік қиын жағдайда жүрген адамдарға көрсетілетін арнаулы әлеуметтік қызметтер, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген тәртіппен көрсетілетін өзге де мемлекеттік шаралары айқындалады.».

30. «Темір жол көлігі туралы» 2001 жылғы 8 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңы Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2001 ж., № 23, 315-құжат; «Казахстанская правда» 2001 жылғы 17 желтоқсан № 291; «Юридическая газета» 2002 жылғы 9 қаңтар № 1)

1) 17-1 баптың 1, 2 және 3-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Теміржол вокзалында билет кассалары, күтуге арналған үй-жайлар, санитариялық-тұрмыстық, оның ішінде мүгедектігі бар адамдарға мен халықтың баяу қимылдайтын топтары үшін арнайы жабдықталған үй-жайлар, ана мен бала бөлмесі, ақпараттық қызмет көрсету объектілері (оның ішінде жолаушыларды бірыңғай анықтамалық-ақпараттық орталықпен байланыстыратын объектілер), медициналық пункт, қоғамдық тәртіпті сақтау пункті болуға тиіс.

2. Теміржол вокзалында халық жолаушылар поездарының жөнелтілу және келу уақыттары, жолаушылардың жол жүру және багажды, жүк-багажды тасымалдау құны, поездарда бос орындардың болуы, шұғыл медициналық көмек, шағымдар мен ұсыныстар кітапшасының тұрған орны туралы, билет және багаж кассаларының жұмыс режимі, вокзал үй-жайларының орналасуы, сондай-ақ халыққа көрсетілетін қызметтер тізбесі туралы шынайы ақпаратпен қамтамасыз етіледі.

Ақпаратты беру тілдерді, мәтіндерді, Брайль қарпін, тактильдік қатынасты, ірі қаріпті, қолжетімді мультимедиялық құралдарды пайдалана отырып, мүгедектігі бар адамдар үшін де қамтамасыз етіледі.

3. Жолаушылар платформалары мен перрондарға өту және шығу мүгедектігі бар адамдар мен халықтың баяу қимылдайтын топтарына қолжетімді болуға (пандустармен, мамандандырылған лифтілермен жабдықталуға) тиіс.»;

2) 17-2-баптың 1-тармағының 1 және 3-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) арнайы жол белгілері орнатыла отырып, мүгедектігі бар адамдардың автокөлік құралдарын қоюға арналған орындардың бөлінуі;»;

«3) көру және (немесе) есту қабілеттері бұзылған мүгедектігі бар адамдар үшін Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес қолжетімді ақпараттық сигналдық құрылғылармен және байланыс құралдарымен жабдықталуы;»;

3) 67-баптың 4-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«4) бір толық жол жүру құжатына немесе баланың жол жүру құжатына салмағы отыз бес килограмнан аспайтын қол жүгін өзімен бірге ақысыз алып жүруге құқығы бар.

Салмағы бұдан асатын қол жүгі багаж вагонына тапсырылуға тиіс.

Мүгедектігі бар адамдар мен халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтары арасынан шыққан жолаушылардың жеке пайдалануға арналған техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдарды және арнайы қозғалыс құралдарын өздерімен тегін алып жүруге қосымша құқығы бар;».

31. «Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің он жылдығына байланысты рақымшылық жасау туралы» 2002 жылғы 19 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы,

2002 ж., № 4, 31-құжат; «Казахстанская правда» 2002 жылғы 20 ақпандағы № 035; «Заң газеті» 2002 жылғы 27 ақпан №8):

1) 1-баптың 2, 4 және 5-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын.:

«2) кәмелетке толмаған балалары немесе асырауында I және II топтағы мүгедектігі бар балалары бар әйелдер, сондай-ақ жүкті әйелдер;»;

«4) 1941-1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысының қатысушылары мен мүгедектігі бар адамдар және оларға теңестірілген адамдар;

5) I және II топтағы мүгедектігі бар адамдар жазадан босатылсын.»;

2) в статье 11:

2-тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«2) Осы Заңның 1-бабының 2) тармақшасында аталған адамдарға ата-ана құқығынан айырылмаған және осы Заң күшіне енетін күнге 18 жасқа толмаған балалары, соның ішінде асырап алған не қамқорлыққа алған балалары бар не жасына қарамастан I және II топтағы мүгедектігі бар балалары бар әйелдер, осы Заң күшіне енген күнінде жүктілік жағдайында болған әйелдер жатады;»;

4-тармақшаның бірінші, жиырма бірінші, жиырма екінші, жиырма үшінші, жиырма төртінші, жиырма бесінші абзацтары мынадай редакцияда жазылсын:

«4) осы Заңның 1-бабының 4) тармақшасында аталған адамдарға Ұлы Отан соғысының қатысушылары мен мүгедектігі бар адамдар және соларға теңестірілген мына адамдар жатады:

Чернобыль атом электр станциясындағы апат пен Семей ядролық полигонындағы жарылыстардың салдарынан зардап шеккен және мүгедектігі бар адам болып қалған азаматтар;

Ұлы отан соғысы кезеңінде майданда, әскери қимылдар аймағында, темір жолдардың майдан маңындағы учаскелерінде, қорғаныс шептері, әскери-теңіз базалары мен аэродромдар құрылыстарында жарақаттану, контузия алу, зақымдану немесе сырқаттану салдарынан мүгедектігі бар адам болып қалған Ұлы Отан соғысының майдандағы армиясының әскери қызметшілері, партизандары мен астыртын қимыл жасаушылары, сондай-ақ тиісті санаттардағы жұмысшылары мен қызметшілері және зейнетақымен қамсыздандыру жөнінен әскери қызметшілерге теңестірілгендер;

бұрынғы КСР Одағы Қарулы Күштерінің 1945 жылы Жапониямен соғыс барысында жарақаттану, контузия алу, зақымдану немесе сырқаттану салдарынан мүгедектігі бар адам болып қалған әскери қызметшілері мен ерікті жалданушылары;

бұрынғы КСР Одағын қорғау кезінде, басқа кезеңдерде әскери қызметтің өзге де міндеттерін атқару кезінде, сондай-ақ Ауғанстанда немесе ұрыс қимылдары жүргізілген басқа да мемлекеттерде әскери қызметін өткеру кезінде жарақаттану, контузия алу, зақымдану салдарынан немесе майданда болуына байланысты сырқаттану салдарынан мүгедектігі бар адам болып қалған әскери қызметшілер;

қызмет міндеттерін атқару кезінде жарақаттану, контузия алу, зақымдану салдарынан не майданда болуына немесе ұрыс қимылдары жүргізілген мемлекеттерде қызмет міндеттерін атқаруына байланысты сырқаттану салдарынан мүгедектігі бар адам болып қалған бұрынғы КСР Одағы ішкі істер және мемлекеттік қауіпсіздік органдарының басшы және қатардағы құрамының адамдары;

басқа елдерде іс-қимылдар жасаған әскери контингенттерге қызмет көрсеткен және ұрыс қимылдарын жүргізу кезеңінде жарақаттану, контузия алу, зақымдану не сырқаттану салдарынан мүгедектігі бар адам болып қалған жұмысшылар мен тиісті санаттағы қызметшілер қатарындағы адамдар;»;

5-тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«5) осы Заңның 1-бабының 5) тармақшасында аталған адамдарға, осы Заң күшіне енгенге дейін белгіленген тәртіппен I және II топтағы мүгедектігі бар адамдар деп танылған адамдар жатады.»;

3) 27-баптың 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) рақымшылық жасау бойынша жазадан босатылған және туған-туыстары мен жақын-жуықтары жоқ мүгедектігі бар адамдар мен қарт адамдарды арнаулы интернат-үйлерге орналастыру;».

32. «Қазақстан Республикасының дипломатиялық қызметі туралы» 2002 жылғы 7 наурыздағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2002 ж., № 5, 51-құжат, «Казахстанская правда» 2002 жылғы 13 наурыздағы № 054; «Заң газеті» 2002 жылғы 20 наурыздағы №11)

1) 25-баптың 10-тармағының 1, 2, және 3-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) I топтағы мүгедектігі бар адамға - отыз айлық ақшалай қаражат;

2) II топтағы мүгедектігі бар адамға - он сегіз айлық ақшалай қаражат;

3) III топтағы мүгедектігі бар адамға - алты айлық ақшалай қаражат мөлшерінде біржолғы өтем төленеді.»;

33. «Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» 2002 жылғы 11 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2002 ж., № 16, 152-құжат, «Казахстанская правда» 2002 жылғы 23 шілдедегі № 159; «Заң газеті» 2002 жылғы 11 қыркүйектегі №37)

1) 7-бапты мынадай мазмұндағы 8-1-тармақшамен толықтырылсын:

«8-1) мүгедектігі бар балаларды үйде оқытуға жұмсаған шығындарын өндіріп алудың үлгі қағидаларын әзірлейді және бекітеді;»

2) 8-баптың 2-тармағының 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) мүгедектігі бар адамдардың қатарындағы кемтар балаларға үйде әлеуметтік көмек көрсету бөлімшесі туралы ережені әзірлейді, үйде әлеуметтік көмек көрсету бөлімшелерін құрады;»;

3) 9-баптың 6-тармағының 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) Қазақстан Республикасының мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау саласындағы заңдарында белгіленген тәртіппен әлеуметтік көмек көрсету;»;

4) 11-баптың 3-тармағының екінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Арнаулы білім беру ұйымдары педагогтерді, оның ішінде ымдау тілін, Брайль әліпбиін, басқа да балама қаріптерді және қарым-қатынас әдістерін меңгерген мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа тартады.»;

5) 15-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Бюджеттен қаржыландыру арқылы мемлекеттік тегін білім алу, білім беру гранттарын алу конкурсына қатысқан кезде көрсеткіштері басқалармен бірдей болған жағдайда, медициналық-әлеуметтік сараптау бөлімдерінің қорытындысына сәйкес тиісті білім беру ұйымдарында білім алуына болатын I және II топтағы мүгедектігі бар адамдар, бала кезінен мүгедектігі бар адамдар басым құқыққа ие болады.»;

7) 16-баптың 4-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«4) мүгедектігі бар адамдар қатарындағы кемтар балаларды жеке оқыту жоспары бойынша үйде оқытуға жұмсаған шығындарын жергілікті өкілді органдардың шешімімен айқындалатын тәртіппен және мөлшерлерде өндіріп алуға құқығы бар.».

34. «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» 2002 жылғы 8 тамыздағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2002 ж., № 17, 154-құжат, «Казахстанская правда» 2002 жылғы 13 тамыздағы № 174; «Заң газеті» 2002 жылғы 14 тамыздағы № 33)

1) 1-баптың 12-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«12) мүгедектігі бар бала – тіршілік етуінің шектелуіне және оны әлеуметтік қорғау қажеттігіне әкеп соқтыратын аурулардан, жарақаттардан, олардың салдарынан, кемістіктерден организмінің функциялары тұрақты бұзылып, денсаулығына зақым келген он сегіз жасқа дейінгі адам;»;

2) 30-баптың алтыншы абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Медициналық-әлеуметтік мекемеге (ұйымға) төрт жастан он сегіз жасқа дейінгі күтіп-бағуға, медициналық, тұрмыстық қызмет көрсетуге және әлеуметтік-еңбекке бейімдеуге мұқтаж мүгедектігі бар балалар қабылданады.»;

3) 31-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«31-бап. Мүгедектігі бар баланың толымды өмірге құқықтары

1. Мүгедектігі бар баланың қоғам өміріне белсене араласуына ықпал ететін өз қадір-қасиетін қамтамасыз ету жағдайындағы толымды өмірге дені сау балалармен бірдей құқығы бар.

2. Мүгедектігі бар бала өзінің дене бітіміне, ақыл-ес қабілетіне және тілегіне сай білім алуға, қызмет түрі мен кәсіпті таңдауға, шығармашылық және қоғамдық қызметтерге қатысуға құқылы.

3. Ақыл-есінің немесе дене бітімінің дамуында кемістігі бар балаларды қоса алғанда, мүгедектігі бар балалар мамандандырылған балалар ұйымдарында медициналық-әлеуметтік көмек алуға құқылы.»;

4) 32-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«32-бап. Мүгедектігі бар баланы жұмыспен қамту саласындағы мемлекеттік кепілдіктер

1. Мемлекеттік органдар және жергілікті өзін-өзі басқару органдары мүгедектігі бар баланың денсаулық жағдайын, қажеттері мен мүмкіндіктерін ескере отырып, оны оқыту, кәсіптік даярлау, лайықты жұмыс тауып беру және жұмысқа орналастыру үшін қажетті жағдайлар жасауға міндетті.

2. Мүгедектігі бар балалардың жұмысқа орналасуын қамтамасыз ету, оларды кәсіби даярлау мен қайта даярлауды ұйымдастыру жөніндегі қызметті жеке жүзеге асыратын және заңды тұлғалар үшін Қазақстан Республикасының заңдарымен жеңілдіктер белгіленуі мүмкін.»;

5) 33-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«33-бап. Мүгедектігі бар балаларға мемлекеттік көмек

«1. Мемлекет мүгедектігі бар балаларды қолдауға бағытталған медициналық, құқықтық, әлеуметтік-экономикалық шаралар кешенін жүзеге асырады.

2. Мүгедектігі бар балаларға көрсетілетін мемлекеттік көмек Қазақстан Республикасының заңдарымен белгіленеді.

3. Мүгедектігі бар балаларды тәрбиелеуші және оларды күтіп-бағуды жүзеге асырушы ата-аналардың және басқа да заңды өкілдердің мемлекеттік көмек алуға құқығы бар.».

35. «Тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру туралы» 2003 жылғы 1 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2003 ж., № 14, 102-құжат, «Казахстанская правда» 2003 жылғы 7 шілдедегі № 196)

1) 20-баптың 1-тармағының екенші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«мүгедектігі бар балаға – 5 000;».

36. «Көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру туралы» 2003 жылғы 1 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2003 ж., № 14, 104-құжат, «Казахстанская правда» 2003 жылғы 8 шілдедегі № 197-198)

1) 20-баптың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Көлік құралдарының иелері – Ұлы Отан соғысының қатысушылары және жеңілдіктер бойынша Ұлы Отан соғысының қатысушыларына теңестірілген адамдар, басқа мемлекеттердің аумағындағы ұрыс қимылдарының ардагерлері, I және II топтағы мүгедектігі бар адамдар, зейнеткерлер стандартты шарт жасасқан кезде осы Заңның 19-бабына сәйкес

есептелген, төленуге жататын сақтандыру сыйлықақысының елу пайызы мөлшерінде сақтандыру сыйлықақыларын төлейді.»;

24-баптың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«мүгедектігі бар балаға – 1 000;».

37. «Автомобиль көлігі туралы» 2003 жылғы 4 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2003 ж., № 15, 134-құжат, «Казахстанская правда» 2003 жылғы 12 шілдедегі № 203-204):

1) 13-баптың 23-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«23) Автомобиль көлігімен мүгедектігі бар адамдарды тасымалдау жөнінде қызметтер көрсету қағидасын бекітеді;»;

2) 26-баптың 2-тармағының 7-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«7) отыз және одан да көп такси болған кезде әрбір отыз таксиге шаққанда арнайы жүріп-тұру құралдарын пайдаланатын мүгедектігі бар адамдарды тасымалдау үшін ыңғайластырылған кем дегенде бір таксиінің болуына;»;

3) 27-бапта:

2-тармақшаның екінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Аталған басымдықтарды мүгедектігі бар адамдар, зейнеткерлер, жүкті әйелдер, мектеп жасына дейінгі балалары бар жолаушылар пайдаланады;»;

2-тармақтың 2-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) мүгедектігі бар жолаушыларды отырғызуға және түсіруге арналған қондырғылар жасалады.»;

3-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Жалпы пайдаланудағы көлік мүгедектігі бар жолаушылардың мініп-түсуіне арналған құрылғылармен жабдықталады.

Мемлекеттік органдар жолаушыларды тасымалдау бағыттарына қызмет көрсету құқығына конкурстар өткізген кезде, мүгедектігі бар адамдардың пайдалануына бейімделген көлік құралдары бар жеке және заңды тұлғалар артықшылыққа ие болады.»;

4) 27-1- бапта:

1-тармақтың 1, 3, 4, 5, 7 және 8- тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Автовокзалдар мен автостанцияларда автомобиль көлігі саласында көрсетілетін қызметтерге мүгедектігі бар адамдардың қол жеткізу үшін:

1) мүгедектігі бар адамдар автокөлік құралдарын қою үшін арнайы жол белгілері орнатылған орындардың бөлінуі;»;

«3) Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес есту және көру қабілеті бойынша мүгедектігі бар адамдар үшін қолжетімді ақпараттық сигналдық құрылғылармен және байланыс құралдарымен жабдықтау;

4) тірек-қозғалыс аппараты бұзылған мүгедектігі бар адамдарға және халықтың баяу қимылдайтын басқа да топтарына қызмет көрсету үшін мүгедектерге арналған кезекші кресло-арбаның болуы;

5) күту залдарында мүгедектігі бар адамдарға арналған кресло-арбалармен жүріп-тұратын адамдардың қажеттіліктерін ескере отырып жабдықталуға тиіс мүгедектерге арналған арнайы орындар бөлу;»;

«7) мүгедектігі бар адамдарға қызмет көрсету үшін арнайы бейімделген билет кассаларымен жабдықтау;

8) мүгедектігі бар адамдардың кресло-арбаларымен жүріп-тұратын адамдарға арналған арнайы таксофондардың орнатылуы қамтамасыз етілуге тиіс.»;

5) 3-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Әуежайларда, вокзалдарда, білім беру, денсаулық сақтау, әлеуметтік қамсыздандыру, мәдениет, спорт, бос уақытты өткізу және демалыс объектілерінде, сондай-ақ алаңдарда, даңғылдарда, көшелерде, орамдарда мүгедектігі бар адамдардың арнайы автокөлік құралдарын қоюға арналған тегін тұрақ орындары бөлінеді, оларға өзге автокөлік құралдары қойылмауға тиіс.

Егер тұрақ орындарының саны:

1) қоса алғанда онға дейін болса – мүгедектігі бар адамның арнайы автокөлік құралын қою үшін бір орын;

2) оннан астам болса, мүгедектігі бар адамның арнайы автокөлік құралын қою үшін тұрақ орындарының жалпы санының кемінде он пайызы бөлінеді.

Бұл ретте егер есептеу қорытындылары бойынша тұрақ орындарының саны 0,5-тен бастап және жоғары бөлшек мәнді құраса, мұндай мән бүтін бірліктерге дейін дөңгелектеуге жатады.».

38. «Ішкі су көлігі туралы» 2004 жылғы 6 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2004 ж., № 15, 88-құжат, «Казахстанская правда» 2004 жылғы 13 шілдедегі № 157):

1) 46-баптың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Порт айлақтарының иелері кемелер үшін қауіпсіз кіреберістерді, кемелердің мұндай айлақтардағы қауіпсіз тұрағын қамтамасыз етуге міндетті, олардың қоймалары, жүк массасын анықтауға арналған, жүк тиеу-жүк түсіру құралдары, жолаушыларды, оның ішінде мүгедектігі бар адамдарды кемеге отырғызуға, түсіруге және олардың кеменің келуін күтуге арналған құрылғылары мен қондырғылары, ал қажет болған жағдайларда портқа вагондарды әкелуге арналған теміржолдың кірме жолдары болуға тиіс.»;

2) 51-2-баптың 1, 3, 4, 5 және 8-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) арнайы жол белгілері орнатыла отырып, мүгедектігі бар адамдардың автокөлік құралдарын қоюға арналған орындардың бөлінуі;»;

«3) Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес көру және (немесе) есту қабілеттері бұзылған мүгедектігі бар адамдар үшін

қолжетімді ақпараттық сигналдық құрылғылармен және байланыс құралдарымен жабдықталуы;

4) тірек-қимыл аппараты бұзылған мүгедектігі бар адамдарға және халықтың жүріп-тұруы шектеулі басқа да топтарына қызмет көрсету үшін мүгедектерге арналған кезекші кресло-арбаның болуы;

5) күту залдарында халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтарының қажеттіліктері ескеріле отырып жабдықталуға тиісті, мүгедектігі бар адамдарға арналған арнайы орындардың бөлінуі;

6) қоғамдық дәретханалардың мүгедектігі бар адамдардың кресло-арбаларымен жүріп-тұратын адамдарға арналған кабиналармен жабдықталуы;

7) мүгедектігі бар адамдардың кресло-арбаларымен жүріп-тұратын адамдарға арналған арнайы таксофондардың орнатылуы;

8) мүгедектігі бар адамдарға қызмет көрсетуге арналған арнайы билет кассаларының жабдықталуы қамтамасыз етілуге тиіс.»;

3) 52-баптың 1-тармағының 3-тармақшасының екінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Мүгедектігі бар адамдар мен халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтары арасынан шыққан жолаушылардың жеке пайдалануға арналған техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдарды және арнайы қозғалыс құралдарын өздерімен тегін алып жүруге қосымша құқығы бар;».

39. «Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру туралы» 2004 жылғы 7 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2004 ж., № 16, 94-құжат, «Казахстанская правда» 2004 жылғы 15 шілдедегі № 158):

1) 18-баптың 2-тармағының 2-тармақшасының бесінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«мүгедектігі бар балаға - 500;».

40. «Техникалық реттеу туралы» 2004 жылғы 9 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2004 ж., № 21, 124-құжат, «Казахстанская правда» 2004 жылғы 13 қарашадағы № 259-260) :

1) 18-баптың 6-тармағының 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) азаматтардың жекелеген санаттарын (кәмелетке толмағандарды, жүкті әйелдерді, бала емізетін аналарды, мүгедектігі бар адамдарды) қорғауды қамтамасыз ететін;».

41. «Қызметкер еңбек (қызмет) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру туралы» 2005 жылғы 7 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2005 ж., № 3-4, 2-құжат (10.03.2005 ж. баспадан шыққан); «Казахстанская правда» 2005 жылғы 12 ақпандағы № 32-33):

1) 24-баптың 2-тармағының екінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Қызметкерді жазатайым оқиға немесе кәсіптік ауру салдарынан еңбекке қабілеттілігінен айырылу дәрежесін айқындауға куәландыру, сондай-ақ қосымша көмек пен күтім түрлеріне мұқтаждықты айқындау Қазақстан Республикасының мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау туралы заңнамасына сәйкес медициналық-әлеуметтік сараптама жүргізу арқылы жүзеге асырылады.»

42. «Қазақстан Республикасында мүгедектерді әлеуметтік қорғау туралы» 2005 жылғы 13 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңы

1) Заңның атауы мынадай редакцияда жазылсын:

«Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау туралы»;

2) кіріспе мынадай редакцияда жазылсын:

«Осы Заң Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау саласындағы қоғамдық қатынастарды реттейді және мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғауды қамтамасыз етудің, олардың тіршілік-тынысы мен қоғаммен етене араласуы үшін тең мүмкіндіктер жасаудың құқықтық, экономикалық және ұйымдастырушылық шарттарын айқындайды.»;

3) 1-бапта:

1, 3, 5, 5-1, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 14-1, 16, 18, 22, 24 тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«1) арнаулы жүріп-тұру құралдары – мүгедектігі бар адамдардың белсенді және баяу жүріп-тұруына арналған техникалық көмек түрі;»;

«3) кәсіптік бағдарлау – мүгедектігі бар адамның еңбек қызметі түрлерін таңдауына көмек көрсетуге бағытталған шаралар жүйесі;»;

«5) медициналық-әлеуметтік сараптама - мүгедектікті және/немесе еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесін белгілеумен және/немесе мүгедектігі оналтудың жеке бағдарламасының әлеуметтік, кәсіптік бөліктерін әзірлеумен организм функциясының тұрақты бұзылуынан туындаған шектеулі тіршілік-тынысын бағалау негізінде куәландырылатын адамның әлеуметтік қорғау шараларына деген қажеттіліктерін белгіленген тәртіппен анықтау;»;

«5-1) медициналық-әлеуметтік мекеме (ұйым) – көмек пен күтімге, медициналық қызмет көрсетуге мұқтаж қарттардың, мүгедектігі бар адамдардың, оның ішінде психоневрологиялық науқастар қатарындағы мүгедектігі бар адамдардың, мүгедектігі бар балалардың стационар, жартылай стационар немесе күндіз болу жағдайында тұрақты немесе уақытша тұруына арналған ұйым;»;

«7) мүгедектігі бар адам – тұрмыс-тіршілігінің шектелуіне және оны әлеуметтік қорғау қажеттігіне әкеп соқтыратын, ауруларға, мертiгулерге (жаралануға, жарақаттарға, контузияларға), олардың зардаптарына,

кемістіктерге байланысты организм функциялары тұрақты бұзылып, денсаулығы нашарлаған адам;

8) мүгедектігі бар бала – тұрмыс-тіршілігінің шектелуіне және оны әлеуметтік қорғау қажеттігіне әкеп соқтыратын, ауруларға, мертігулерге (жаралануға, жарақаттарға, контузияларға), олардың зардаптарына, кемістіктерге байланысты организм функциялары тұрақты бұзылып, денсаулығы нашарлаған он сегіз жасқа дейінгі адам;

9) мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік оңалту - мүгедектердің тіршілік-тынысының шектелуін жеңіп шығуы үшін жағдай туғызуға, олардың әлеуметтік мәртебесін қалпына келтіруге, әлеуметтік-тұрмыстық және ортаға бейімделуіне бағытталған шаралар кешені;

10) мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау – мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік көмек көрсету, оңалту, сондай-ақ олардың қоғамға етене араласуы жөніндегі шаралар кешені;

11) мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыруға арналған арнаулы жұмыс орындары – мүгедектігі бар адамның жеке мүмкіндіктері ескеріле отырып жабдықталған жұмыс орындары;

12) мүгедектігі бар адамдарды кәсіптік оңалту – мүгедектігі бар адамдардың бұзылған не жоғалтқан кәсіптік дағдыларын, білімі мен машықтарын алуына немесе қалпына келтіруіне және оларды бейімдеу мен жұмысқа орналастыруға бағытталған шаралар кешені;»;

«14) мүгедектігі бар адамдардың әлеуметтік-тұрмыстық және ортаға бейімделуі – мүгедектігі бар адамдардың өзін-өзі қарап-күту, өз бетімен өмір сүру мүмкіндігіне қол жеткізу немесе олардың отбасылық және қоғамдық өмірдің үйреншікті жағдайларына қайта оралу процесі;

14-1) мүгедектігі бар адамдарды мамандандырылған ұйымдары – мүгедектігі бар адамдарды қоғамдық бірлестіктері, сондай-ақ ондағы қатысу үлестерінің жүз пайызы мүгедектердің қоғамдық бірлестіктеріне тиесілі ұйымдар мына талаптарға сай келсе:

Мүгедектігі бар адамдарды орташа жылдық саны қызметкерлердің жалпы санының кемінде 51 пайызын құраса;

бір жылда мүгедектігі бар адамдардың еңбегіне ақы төлеу жөніндегі шығыстар еңбекке ақы төлеу жөніндегі жалпы шығыстардың кемінде 35 пайызын құраса, осындай бірлестіктер мен ұйымдар;»;

«16) мүгедектігі бар адамдарды оңалтудың жеке бағдарламасы – мүгедектігі бар адамдарды оңалтудан өткізудің нақты көлемін, түрлері мен мерзімдерін белгілейтін құжат;»;

«18) протездік-ортопедиялық көмек – мүгедектігі бар адамдарды протездік-ортопедиялық құралдармен қамтамасыз ету жөніндегі медициналық-техникалық көмектің мамандандырылған түрі және оларды пайдалануды үйрету;»;

мынадай мазмұндағы 19-2-тармақшамен толықтырылсын:

«19-2) тифлосурдоаударма - дактиль әліпбиінің және (немесе) ымдау тілінің көмегімен бір уақытта есту және көру қабілеті бұзылған адамдарға арналған дыбыстық ақпаратты беру тәсілі;»;

«22) тифлотехникалық құралдар – мүгедектігі бар адамдардың көру кемістігі салдарынан жоғалтқан мүмкіндіктерін түзеуге және олардың орнын толтыруға бағытталған құралдар;»;

«24) халықты әлеуметтік қорғау саласындағы арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету стандарттары – мүгедектігі бар адамдарға және мүгедектігі бар балаларға арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету сапасын, көлемін және шарттарын белгілейтін нормативтік құқықтық актілер;»;

мынадай мазмұндағы 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32 және 33-тармақшалармен толықтырылсын:

«25) абилитация - мүгедектігі бар адамдардың тұрмыстық, қоғамдық және кәсіби қызметке қабілеттілігін қалыптастыруға және дамытуға бағытталған шаралар кешені;

26) Әлеуметтік қызметтер порталы -халықтың жекелеген санаттарына Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес әлеуметтік қорғау шараларын алуға мүмкіндік беретін әлеуметтік-еңбек саласының бірыңғай ақпараттық жүйесінің бөлігі болып табылатын автоматтандырылған ақпараттық жүйе;

27) мүгедектіктің себебіне қарамастан, 1-топтағы мүгедектігі бар адамға күтім жасауды және оны ілесіп жүруді жүзеге асыратын адамдарға ай сайынғы мемлекеттік жәрдемақы (бұдан әрі - бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға күтім жасау жөніндегі жәрдемақы);

28) жеке көмекші – жүріп-тұруы қиын бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға тұратын жерінен баратын пунктіне дейін және қайтарда ілесіп жүру бойынша әлеуметтік қызметтерді көрсететін маман;

29) ымдау тілі маманы – еститін және естімейтін адамдардың арасындағы делдалдық қызметті көрсететін маман;

30) оңалту - мүгедектігі бар адамдардың тұрмыстық, қоғамдық және кәсіби қызметке қабілеттілігін толық немесе ішінара қалпына келтіруге бағытталған шаралар кешені;

31) жүйелі бейімдеу – мүгедектігі бар адамдардың адамның барлық құқықтары мен негізгі бостандықтарын басқалармен тең дәрежеде іске асыруын немесе жүзеге асыруын қамтамасыз ету мақсатында өлшеусіз немесе ақталмаған ауыртпалыққа айналмайтын қажетті және қолайлы модификациялар мен түзетулерді нақты жағдайда қажет болған жағдайда енгізу;

32) әмбебап дизайн-бейімделудің немесе арнайы дизайнның қажеттілігінсіз барлық адамдар үшін барынша мүмкін болатын дәрежеде пайдалануға арналған заттардың, ортаның, бағдарламалар мен қызметтердің дизайны;

33) мүгедектік белгісі бойынша кемсіту - мақсаты немесе нәтижесі Қазақстан Республикасында саяси, экономикалық, әлеуметтік, мәдени, азаматтық немесе кез келген өзге салада кепілдік берілген адамның құқықтары

мен негізгі бостандықтарын басқа да тең дәрежеде тануды, іске асыруды немесе жүзеге асыруды кеміту немесе жоққа шығару болып табылатын мүгедектік себебі бойынша кез келген айырмашылық, алып тастау немесе шектеу.»;

4) 2-баптың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Қазақстан Республикасының мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау туралы заңнамасы Қазақстан Республикасының Конституциясына негізделеді және осы Заң мен Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінен тұрады.»;

5) 3-баптың екінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Жеке және заңды тұлғалар, сондай-ақ мемлекеттік органдар мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау саласындағы қатынастардың субъектілері болып табылады.»;

б) 4-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«Қазақстан Республикасының мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау саласындағы мемлекеттік саясаты:

1) мүгедектіктің алдын алуға;

2) мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғауға, соның ішінде оңалтуға;

3) мүгедектігі бар адамдарды қоғаммен етене араласуына бағытталған;

4) мүгедектік белгісі бойынша кемсітушілікке жол бермеу.»;

7) 5-баптың бірінші абзацы және 3, 4 және 6-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«Қазақстан Республикасының мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау саласындағы мемлекеттік саясаты:»;

«3) мүгедектігі бар адамдардың денсаулық сақтауға, білім алуға және қызмет түрін, соның ішінде еңбек қызметі түрін еркін таңдауға басқа азаматтармен қатар қол жеткізуі мен тең құқылы болуы;

«4) мемлекеттік органдардың мүгедектігі бар адамдардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын қоғамдық бірлестіктермен және өзге де ұйымдармен өзара іс-қимыл жасауы;»;

«6) мүгедектігі бар адамдардың қадір-қасиеті мен ерекшеліктерін құрметтеу»;

7) 6-бапта:

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1) мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын әзірлейді;»;

мынадай мазмұндағы 1-1-тармақшамен толықтырылсын:

«1-1) Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдардың құқықтарын қамтамасыз ету және өмір сүру сапасын жақсарту жөніндегі ұлттық жоспарды бекітеді;

4 және 5-тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«4) мемлекеттік тапсырыс немесе грант бойынша оқып жүрген мүгедектігі бар адамдарға Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес стипендиялар тағайындау мен төлеудің тәртібін бекітеді;

5) мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау саласында үйлестіру кеңесін құрады;»;

мынадай мазмұндағы 5-1-тармақшамен толықтырылсын:

«5-1) Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша құрылған мүгедектігі бар адамдарды жұмыспен қамтуға жәрдемдесу жөніндегі операторды құрады және (немесе) айқындайды;»;

8) 7-бапта:

1-тармақтың 1, 2-1, 5, 7, 7-1, 9, 9-1-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) Қазақстан Республикасының мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау саласындағы, сондай-ақ медициналық-әлеуметтік сараптама саласындағы нормативтік құқықтық актілерін әзірлейді және бекітеді;»;

«2-1) мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау және оңалту саласындағы әдістемелік ұсынымдарды әзірлейді және бекітеді;»;

«5) медициналық-әлеуметтік сараптаманы және мүгедектігі бар адамдарды оңалтуды ұйымдастыру мен жүзеге асырудың жалпы принциптерін белгілейді;»;

«7) мүгедектігі бар адамдарды есепке алу жүйесінің орталықтандырылған деректер банкіні қалыптастырады, мүгедектік себептерінің, құрылымының және жай-күйінің мониторингін жүргізеді;

7-1) әлеуметтік қызметтер порталы арқылы сатып алынатын тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің құнын мемлекеттік бюджет қаражатынан өтеу қағидаларын бекітеді;»;

«9) мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау саласындағы мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

9-1) жеке оңалту бағдарламасына сәйкес мынадай әлеуметтік көрсетілетін қызметтерді:

жүріп-тұруы қиын бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдар үшін – жеке көмекшінің және есту кемістігі бар мүгедектігі бар адамдарға ымдау тілі маманын қызметтерін көрсету;

мүгедектігі бар адамдарға санаторий-курорттық емдеу көрсету;

мүгедектігі бар адамдарды протездік-ортопедиялық көмекпен және техникалық көмекші (орнын толтырушы) құралдармен қамтамасыз ету;

арнайы жүріп-тұру құралдарымен;

кохлеарлық имплантациядан кейінгі мүгедектігі бар балаларды есту-сөйлеу бейімдеуін өткізу тәртібін әзірдейді және бекітеді.»;

мынадай мазмұндағы 9-2-тармақшамен толықтырылсын:

«9-2) Қазақстан Республикасының халықты жұмыспен қамту туралы заңнамасында көзделген мүгедектігі бар адамдар үшін жұмыс орындарының квотасын жұмыс берушінің орындамағаны үшін өтемақы мөлшерін айқындайды;»;

2-тармақтың 3, 5 және 7-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«3) мүгедектігі бар адамдарды оңалтудың жеке бағдарламасының әлеуметтік және кәсіптік бөліктерін әзірлеу, өзінің еңбек (қызметтік) міндеттерін орындауына байланысты мертіккен немесе өзге де денсаулық зақымын алған жұмыскердің Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында көзделген көмек пен күтімнің қосымша түрлеріне мұқтаждығын айқындау;»;

«5) мүгедектігі бар адамдарды оңалтудың жеке бағдарламаларының іске асырылуын бақылау;»;

«7) өз құзыреті шегінде мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау саласындағы мемлекеттік бақылау.»;

9) 8-баптың 3 және 4-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«3) мүгедектігі бар адамды оңалтудың жеке бағдарламасының медициналық бөлігін әзірлейді және оны орындауды жүзеге асырады;

4) медициналық-әлеуметтік сараптама саласындағы мамандарды, сондай-ақ халықты әлеуметтік қорғау жүйесінің медициналық-әлеуметтік мекемелерінде (ұйымдарында) әлеуметтік-медициналық қызмет көрсету жөніндегі персоналды кәсіптік даярлауды және қайта даярлауды қамтамасыз етеді;»;

10) 9-бапта:

1-тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«1) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мүгедектігі бар адамдардың білім алуын қамтамасыз етеді;»;

мынадай мазмұндағы 1-1-тармақшамен толықтырылсын:

«1-1) оқытудың барлық деңгейлерінде инклюзивті білім беруді енгізуді қамтамасыз етеді;»;

2 және 3-тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

2) мемлекеттік тапсырыс немесе грант бойынша оқып жүрген мүгедектігі бар адамдарға Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес стипендиялар тағайындау мен төлеудің тәртібін әзірлейді;

3) мүгедектігі бар адамдарды оқытуды жүзеге асыратын арнаулы білім беру ұйымдарының білім беру қызметін регламенттейтін Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін әзірлейді және бекітеді;»;

мынадай мазмұндағы 3-1, 3-2, 3-3-тармақшалармен толықтырылсын:

«3-1) халықты әлеуметтік қорғау жүйесінің медициналық-әлеуметтік мекемелерінде (ұйымдарында) арнаулы әлеуметтік қызметтер алатын психоневрологиялық аурулар салдарынан мүгедек балаларды оқыту бағдарламаларын әзірлейді және бекітеді;

3-2) халықты әлеуметтік қорғау жүйесінің медициналық-әлеуметтік мекемелері (ұйымдары) үшін әрбір пән бойынша бірыңғай базалық оқулықты айқындайды және бекітеді;

3-3) Халықты әлеуметтік қорғау жүйесінің мемлекеттік медициналық-әлеуметтік мекемелерінің әлеуметтік-педагогикалық және әлеуметтік-

психологиялық қызметтерін көрсету бойынша кадрларды қайта даярлауды және қызметкерлердің біліктілігін арттыруды ұйымдастырады;»;

11) 10-баптың 2-тармағы:

мынадай мазмұндағы 1-1-тармақшамен толықтырылсын:

«1-1) Облыс, республикалық маңызы бар қала, астана әкімі мүгедектік мәселелері жөніндегі өзінің кеңесшісін тағайындайды.»;

2, 2-1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«2) мүгедектігі бар адамдарды оңалтуды жүзеге асыратын мемлекеттік мекемелер мен кәсіпорындарды құрады;

2-1) мүгедектігі бар адамдарды Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген қосымша әлеуметтік қолдау шараларын ұсынады;

3) мүгедектігі бар адамдарды оңалтуды жүзеге асыратын ұйымдарды құруға ықпал етеді;

4) Қазақстан Республикасының халықты жұмыспен қамту туралы заңнамасына сәйкес мүгедектігі бар адамдарды кәсіптік оқытуды (қайта оқытуды) ұйымдастырады;

5) мүгедектігі бар адамдарды оңалту жөніндегі мамандарды, оның ішінде ымдау тілінің мамандарын, Брайльдің бедерлі-нүктелік қарпі бойынша оқитын және жазатын мамандарды даярлауды, қайта даярлауды және олардың біліктілігін арттыруды ұйымдастырады;»;

«7) мүгедектігі бар адамдардың оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес мүгедектігі бар адамдардың және мүгедектігі бар балалардың санаторий-курорттық емделуін қамтамасыз етеді;»;

«9) мүгедектігі бар адамды оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес мүгедектігі бар адамдарды техникалық көмекші (орнын толтырушы) құралдармен және (немесе) арнаулы жүріп-тұру құралдарымен қамтамасыз етуді ұйымдастырады;

10) дене шынықтыру және спорт саласындағы уәкілетті органмен және мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерімен бірлесіп мүгедектер арасында сауықтыру және спорттық іс-шараларды өткізуді ұйымдастырады;

«11) мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерімен бірлесіп мәдени-көпшілік және ағарту іс-шараларын ұйымдастырады;»;

мынадай мазмұндағы 11-1-тармақшамен толықтырылсын:

«11-1) мүгедектігі бар адамдардың құқықтары мен әлеуметтік қорғау мәселелері бойынша әкімдік жанынан консультативтік-кеңесші органдар құрады;»;

12-тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«12) мүгедектігі бар адамдарға қайырымдылық және әлеуметтік көмектің көрсетілуін үйлестіреді;»;

12) 11-баптың 2-тармағы:

мынадай мазмұндағы 1-1-тармақшамен толықтырылсын:

«1-1). Аудан (облыстық маңызы бар қала) әкімі мүгедектік мәселелері жөніндегі өзінің кеңесшісін тағайындауға құқылы.»;

3 және 3-1-тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«3) мүгедектігі бар адамдарға әлеуметтік көмек көрсетуді ұйымдастырады және қайырымдылық көмек көрсетуді үйлестіреді;

3-1) мүгедектігі бар адамдарға Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген қосымша әлеуметтік қолдау шараларын ұсынады;»;

мынадай мазмұндағы 3-2-тармақшамен толықтырылсын:

«3-2) мүгедектігі бар адамдардың құқықтары мен әлеуметтік қорғау мәселелері бойынша әкімдік жанынан консультативтік-кеңесші органдар құрады;»;

13) 13-баптың 3 және 4-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Адамды мүгедек деп тану және (немесе) еңбекке қабілеттіліктен айырылу дәрежесін белгілеу кезінде әлеуметтік қорғаудың себептері, мерзімдері, әлеуметтік қорғау шараларына қажеттіліктері айқындалады, сондай-ақ мүгедектігі бар адамның оңалтудың жеке бағдарламасының әлеуметтік және кәсіптік бөліктері әзірленеді.

4. Мүгедектік тобы жеті жастан бастап белгіленеді.»;

14) 14-бапта:

бірінші абзац мынадай редакцияда жазылсын:

«Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдар:»;

мынадай мазмұндағы 10-тармақшамен толықтырылсын:

«10) саяси және қоғамдық өмірге қатысу.»;

15) 15-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«Мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау әлеуметтік, қайырымдылық көмекті, медициналық, әлеуметтік және кәсіптік оңалтуды, білім алуға қолжетімділікті және мүгедектігі бар адамдардың қоғам өміріне басқа азаматтармен бірдей қатысуына мүмкіндіктер жасауға бағытталған өзге де шараларды ұсыну арқылы қамтамасыз етіледі.»;

16) 16-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«Мүгедектігі бар адамдарға көрсетілетін әлеуметтік көмек мемлекеттік жәрдемақылар, өтемақылар түріндегі төлемдерді және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де, оның ішінде қайырымдылық есебінен берілетін төлемдерді де қамтиды.

Әлеуметтік көмектің қосымша түрлерін жергілікті атқарушы органдар, жұмыс беруші және өзге де ұйымдар көрсетуге құқылы.»;

17) 16-1-баптың 1,2 және 3-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Мемлекеттік медициналық-әлеуметтік мекемелерде тұрып жатқан, сот шешімімен әрекетке қабілетсіз және қорғаншылыққа мұқтаж деп танылған мүгедектігі бар адамдардың (бұдан әрі – қорғаншылықтағылар) зейнетақы төлемдері және мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылары "Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша, асыраушысынан айрылу жағдайы бойынша және жасына байланысты берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы" және «Қазақстан Республикасында зейнетақымен

қамсыздандыру туралы» Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген тәртіппен есепке жазылады.».

2. Медициналық-әлеуметтік мекеменің әкімшілігі қамқорлықтағылардың «Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КАҚ төленетін зейнетақы төлемдерінің және мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақыларының пайдаланылуы туралы есепті облыстың (республикалық маңызы бар қаланың, астананың) жергілікті атқарушы органына тоқсан сайын ұсынуға міндетті.

3. Облыстардың (республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) жергілікті атқарушы органдары қамқорлықтағылардың «Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КАҚ төленетін зейнетақы төлемдерін және мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақыларын медициналық-әлеуметтік мекеме әкімшілігінің дұрыс жұмсауын бақылауды жүзеге асырады.»;

18) 17-баптың 1 және 2-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Мүгедектігі бар адамдарды оңалту және абилитациялау организм функциялары тұрақты бұзылып, денсаулықтың бұзылуынан тіршіліктің тынысының шектелуін жоюға немесе оның орнын мүмкіндігінше толықтай толтыруға бағытталған медициналық, әлеуметтік және кәсіптік іс-шаралар кешенін қамтиды.

2. Мүгедектігі бар адамдарды оңалту және абилитация мүгедекті оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес жүзеге асырылады.»;

19) 19-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Оңалтудың жеке бағдарламасы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мүгедектігі бар адамға тегін көрсетілетін оңалту іс-шараларын, сол сияқты ақысын төлеуге мүгедектігі бар адамның өзі немесе оның жұмыста мертігуіне немесе кәсіптік ауруға шалдығуына кінәлі жұмыс беруші қатысатын оңалту іс-шараларын да қамтиды.»;

20) 20-бапта:

1, 3 және 4-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

«Мүгедектігі бар адамдарды медициналық оңалту:»;

«3. Санаторий-курорттық емдеу мүгедектігі бар адамдар мен мүгедектігі бар балаларға жеке оңалту бағдарламаларына сәйкес, халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен ұсынылады.

Мүгедектігі бар адамдар мен мүгедектігі балаларды жеке оңалту бағдарламаларына сәйкес санаторийлік-курорттық емдеумен қамтамасыз ету Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады немесе осы Заңның 32-1-бабына сәйкес оның құнын жергілікті атқарушы органдардың толық немесе ішінара өтеуі жолымен әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталы арқылы жүзеге асырылады. Қамтамасыз ету тәсілін жергілікті атқарушы орган айқындайды.

4. Жұмыс берушінің кінәсінен жұмыста мертігуге ұшыраған немесе кәсіптік ауруға шалдыққан мүгедектігі бар адамға санаторий-курорттық емделуге жолдама Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жұмыс берушінің есебінен беріледі.»;

мынадай мазмұндағы 4-1-тармақпен толықтырылсын:

«4-1. Банкроттық рәсімдерін жүргізу немесе кәсіпорын әрекетсіздігі жағдайында мүгедектігі бар адам санаторий-курорттық емдеумен Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қамтамасыз етіледі.»;

5-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Жұмыс беруші - жеке кәсіпкердің қызметі тоқтатылған немесе заңды тұлға таратылған жағдайда, жұмыс берушінің кінәсінен жұмыста мертігуге ұшыраған немесе кәсіптік ауруға шалдыққан мүгедектігі бар адамға санаторий-курорттық емдеу осы баптың 3-тармағына сәйкес жұмыс берушінің есебінен беріледі.»;

21) 21-бапта:

21-баптың атауы мынадай редакцияда жазылсын:

«21-бап. Мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік оңалту»;

1-тармақтың 1, 2, 3, 4, 4-1 және 5-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік оңалту және абилитация:

1) мүгедектігі бар адамдарды жеке басы гигиенасының, өзін-өзі қарап-күтудің, жүріп-тұрудың, қарым-қатынастың негізгі әлеуметтік дағдыларына үйретуді;

2) мүгедектігі бар адамдарды техникалық көмекші (орнын толтырушы) және арнаулы жүріп-тұру құралдарымен қамтамасыз етуді;

3) басқа адамның күтімі мен көмегіне мұқтаж мүгедектігі бар адамдарға, оның ішінде мүгедектігі бар балаларға үйде арнаулы әлеуметтік көрсетілетін қызметтер ұсынуды;

4) жүріп-тұруы қиын бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдар үшін жеке оңалту бағдарламасына сәйкес – күніне сегіз сағаттан айына жүз жетпіс сағаттан асырмай жеке көмекшінің әлеуметтік көрсетілетін қызметтерін Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасына сәйкес ұсынуды немесе осы Заңның 32-1-бабына сәйкес олардың құнын жергілікті атқарушы органдардың толық немесе ішінара өтеуі жолымен әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталы арқылы ұсынуды қамтиды. Қамтамасыз ету тәсілін жергілікті атқарушы орган айқындайды.

Жүріп-тұруы қиын, бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адам үшін, оған күтімді жүзеге асыратын адамға «Балалы отбасыларға берілетін мемлекеттік жәрдемақылар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 9-2-бабында көзделген тәртіппен ай сайынғы мемлекеттік жәрдемақы тағайындалған және төленген кезде жеке көмекшінің әлеуметтік қызмет көрсетуі ұсынылмайды;

4-1) есту кемістігі бар мүгедектігі бар адамдар үшін жеке оңалту бағдарламасына сәйкес ымдау тілі маманының әлеуметтік көрсетілетін қызметтерін жылына алпыс сағатқа Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасына сәйкес ұсынуды немесе осы Заңның 32-1-бабына сәйкес олардың құнын жергілікті атқарушы органдардың толық немесе

ішінара өтеуі жолымен әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталы арқылы ұсынуды қамтиды. Қамтамасыз ету тәсілін жергілікті атқарушы орган айқындайды;

5) жергілікті атқарушы органдардың осы Заңның 32-1-бабына сәйкес олардың құнын толық немесе ішінара өтеуі арқылы әлеуметтік қызметтер көрсету порталы арқылы медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда) арнаулы әлеуметтік көрсетілетін қызметтер ұсыну жүзеге асырылады.»;

мынадай мазмұндағы 8-тармақшамен толықтырылсын:

«8) Мүгедектіктің себебіне қарамастан, 1 топтағы мүгедектігі бар адамға күтім жасайтын және алып жүретіндерге ай сайынғы мемлекеттік жәрдемақы тағайындау.»;

2-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік оңалтуды және абилитация: медициналық-әлеуметтік мекемелер (ұйымдар), әлеуметтік көмекті үйде көрсететін бөлімшелер, арнаулы білім беру ұйымдары (психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялар, оңалту орталықтары, психологиялық-педагогикалық түзету кабинеттері), денсаулық сақтау ұйымдары және басқа да мамандандырылған ұйымдар жүзеге асырады.»;

22) 22-бапта:

22-баптың атауы мынадай редакцияда жазылсын:

«Статья 22. Предоставление лицам с инвалидностью технических вспомогательных (компенсаторных) средств и специальных средств передвижения»;

1-тармақтың бірінші абзацы, 2, 3-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Жеке оңалту бағдарламасына сәйкес мүгедектігі бар адамдар Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындаған тізбе бойынша халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті орган белгілеген тәртіпке сәйкес протездік-ортопедиялық көмекпен, техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдармен, арнаулы жүріп-тұру құралдарымен қамтамасыз етіледі.»;

«2. Жұмыс берушінің кінәсінен жұмыста мертігуге ұшыраған немесе кәсіптік ауруға шалдыққан мүгедектігі бар адамдар жеке оңалту бағдарламасына сәйкес техникалық көмекші (орнын толтырушы) және арнаулы жүріп-тұру құралдарымен Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жұмыс берушінің қаражаты есебінен қамтамасыз етіледі.

3. Жұмыс беруші - жеке кәсіпкердің қызметі тоқтатылған немесе заңды тұлға таратылған немесе дәрменсіздігі заңды күшіне енген сот шешімімен белгіленген заңды тұлғаның банкроттығы жағдайда, жұмыс берушінің кінәсінен жұмыста мертігуге ұшыраған немесе кәсіптік ауруға шалдыққан мүгедектігі бар адамдарға протездік-ортопедиялық көмек, техникалық көмекші (орнын толтырушы) құралдар, арнаулы жүріп-тұру құралдары осы баптың 1-тармағына сәйкес беріледі.»;

23) 23-баптың 1, 2 және 3-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Өзінің негізгі өмірлік қажеттіліктерін өз бетінше қанағаттандыру мүмкіндігін, өзіне өзі қызмет көрсету және (немесе) жүріп-тұру қабілетін ішінара немесе толық жоғалтуына байланысты басқа адамның күтімі мен көмегіне мұқтаж, бірінші және екінші топтардағы жалғызділікті мүгедектігі бар адамдарға арнаулы әлеуметтік көрсетілетін қызметтер ұсынуды халықты әлеуметтік қорғау саласындағы арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету стандарттарына сәйкес әлеуметтік көмекті үйде көрсететін бөлімшелер және қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға әлеуметтік қызмет көрсететін аумақтық орталықтар жүзеге асырады.

2. Өзінің негізгі өмірлік қажеттіліктерін өз бетінше қанағаттандыру мүмкіндігін, өзіне өзі қызмет көрсету және (немесе) жүріп-тұру қабілетін ішінара немесе толық жоғалтуына байланысты басқа адамның күтімі мен көмегіне мұқтаж мүгедектігі бар балаларға арнаулы әлеуметтік көрсетілетін қызметтер ұсынуды халықты әлеуметтік қорғау саласындағы арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету стандарттарына сәйкес әлеуметтік көмекті үйде көрсететін бөлімшелер және қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға әлеуметтік қызмет көрсететін аумақтық орталықтар жүзеге асырады.

3. Үйде және қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға әлеуметтік қызметтер көрсететін аумақтық орталықтарда арнаулы әлеуметтік көрсетілетін қызметтер ұсыну бюджет қаражаты есебінен жүзеге асырылады.»;

24) 24-баптың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Денсаулық жағдайына байланысты басқа адамның тұрақты күтіміне және медициналық қызмет көрсетуге мұқтаж, бірінші және екінші топтардағы жалғызділікті мүгедектігі бар адамдарға, психоневрологиялық науқастар қатарындағы бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдарға, мүгедек балаларға арнаулы әлеуметтік көрсетілетін қызметтер ұсыну мүгедектігі бар адамдардың жасына, денсаулық жағдайына сәйкес бейінделген қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға, мүгедектігі бар балаларға арналған интернат-үйлерде жүзеге асырылады және тұрмыс-тіршілік жағдайларын жасауды, күтіммен қамтамасыз етуді, медициналық қызмет көрсетуді, оңалтуды, әлеуметтік-еңбектік бейімдеуді, демалыс пен бос уақытты ұйымдастыруды қамтиды.»;

25) 25-бапта:

1-тармақтың 3 және 4-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«3) сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтерді ескере отырып, автомобильдерді қоса алғанда, арнаулы жүріп-тұру құралдарына арналған гараждар немесе тұрақтар салу үшін мүгедектігі бар адамдарға кезектен тыс орын беруді;

4) мүгедектігі бар адамдарға қызмет көрсетуге бағдарланған мекемелер орналасқан жерлерде, сондай-ақ халық көп жүретін жерлерде ілесе дыбыстайтын және жарық беретін арнаулы бағдаршамдар, жол белгілерін және көрсеткіштер орнатуды, дыбыстайтын және жарық түсіретін құрылғылармен

жарақталған жаяу жүргіншілер өтетін жерлерді белгілеуді қамтамасыз етуге тиіс.»;

мынадай мазмұндағы 1-1-тармақшамен толықтырылсын:

«1-1. Елді мекендерді жоспарлау және салу, тұрғын үй және рекреациялық аймақтарды қалыптастыру, ғимараттарды, құрылыстар мен олардың кешендерін жаңа салуға және қайта жаңартуға жобалық шешімдер әзірлеу, сондай-ақ аталған объектілерді мүгедектігі бар адамдардың кедергісіз қол жеткізуі және оларды мүгедектігі бар адамдардың пайдалануына бейімдеусіз жалпы пайдаланудағы Көлік құралдарын, байланыс құралдарын және ақпаратты әзірлеу және өндіруге жол берілмейді.»;

2, 3 және 4-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Қабылдау жөніндегі мемлекеттік қабылдау комиссиясының құрамында мүгедектердің қоғамдық бірлестіктерінің өкілдері болмаса, тұрғын үй-азаматтық және коммуналдық мақсаттағы объектілерді пайдалануға тапсыруға жол берілмейді.

3. Кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыратын жеке тұлғалар, сондай-ақ заңды тұлғалар мүгедектігі бар адамдарға ортақ пайдаланылатын көлік құралдарына, тұрғын үйлерге, қоғамдық және өндірістік үйлерге, ғимараттар мен үй-жайларға кедергісіз кіріп-шығуына, әуежайларда, темір жол вокзалдарында, автовокзалдарда, автостанцияларда, теңіз және өзен порттарында еркін бағдар ұстануы мен жүріп-тұруына ұлттық стандарттарға сәйкес жағдай жасауға міндетті.

Аталған объектілерді мүгедектігі бар адамдардың кіріп-шығуына бейімдеу мүмкін болмаған жағдайларда, тиісті жеке және заңды тұлғалар мүгедектігі бар адамдардың қажеттіліктерін барынша ескеретін қажетті шараларды әзірлеп, жүзеге асыруға тиіс.

Мемлекеттік органдар жолаушыларды тасымалдау бағыттарына қызмет көрсету құқығына конкурстар өткізген кезде, мүгедектігі бар адамдардың пайдалануына бейімделген көлік құралдары бар тұлғалар артықшылыққа ие болады.

4. Лауазымды адамдардың, сондай-ақ кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыратын жеке тұлғалардың және заңды тұлғалардың мүгедектігі бар адамдардың әлеуметтік инфрақұрылымға және көлік инфрақұрылымына кедергісіз қол жеткізуі үшін жағдайларды қамтамасыз етпеуі Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне сәйкес әкімшілік жауаптылыққа тартуға әкеп соғады.

мынадай мазмұндағы 5 және 6-тармақтармен толықтырылсын:

«5. Халыққа ұсынылатын қызметтер мен тауарлар мүгедектігі бар адамдар үшін қолжетімді болуы тиіс. Тұтынушыға оның денсаулық жағдайына немесе тыныс-тіршілігінің шектелуіне байланысты себептер бойынша тауарларды беруден (жұмыстарды орындаудан, қызметтерді көрсетуден) не тауарларға (жұмыстарға, қызметтерге) қол жеткізуден бас тарту Қазақстан

Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексiне сәйкес әкімшілік жауаптылыққа тартуға әкеп соғады.

Ғимарат мүгедектігі бар адамдарға қол жеткізу үшін ыңғайластыру мүмкін болмаған жағдайда, қызмет беруші мүгедектігі бар адамға тұрғылықты жері бойынша және/немесе қашықтықтан режимде қажетті қызметтерді көрсету үшін шаралар қолдана алады.

6. Объектілер мен қызметтерге қолжетімділікті қамтамасыз ету кезінде заңды және жеке тұлғалар жүйелі бейімделу және әмбебап дизайн принциптерін пайдалануы тиіс.»;

26) 26-бапта:

1-тармақтың 1 және 2-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) тұрғын үйге мұқтаж мүгедектігі бар адамдарды есепке қояды және олардың пайдалануына тұрғынжай береді;

2) мүгедектігі бар адамдарға немесе құрамында мүгедектігі бар адамдар бар отбасыларға берілетін тұрғын үй-жайларды арнайы құралдармен және жабдықпен жабдықтауды қамтамасыз етеді.»;

2-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Мүгедектігі бар адамдарға ғимараттың қабаты, тұрпаты, абаттандырылу дәрежесі және тұруға қажетті басқа да жағдайлар ескеріле отырып, тұрғын үй-жайды таңдау құқығы беріледі.»;

27) 27-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«Жергілікті атқарушы органдар мүгедектігі бар адамдарға мәдени-ойын-сауық іс-шараларына, сондай-ақ дене шынықтырумен және спортпен шұғылдану үшін спорт ғимараттарына бара алатын жағдайларды, арнаулы спорт жабдықтарын беруді қамтамасыз етеді.

Бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдар мен он сегіз жасқа дейінгі мүгедектігі бар балалар санамалап көрсетілген қызметтерді - бюджет қаражаты есебінен, ал үшінші топтағы мүгедектер аталған қызметтер құнының елу процентін төлеп пайдаланады.»;

28) 28-бапта:

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мемлекет:

1) мүгедектігі бар адамдар үшін мерзімді баспасөз, ғылыми, оқу-әдістемелік, анықтамалық-ақпараттық және көркем әдебиет, соның ішінде аудиотаспаларды, дискілерді, бедерлі-нүктелі Брайль қарпімен және сурдоаудармасы бар бейнетаспаларды шығару арқылы мүгедектігі бар адамдардың ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз етеді.»;

мынадай мазмұндағы 3, 4 және 5-тармақшаларымен толықтырылсын:

«3) ақпаратты жеңіл оқылатын және түсінікті нысанда, Брайль тілінде орналастыру;

4) қолжетімді мемлекеттік ақпараттық жүйелерді әзірлеу және енгізу;

5) сурдоаударманы пайдалана отырып, «Азаматтарға арналған үкімет» КЕАҚ мемлекеттік қызметтерді ұсыну.»;

2-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Жеке қарым-қатынас құралы ретінде ымдау тілі пайдаланылады, ол сондай-ақ есту қабілеті бұзылған балаларға арналған білім беру ұйымдарының оқу бағдарламасында да қолданылады.»;

29) 29-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Мүгедектігі бар адамдарға тегін бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім алуға кепілдік беріледі.

2. Бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдар мен мүгедектігі бар балалар үшін техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі және жоғары білім берудің кәсіптік оқу бағдарламаларын іске асыратын ұйымдарға оқуға түсу кезінде Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейтін мөлшерде қабылдау квотасы көзделеді.

3. Мемлекеттік білім беру гранттарын бюджеттік қаржыландыру арқылы тегін мемлекеттік білім алуға арналған конкурсқа қатысқан кезде көрсеткіштері бірдей болған жағдайда медициналық қорытындыға сәйкес тиісті білім беру ұйымдарында оқуына болатын бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдардың, бала кезінен мүгедектігі бар адамдардың, мүгедектігі бар балалардың басым құқығы бар.

4. Мемлекеттік тапсырыс немесе грант бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі және жоғары білім берудің кәсіптік оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында оқитын мүгедектігі бар адамдарға стипендиямен қамтамасыз ету жөніндегі жеңілдіктер Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес беріледі.

5. Жалпы үлгідегі мектепке дейінгі ұйымдарда және орта білім ұйымдарында болуына денсаулық жағдайы мүмкіндік бермейтін мүгедектігі бар балалар үшін Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен балалар бақшалары мен басқа да арнаулы түзеу ұйымдары құрылады.

6. Мүгедектігі бар балаларды жалпы немесе арнаулы мектепке дейінгі ұйымдарда және басқа оқу орындарында тәрбиелеу мен оқыту мүмкін болмаған жағдайда, оларды тәрбиелеу мен оқыту ата-анасының немесе заңды өкілдерінің тілегі ескеріле отырып, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен үйде жүргізіледі.

7. Мемлекет мүгедектігі бар адамдардың, бала кезінен мүгедектігі бар адамдардың және мүгедектігі бар балалардың білім алуы кезеңінде оларды күтіп-бағуға жұмсалған шығыстарды Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен толық немесе ішінара көтереді.»;

30) 30-бапта:

1-тармақтың бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Профессиональная реабилитация лиц с инвалидностью включает:»;

2 және 3-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

«2-1. Мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орындарын ашатын жұмыс берушілер мүгедектігі бар адамдарды кәсіптік бағдарлауға қатысады.

3. Мүгедектігі бар адамдарды кәсіптік оқытуды (қайта оқытуды) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен алынған лицензия негізінде білім беру қызметін жүргізетін ұйымдар жүзеге асырады.»;

31) 31-бапта:

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«Статья 31. Обеспечение занятости лиц с инвалидностью

31-бап. Мүгедектігі бар адамдарды жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету

Жергілікті атқарушы органдар мүгедектігі бар адамдарды жұмыспен қамтуды:

1) Қазақстан Республикасының халықты жұмыспен қамту туралы заңнамасына сәйкес ауыр жұмыстардағы, зиянды, қауіпті еңбек жағдайлары бар жұмыстардағы жұмыс орындарын есепке алмай, жұмыс орындары санының екіден төрт пайызына дейінгі мөлшерінде мүгедектігі бар адамдар үшін жұмыс орындарының квотасын белгілеу;»;

мынадай мазмұндағы 1-1 және 1-2-тармақтарымен толықтырылсын:

«1-1) жұмысқа орналастыру бойынша квота орындалмаған жағдайда ұйымдардың арнайы қорға өтемақы төлемдерін жүргізу құқығы көзделеді;

1-2) жұмыс берушілердің өтемақы төлемдерін жүзеге асыруы мүмкін болмаған кезде Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне сәйкес әкімшілік жауаптылыққа тартуға әкеп соғады;»;

2, 3 және 4-тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«2) жеке кәсіпкерлікті, шағын және орта кәсіпкерлікті дамыту арқылы мүгедектігі бар адамдар үшін қосымша жұмыс орындарын құру;

3) мүгедектігі бар адамдарды Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жұмысқа орналастыру үшін арнаулы, сондай-ақ әлеуметтік жұмыс орындарын құру;

4) мүгедектігі бар адамдарға кәсіптік оқуды ұйымдастыру арқылы қамтамасыз етеді.»;

32) 32-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«32-бап. Мүгедектігі бар адамдардың еңбек қатынастары саласындағы құқықтары

1. Бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдар үшін аптасына отыз алты сағаттан аспайтын жұмыс уақытының қысқартылған ұзақтығы белгіленеді, ұзақтығы кемінде күнтізбелік алты күн болатын жыл сайынғы ақы төленетін қосымша еңбек демалысы беріледі.

2. Түнгі уақыттағы жұмысқа мүгедектігі бар адамның келісімімен және егер оның мұндай жұмыс істеуіне денсаулық жағдайы бойынша тыйым салынбаған болса, рұқсат етіледі.

3. Медициналық қорытынды бойынша мүгедектігі бар адамның денсаулық жағдайы кәсіптік міндеттерін орындауға кедергі келтіретін не басқа адамдардың денсаулығына және еңбек қауіпсіздігіне қауіп төндіретін жағдайларды қоспағанда, мүгедектік уәждері бойынша еңбек шартын жасасудан не қызмет бабында жоғарылатудан бас тартуға, жұмыс берушінің

бастамасы бойынша мүгедекті жұмыстан босатуға, оның келісімінсіз басқа жұмысқа ауыстыруға жол берілмейді.»;

33) 32-1-бап мынадай редакцияда жазылсын

«1. Жеке оңалту бағдарламаларына сәйкес әлеуметтік көрсетілетін қызметтердің порталы арқылы санаторийлік-курорттық емдеуді, протездік-ортопедиялық көмекті, техникалық көмекші (орнын толтырушы) құралдарды, арнаулы жүріп-тұру құралдарын, сондай-ақ жеке көмекшінің және ымдау тілі маманының әлеуметтік көрсетілетін қызметтерін сатып алу кезінде мүгедектігі бар адамның олардың құнын, бірақ осы баптың 2-тармағында көзделген кепілдік берілген сома мөлшерінен асырмай жергілікті атқарушы органдарға өтетуге құқығы бар.

Мүгедектігі бар адамдар жеке оңалту бағдарламаларына сәйкес әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталы арқылы санаторийлік-курорттық емдеуді, протездік-ортопедиялық көмекті, техникалық көмекші (орнын толтырушы) құралдарды, арнаулы жүріп-тұру құралдарын, сондай-ақ жеке көмекшінің және ымдау тілі маманының әлеуметтік көрсетілетін қызметтерін кепілдік берілген сомадан асатын бағамен сатып алған кезде кепілдік берілген сома мен сатып алынған тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің іс жүзіндегі құны арасындағы айырманы мүгедек меншікті қаражаты есебінен дербес өзі төлейді.

2. Әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталы арқылы сатып алынатын тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің құнын өтеу ретінде берілетін кепілдік берілген сома мынадай мөлшерлерде:

санаторийлік-курорттық емдеуге, протездік-ортопедиялық көмекке, техникалық көмекші (орнын толтырушы) құралдарға, арнаулы жүріп-тұру құралдарына –халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен;

жеке көмекшінің әлеуметтік көрсетілетін қызметтеріне

ымдау тілі маманының әлеуметтік көрсетілетін қызметтеріне

халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен жергілікті атқарушы органдардың олардың құнын толық немесе ішінара өтеу жолымен әлеуметтік қызметтер порталы арқылы медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда) арнаулы әлеуметтік қызметтерге;»;

34) 32-2-бапта:

«Статья 32-2. Портал социальных услуг

1. Әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталы әлеуметтік-еңбек саласының бірыңғай ақпараттық жүйесінің бір бөлігі болып табылады және мүгедектігі бар адамдарға санаторийлік-курорттық емдеуді, протездік-ортопедиялық көмекті, техникалық көмекші (орнын толтырушы) құралдарды, арнаулы жүріп-тұру құралдарын, сондай-ақ жеке көмекшінің және ымдау тілі маманының әлеуметтік көрсетілетін қызметтерін сатып алу мүмкіндігін беретін автоматтандырылған ақпараттық жүйені білдіреді.

2. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жеке тұлғалар, сондай-ақ заңды тұлғалар мен олардың филиалдары әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталында тауарларды және (немесе) көрсетілетін қызметтерді берушілер бола алады.

Әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталында мынадай:

1) салықтық берешегі және әлеуметтік аударымдар бойынша берешегі жоқ;

2) банкроттық не тарату рәсіміне жатпайтын;

3) Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасына сәйкес мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушылар тізіліміне енгізілмеген;

4) міндетті сертификаттауға жататын тауарларды беру кезінде сәйкестік сертификаты бар;

5) мемлекеттік тіркеуге және қайта тіркеуге жататын медициналық бұйымдарға жататын техникалық көмекші (орнын толтырушы) құралдар мен арнайы қозғалыс құралдарын жеткізу кезіндегі куәлік;

6) тауарларды және (немесе) көрсетілетін қызметтерді өткізу үшін баға ұсынған өнім берушілер тіркеле алады.

Өнім беруші:

1) әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталында тіркеуден шығару туралы өтініш берген;

2) қызметті тоқтатқан немесе қайтыс болған;

3) Қазақстан Республикасының Мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасына сәйкес мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушылардың тізіліміне енгізу;

Өнім беруші осы тармақшада көзделген негіз бойынша әлеуметтік қызметтер порталында тіркеуден шығарылған жағдайда, кейіннен әлеуметтік қызметтер порталында тіркелу Қазақстан Республикасының Мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасына сәйкес мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушылардың тізілімінен ол туралы мәліметтер алып тасталғаннан кейін мүмкін болады.

Порталда тіркеуден шығару процедураларын жүргізу кезеңінде және порталда тіркеуден шығарылғаннан кейін бір ай ішінде өнім беруші өз міндеттемелерін орындауға құқылы.

Міндеттемелерді орындау мүмкіндігі болмаған жағдайда өнім беруші ақпарттандыру қажет.

Қызмет көрсетуден және/немесе техникалық көмекші (орнын толтырушы) құралдарды жеткізуден бас тартуды белгілеу.

4) әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталы арқылы өзіне алған міндеттемелерді орындамаған және (немесе) тиісінше орындамаған жағдайларда, әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталында тіркеуден шығарылады.

Осы тармақтың үшінші бөлігінің 4) тармақшасында көрсетілген жағдайда, мүгедектігі бар адам өзіне өнім берушінің өзіне алған міндеттемелерді орындамаған және (немесе) тиісінше орындамағаны туралы белгілі болған күннен бастап күнтізбелік он төрт күннен кешіктірмей әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталына тиісті ақпаратты орналастырады.

Осы ақпаратты жергілікті атқарушы орган құратын комиссия орналастырылған күнінен бастап он жұмыс күні ішінде қарайды, ол өнім беруші тарапынан бұзушылықтардың болғанын немесе болмағанын айқындайды.

Өнім беруші осы тармақтың үшінші бөлігінің 3) тармақшасында көзделген негіз бойынша әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталында тіркеуден шығарылған жағдайда, оның әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталында келесі тіркелуі Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасына сәйкес мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушылар тізілімінен ол туралы мәліметтер алып тасталғаннан кейін мүмкін болады.

Өнім беруші осы тармақтың үшінші бөлігінің 4) тармақшасында көзделген негіз бойынша әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталында тіркеуден шығарылған жағдайда, оның әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталында келесі тіркелуі тіркеуден шығарылған күннен бастап бір жылдан кейін ғана мүмкін болады.

Өнім берушілерді әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталында тіркеу, сондай-ақ әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталында тіркеуден шығару халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен жүзеге асырылады.

3. Мүгедектігі бар адамдар мен өнім берушілер арасындағы санаторийлік-курорттық емдеуді, протездік-ортопедиялық көмекті, техникалық көмекші (орнын толтырушы) құралдарды, арнаулы жүріп-тұру құралдарын, сондай-ақ жеке көмекшінің және ымдау тілі маманының әлеуметтік көрсетілетін қызметтерін әлеуметтік көрсетілетін қызметтер порталы арқылы сатып алуға байланысты қатынастар Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасымен, сондай-ақ әлеуметтік қызметтер порталында орналастырылған және енгізілетін шартпен айқындалады.

4. «Әлеуметтік қызметтер порталының» автоматтандырылған ақпараттық жүйесін дамытуды, сүйемелдеуді және жүйелік-техникалық қызмет көрсетуді әлеуметтік-еңбек саласы мәселелері бойынша мемлекеттік саясатты ақпараттық және талдамалық қолдауды қамтамасыз ететін Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша құрылған заңды тұлға жүзеге асырады.

5. «Техникалық оңалту құралдары» ақпараттық жүйесін дамытуды, сүйемелдеуді және жүйелік-техникалық қызмет көрсетуді әлеуметтік-еңбек саласы мәселелері бойынша мемлекеттік саясатты ақпараттық және талдамалық қолдауды қамтамасыз ететін Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша құрылған заңды тұлға жүзеге асырады.

6. «Мүгедектігі бар адамдардың орталықтандырылған деректер банкі» автоматтандырылған ақпараттық жүйесін дамытуды, сүйемелдеуді және жүйелік-техникалық қызмет көрсетуді әлеуметтік-еңбек саласы мәселелері бойынша мемлекеттік саясатты ақпараттық және талдамалық қолдауды қамтамасыз ететін Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша құрылған заңды тұлға жүзеге асырады.

7. «Е-собес» автоматтандырылған ақпараттық жүйесін дамытуды, сүйемелдеуді және жүйелік-техникалық қызмет көрсетуді әлеуметтік-еңбек саласы мәселелері бойынша мемлекеттік саясатты ақпараттық және талдамалық қолдауды қамтамасыз ететін Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша құрылған заңды тұлға жүзеге асырады.

8. «Мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау» ақпараттық порталын дамытуды, сүйемелдеуді және жүйелік-техникалық қызмет көрсетуді әлеуметтік-еңбек саласы мәселелері бойынша мемлекеттік саясатты ақпараттық және талдамалық қолдауды қамтамасыз ететін Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша құрылған заңды тұлға жүзеге асырады.»;

35) 33-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«33-бап. Жұмыс берушінің әлеуметтік инфрақұрылым объектілеріне бара алуды қамтамасыз ету жөніндегі міндеті

Жұмыс берушінің кінәсінен жұмыста мертігуге ұшыраған немесе кәсіптік ауруға шалдыққан мүгедектігі бар адамдардың өндірістік үйлерге, ғимараттарға, үй-жайларға бара алуы үшін жұмыс беруші жұмыс орындары мен жұмыс үй-жайларын жобалау және бейімдеу арқылы жағдай жасайды, мүгедектігі бар адамды оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес тұрғын үй-жайларды арнаулы құралдармен және көмекші құрылғылармен жабдықтайды.»;

36) 34-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«34-бап. Жұмыс берушінің мүгедектігі бар адамдарды жұмыспен қамту және кәсіптік оңалту саласындағы міндеті

Жұмыс берушінің кінәсінен жұмыста мертігуге ұшыраған және (немесе) кәсіптік ауруға шалдыққан мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін жұмыс беруші кәсіптік оқытуды немесе қайта оқытуды, арнаулы жұмыс орындарын құруды осы Заңға сәйкес жеке қаражаты есебінен қамтамасыз етеді.»;

37) 35-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«35-бап. Жұмыс берушінің мүгедектігі бар адамға келтірілген зиянды өтеу жөніндегі міндеті

Жұмыс берушінің кінәсінен жұмыста мертігуге ұшыраған немесе кәсіптік ауруға шалдыққан мүгедектігі бар адамдарға келтірілген зиянды өтеу Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.»;

38) мынадай мазмұндағы 35-1-баппен толықтырылсын:

«35-1-бап. Жұмыс берушінің мүгедектігі бар адамдарға жұмыс орындарына квотаны орындау бойынша міндеттемелері

Жұмыс беруші мүгедектігі бар адамдардың жұмыс орындарына квотаны орындауды Қазақстан Республикасының халықты жұмыспен қамту туралы заңнамасына сәйкес қамтамасыз етеді немесе халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті орган белгілеген мөлшерде квотаны орындамағаны үшін мүгедектігі бар адамдарды жұмыспен қамтуға жәрдемдесу арнайы қорына өтемақы төлейді.

1. Мүгедектігі бар адамдарды мемлекет тарапынан жұмыспен қамтуды қамтамасыз етуге жәрдемдесуді, оның ішінде мемлекет жүз пайыз қатысатын Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша құрылған мүгедектігі бар адамдарды жұмыспен қамтуға жәрдемдесудің арнайы қоры (бұдан әрі – Қор) жүзеге асырады.

Қор қызметінің негізгі мақсаты мүгедектігі бар адамдарды сапалы жұмыспен қамтамасыз ету үшін жағдай жасау және жәрдемдесу болып табылады.

Қордың негізгі міндеттері:

1) мүгедектігі бар адамдар үшін жұмыс орындарының квотасын орындамағаны үшін жұмыс берушілер төлеген өтемақыны шоғырландыру;

2) мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орындарын құратын жұмыс берушілердің шығындарын субсидиялау;

3) мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін қажетті дағдыларға оқытуды ұйымдастыру;

4) әлеуетті жұмыс берушілерде мүгедектігі бар адамдардың ақы төленетін тағылымдамаларын ұйымдастыру;

5) мүгедектігі бар адамдарды жұмыспен қамту мәселелері бойынша ақпараттық-талдамалық қолдау;

6) мүгедектігі бар адамдар үшін жұмыс орындарының квотасын жұмыс берушілердің орындауына мониторингті жүзеге асыру;

7) Қордың жарғысына сәйкес басқа да міндеттер.

2. Қордың міндеттерін іске асыру тәртібі мен шарттарын Халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті орган айқындайды.»;

39) 5-баптың атауы мынадай редакцияда жазылсын:

«5-тарау. Мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері»;

40) 36-бапта:

36-баптың атауы мынадай редакцияда жазылсын:

«36-бап. Мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерінің құқықтары және олардың өкілеттіктері»

1 және 2-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері үйлестіру кеңесінің жұмысына және мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғауға байланысты мәселелерді шешуге қатысады.

2. Орталық және жергілікті атқарушы органдар мүгедектігі бар адамдардың мүдделерін қозғайтын шешімдерді әзірлеу мен қабылдау кезінде

мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерімен және олардың өкілетті өкілдерімен өзара іс-қимыл жасайды.»;

3-тармақтың бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктеріне, сондай-ақ олардың ұйымдарына олардың меншігіндегі үйлер (құрылыстар, ғимараттар) салынған жер учаскелеріне меншік құқығын мемлекеттік меншіктен жеке меншікке беру Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларда өтеусіз негізде жүзеге асырылады.»

4-тармақтың бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері:»

4-тармақтың 1 және 3-тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«1) орталық және жергілікті атқарушы органдарға мүгедектігі бар адамдардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету жөнінде ұсыныстар енгізу;»;

«3) мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау мәселелері жөнінде әзірленіп жатқан Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне ұсыныстар енгізу;»;

41) мынадай мазмұндағы 36-1-баппен толықтырылсын:

«36-1-бап. Мүгедектігі бар адамдардың құқықтары мәселелері жөніндегі кеңесшілер

1. Мүгедектердің құқықтары мәселелері жөніндегі кеңесшілер (бұдан әрі – Кеңесші) орталық мемлекеттік орган басшысының, облыс, республикалық маңызы бар қалалар, астана, қала (аудан) әкімінің шешімі бойынша тағайындалады.

2. Мүгедектігі бар, қоғамдық бірлестіктерде, мемлекеттік ұйымдарда кемінде үш жыл жұмыс тәжірибесі бар адам кеңесші бола алады.

3. Кеңесші туралы үлгілік ережені Үйлестіру кеңесінің келісімі бойынша халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті орган әзірлейді және бекітеді.»;

42) 37-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«37-бап. Мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау саласындағы мемлекеттік бақылау

Мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау саласындағы мемлекеттік бақылауды халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті орган және оның аумақтық бөлімшелері Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне сәйкес тексеру және бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау нысанында жүзеге асырады»;

43) 38-бап алынып тасталсын;

44) 39-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«39-бап. Қазақстан Республикасының мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау туралы заңнамасын бұзғаны үшін жауаптылық

Қазақстан Республикасының мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау туралы заңнамасын бұзуға кінәлі тұлғалар Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылықта болады.»;

45) 40-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Мыналардың күші жойылды деп танылсын:

1) «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдардың әлеуметтік қорғалуы туралы» 1991 жылғы 21 маусымдағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1991 ж., № 26, 345-құжат; Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1994 ж., № 9-10, 158-құжат; № 15, 208-құжат; 1995 ж., № 20, 120-құжат; Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., № 7, 79-құжат; N 12, 184-құжат; № 17-18, 219-құжат; 1998 ж., № 24, 432-құжат; 1999 ж., № 8, 247-құжат; 2001 ж., № 1, 4-құжат; № 13-14, 173-құжат; 2002 ж., № 6, 71-құжат);

2) Қазақ ССР Жоғарғы Советінің «Қазақ ССР-інде мүгедектігі бар адамдардың әлеуметтік қорғалуы туралы» Қазақ ССР Заңын күшіне енгізу туралы» 1991 жылғы 21 маусымдағы Қаулысы (Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Ведомостары, 1991 ж., № 26, 346-құжат).».

43. «Балалы отбасыларға берілетін мемлекеттік жәрдемақылар туралы» 2005 жылғы 28 маусымдағы Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2005 ж., № 12, 44-құжат; 2007 ж., № 24, 178-құжат; 2009 ж., № 23, 111-құжат; 2013 ж., № 1, 3-құжат; № 14, 72-құжат; 2014 ж., № 6, 28-құжат; № 19-I, 19-II, 96-құжат; 2015 ж., № 6, 27-құжат; № 19-II, 106-құжат; № 22-II, 145-құжат; 2017 ж., № 12, 36-құжат; 2018 ж., № 14, 42-құжат; 2019 ж., № 7, 39-құжат; № 21-22, 90-құжат; № 23, 106-құжат):

1) 7-баптың 1) тармақшасында алтыншы және жетінші абзацтар мынадай редакцияда жазылсын:

«мүгедектігі бар баланы (мүгедектігі бар балаларды) тәрбиелеп отырған анаға немесе әкеге, бала асырап алушыға, қорғаншыға (қамқоршыға) тағайындалатын және төленетін ай сайынғы мемлекеттік жәрдемақы (бұдан әрі – мүгедектігі бар баланы тәрбиелеушіге берілетін жәрдемақы);

бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның күтіміне байланысты тағайындалатын және төленетін ай сайынғы мемлекеттік жәрдемақы (бұдан әрі – бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның күтіміне байланысты жәрдемақы) түріндегі ақшалай төлемдер;»;

2) 4-баптың 1-тармағында 3) тармақша алып тасталсын;

4-баптың 1-тармағында 4) және 5) тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«4) мүгедектігі бар баланы тәрбиелеушіге берілетін жәрдемақы;

5) бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның күтіміне байланысты жәрдемақы алуға құқығы бар.»;

4-бап мынадай мазмұндағы 1-1-тармақпен толықтырылсын:

«1-1. «Алтын алқа», «Күміс алқа» алқаларымен наградталған немесе бұрын «Батыр ана» атағын алған, I және II дәрежелі «Ана даңқы» ордендерімен

наградталған адамдардың көпбалалы аналарға берілетін жәрдемақыны алуға құқығы бар.»;

4-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Осы баптың 1-тармағының 5) тармақшасында көрсетілген жәрдемақыны алуға бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға күтімді жүзеге асыратын өзге жеке тұлғалардың да құқығы бар.»;

3) 5-баптың 2-тармағында екінші, үшінші, төртінші және бесінші абзацтары мынадай редакцияда жазылсын:

«осы Заңның 4-бабы 1-тармағының 1), 2), 2-1) және 4) тармақшаларында көзделген жәрдемақыларға құқығы бар отбасының, сондай-ақ 1-1- тармағында көрсетілген адамның;

осы Заңның 4-бабы 1-тармағының 5) тармақшасында көзделген жәрдемақыға құқығы бар адам күтімін жүзеге асыратын бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның тұрғылықты жеріндегі Мемлекеттік корпорацияға беріледі.

Адамдар жәрдемақыларды тағайындау үшін «электрондық үкіметтің» веб-порталы арқылы өтініш жасауға құқылы.

Балаға мүгедектік бастапқыда белгіленген немесе бала кезінен бірінші топтағы мүгедектік алғаш рет белгіленген кезде өтініш беруші мүгедектігі бар баланы тәрбиелеушіге берілетін жәрдемақы және бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның күтіміне байланысты жәрдемақы тағайындау үшін тұрғылықты жеріндегі медициналық-әлеуметтік сараптама бөлімшесіне өтініш жасауға құқылы.»;

5-баптың 2-тармағында жетінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Жәрдемақы тағайындау туралы өтінішті беру «Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес бала туғанда берілетін жәрдемақыны, бала күтіміне байланысты жәрдемақыны, мүгедектігі бар баланы тәрбиелеушіге берілетін жәрдемақыны, көпбалалы анаға берілетін жәрдемақыны проактивті көрсетілетін қызмет арқылы тағайындаған кезде талап етілмейді.»;

5-баптың 4-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Мемлекеттік органдар және (немесе) ұйымдар ақпараттық жүйелерде өтініш беруші туралы немесе бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға күтімді жүзеге асыратын адам туралы сұратылып отырған мәліметтердің жоқ екендігін растайтын электрондық құжаттарды ұсынған кезде сұрау салуды жүзеге асырған Мемлекеттік корпорация ақпараттандыру саласындағы уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен және мерзімдерде ақпараттық жүйелердегі өтініш беруші туралы немесе бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға күтімді жүзеге асыратын адам туралы мәліметтерді сәйкес келтіру үшін құжаттардың түпнұсқаларын ұсыну қажеттігі туралы өтініш берушіні хабардар етеді.

Ақпараттық жүйелер өтініш беруші туралы немесе бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға күтімді жүзеге асыратын адам туралы бұрын

болмаған мәліметтердің бар екендігін белгіленген тәртіппен растаған кезде өтініш берушінің тиісті жәрдемақы тағайындау үшін Мемлекеттік корпорацияға өтініш жасаған күні бала туғанда берілетін жәрдемақы, мүгедектігі бар баланы тәрбиелеушіге берілетін жәрдемақы, көпбалалы отбасыға берілетін жәрдемақы, көпбалалы анаға берілетін жәрдемақы, сондай-ақ бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның күтіміне байланысты жәрдемақы тағайындалған күн деп есептеледі.»;

4) 6-бапта 2-тармақтың бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Уәкілетті орган өтінішті қажетті құжаттарымен, оның ішінде электрондық құжаттарымен қоса – ол Мемлекеттік корпорацияда тіркелген немесе «Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы» Қазақстан Респубикасының Заңына сәйкес проактивті қызмет арқылы бала туғанда берілетін жәрдемақы, бала күтіміне байланысты жәрдемақы, мүгедектігі бар баланы тәрбиелеушіге берілетін жәрдемақы, көпбалалы анаға берілетін жәрдемақы тағайындауға келісім алған күннен бастап, ал осы Заңның 5-бабы 4-тармағының бірінші бөлігінде көзделген жағдайда мемлекеттік органдардың және (немесе) ұйымдардың ақпараттық жүйелері өтініш беруші туралы немесе бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға күтімді жүзеге асыратын адам туралы мәліметтерді растаған күннен бастап жеті жұмыс күні ішінде қарайды.»;

6-баптың 5-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Мемлекеттің толық қамтамасыз етуіндегі балаларға және бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға жәрдемақылар тағайындалмайды.»;

5) 8-1-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Көпбалалы отбасыға берілетін жәрдемақыны төлеу барлық растаушы құжаттар болған кезде өтініш жасалған күннен бастап ағымдағы айға және осы жәрдемақы тағайындалған шарттар сақталған кезеңге жүргізіледі. Осы Заңның 11-1-бабына сәйкес жәрдемақы алушы өзгерген жағдайларды қоспағанда, алушы қайтыс болған жағдайда көпбалалы отбасыға берілетін жәрдемақы қайтыс болған айды қоса алғанда, ал жәрдемақы алушы Қазақстан Республикасының аумағынан тыс жерлерге тұрақты тұруға кеткен жағдайда – шығу айын қоса алғанда төленеді.»;

8-1-баптың 4-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Көпбалалы отбасыға берілетін жәрдемақыны тағайындау кезінде білім беру ұйымдарын бітіретін уақытқа дейін (бірақ жиырма үш жасқа толғанға дейін) орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында күндізгі оқу нысаны бойынша білім алатын балалар бірге тұру фактісіне қарамастан отбасының құрамында есепке алынады.»;

б) 9-1-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«9-1-бап. Мүгедектігі бар баланы тәрбиелеушіге берілетін жәрдемақыны тағайындау және төлеу

1. Мүгедектігі бар баланы тәрбиелеушіге берілетін жәрдемақы өтініш жасалған күннен бастап баланың мүгедектігінің барлық кезеңіне тағайындалады.

2. Отбасында екі және одан да көп мүгедектігі бар бала тұрған жағдайда жәрдемақы әр мүгедектігі бар балаға тағайындалады және төленеді.

3. Асырап алған, сондай-ақ қорғаншылыққа (қамқорлыққа) алған мүгедектігі бар балалары бар отбасыларға мүгедектігі бар баланы тәрбиелеушіге берілетін жәрдемақы бала асырап алу туралы сот шешімі заңды күшіне енгізілген күннен бастап немесе қорғаншылық (қамқоршылық) белгілеу туралы шешім қабылданған күннен бастап тағайындалады.»;

7) 9-2-баптың атауы мынадай редакцияда жазылсын:

«9-2-бап. Бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның күтіміне байланысты жәрдемақыны тағайындау және төлеу»;

9-2-баптың 1, 2 және 3-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға күтімді жүзеге асыратын адамға жәрдемақы бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адам немесе оның заңды өкілі өтініш жасаған күннен бастап бала кезінен бірінші топтағы мүгедектік белгіленген бүкіл кезеңге уәкілетті мемлекеттік орган айқындайтын тәртіппен тағайындалады және төленеді.

2. Отбасында екі және одан көп бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адам тұрып жатқан жағдайда, бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның күтіміне байланысты жәрдемақы олардың әрқайсысына тағайындалады және төленеді.

Бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға күтімді бірнеше адам жүзеге асырған жағдайда, бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның күтіміне байланысты жәрдемақы осы адамдардың біреуіне тағайындалады және төленеді.

3. Бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға күтімді жүзеге асыру:

1) күтімді жүзеге асыратын адам мен бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның бір елді мекенде бірге тұруын;

2) қанағаттандыру қажеттігі тәулігіне бір және бір реттен көп туындайтын бір немесе бірнеше реттелмейтін зәру қажеттілікті орындау үшін (жеке гигиенаны сақтауда, киіну, тамақ ішу, физиологиялық қажеттерін орындау, тұратын жерінен межелі пунктке дейін және қайтар жолда алып жүру және басқалар кезінде) күтімді жүзеге асыратын адамның бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға көмегін көздейді.»;

9-2-бап 4-тармағының бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның күтіміне байланысты жәрдемақы.»;

8) 10-бап 1-тармағының 4) және 5) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«4) мүгедектігі бар баланы тәрбиелеушіге берілетін жәрдемақы – 1,4 ең төмен күнкөріс деңгейі;

5) бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның күтіміне байланысты жәрдемақы – 1,4 ең төмен күнкөріс деңгейі.»;

10-бап 2-тармағының екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«Өтініш беруші бала күтіміне байланысты жәрдемақының, көпбалалы отбасыға берілетін жәрдемақының, көпбалалы анаға берілетін жәрдемақының, мүгедектігі бар баланы тәрбиелеушіге берілетін жәрдемақының, сондай-ақ бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның күтіміне байланысты жәрдемақының мөлшерлеріне әсер ететін мән-жайлар туралы уақтылы хабар бермеген жағдайда, жәрдемақылардың мөлшері көрсетілген мән-жайлар басталған кезден бастап, бірақ олар тағайындалған кезден бұрын қайта қаралмайды.»;

9) 11-бап 1-тармағындағы үшінші бөліктегі 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі тің немесе оның заңды өкілінің немесе бала кезінен бірінші топтағы мүгедекке күтімді жүзеге асыратын адамның өтініші;»;

11-бап 1-тармағындағы үшінші бөліктегі 3)-5) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«3) бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның немесе оған күтімді жүзеге асыратын адамның қайтыс болуы;

4) бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның немесе оған күтімді жүзеге асыратын адамның Қазақстан Республикасының шегінен тыс жерге тұрақты тұрғылықты жерге кетуі;

5) бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның мүгедектік тобының өзгеруі;»;

11-бап 3-тармағының бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Осы Заңның 4-бабы 1-тармағының 2), 2-1) және 4) тармақшаларында, 1-1- тармағында көзделген жәрдемақыларды төлеу мынадай мән-жайлар басталған кезде тоқтатыла тұрады.»;

11-бап 3-тармағының 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) жәрдемақы алушының және /немесе асырауындағының (асырауындағылардың) Қазақстан Республикасының шегінен тыс жерге тұрақты тұрғылықты жерге кетуі;»;

11-бап 3-тармағы мынадай мазмұндағы 4)-7) тармақшалармен толықтырылсын:

«4) жәрдемақы алушылар қатарынан хабар-ошарсыз жоғалғаны, іздеуде екенгі туралы факті, оның ішінде ақпараттық жүйелерден анықтау туралы;

5) шетелдіктің немесе азаматтығы жоқ адамның, оралманның жеке басын куәландыратын, оның ішінде ақпараттық жүйелерден құжаттың қолданылу мерзімі аяқталғандығы туралы;

6) «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградалары туралы» 1995 жылғы 12 желтоқсандағы Қазақстан Республикасы Заңының 40-бабына сәйкес Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларынан айыру туралы;

7) шетелдіктің тұруға ықтиярхатын алғанға дейін, Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу немесе айырылу фактісін, оның ішінде ақпараттық жүйелерден анықтау туралы.»;

11-бап 3-тармағының екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«Осы Заңның 4-бабы 1-тармағының 5) тармақшасында көзделген жәрдемақыны төлеу, арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету ақылы негізде ұсынылатын адамдарды қоспағанда, бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның мемлекеттік медициналық-әлеуметтік мекемеде (ұйымда) тұрған кезеңіне тоқтатыла тұрады.»;

10) 11-1-бап 1-тармағының екінші және үшінші абзацтары мынадай редакцияда жазылсын:

«Бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адам немесе оның заңды өкілі оған күтімді жүзеге асыратын адамды ауыстыру туралы өтінішпен күнтізбелік жыл ішінде екі реттен асырмай жүгінуге құқылы.

Заңды өкіл немесе бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның күтімін жүзеге асыратын адам ауысқан жағдайда, осы Заңның 4-бабы 1-тармағының 5) тармақшасында көзделген жәрдемақыны төлеу заңды өкілге немесе бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның күтімін жүзеге асыратын адамға жүргізіледі.».

44. «Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күнін мерекелеуге байланысты рақымшылық жасау туралы» 2006 жылғы 9 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2006 ж., № 1, 2-құжат; «Казахстанская правда» 2006 жылғы 10 қаңтар № 5-6):

1) 1-баптың 2 және 3-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«2) 2) кәмелетке толмаған балалары немесе асырауында I және II топтардағы мүгедектігі бар балалары бар әйелдер, сондай-ақ жүкті әйелдер;

3) I және II топтардағы мүгедектігі бар адамдар;»;

2) 9-баптың 2 және 3-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«2) осы Заңның 1-бабының 2) тармақшасында аталған адамдарға ата-ана құқығынан айырылмаған және осы Заң қолданысқа енгізілетін күнге он сегіз жасқа толмаған балалары, соның ішінде асырап алған не қорғаншылыққа алған балалары бар не жасына қарамастан I және II топтардағы мүгедектігі бар балалары бар әйелдер, осы Заң қолданысқа енгізілетін күнге жүктілік жағдайында болған әйелдер жатады;

3) осы Заңның 1-бабының 3) тармақшасында аталған адамдарға осы Заң қолданысқа енгізілгенге дейін заңнамада белгіленген тәртіппен I және II топтардағы мүгедектігі бар адамдар деп танылған адамдар жатады;»;

3) 21-баптың 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) рақымшылық жасау бойынша жазадан босатылған және туған-туыстары мен жақын-жуықтары жоқ мүгедектігі бар адамдар мен қарт адамдарды арнаулы интернат-үйлерге орналастыру;».

45. «Мәдениет туралы» 2006 жылғы 15 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңы («Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2006 ж., № 24, 147-құжат); «Казахстанская правда» 2006 жылғы 26 желтоқсандағы № 271 (25242)):

1) 7-баптың 35-8-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«35-8) мүгедектігі бар адамдар үшін мүгедектік тобына қарамастан тифлокомментариі және субтитрлері бар фильмдерді демонстрациялауда жағдай жасауды қамтамасыз етеді.»;

2) 9-1-баптың 5-тармағының 3-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) іс-шара өткізілетін күнге дейін күнтізбелік он күннен кешіктірмей – көрермендердің болжалды саны туралы, күнтізбелік бір күн бұрын – сатылған билеттердің, берілген рұқсаттамалардың, оның ішінде көлік құралдарына рұқсаттамалардың, сондай-ақ ішкі істер және денсаулық сақтау органдарының арнаулы техникасына, мүгедектігі бар адамдардың көлік құралдарына арналған тұрақ орындарының саны туралы жергілікті атқарушы органдарға ақпарат беруге;»;

3) 12-1-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«Мемлекеттік мәдениет ұйымдары көрсететін қызметтердің қолжетімді болуын қамтамасыз етудің ең төмен әлеуметтік стандарты және мемлекеттік мәдениет ұйымдары өткізетін мәдени ойын-сауық іс-шараларына мүгедектігі бар адамдардың қол жеткізуін қамтамасыз етудің ең төмен әлеуметтік стандарты «Ең төмен әлеуметтік стандарттар және олардың кепілдіктері туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес мәдениет саласындағы ең төмен әлеуметтік стандарттар болып табылады.».

46. «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2007 ж., № 20 (2501), 151-құжат; «Казахстанская правда» 2007 жылғы 15 тамыздағы № 127 (25372), Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2007 ж., № 20, 151-құжат, 2008 ж., № 23, 124-құжат; 2009 ж., № 18, 84-құжат; 2010 ж., № 5, 23-құжат; № 24 14-құжат; 2011 ж., № 1, 2-құжат, № 11, 102-құжат):

1) 8-баптың 4-тармағының 2-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) даму мүмкіндіктері шектеулі балалар, мүгедектігі бар және бала кезінен мүгедектігі бар адамдар, мүгедектігі бар балалар;»;

2) 26-бапта:

26-баптың 5-тармақтың 4) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«4) жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балалардың, сондай-ақ кәмелетке толғанға дейін ата-анасынан айырылған немесе ата-анасының қамқорлығынсыз қалған жастардың қатарындағы Қазақстан Республикасы азаматтарының, бірінші және екінші топтардағы

мүгедектігі бар адамдар, басқа мемлекеттердің аумағындағы ұрыс қимылдары ардагерлерінің, жеңілдіктер бойынша Ұлы Отан соғысының ардагерлеріне теңестірілген ардагерлердің, медициналық қорытындыға сәйкес тиісті білім беру ұйымдарында оқуға қарсы көрсетілімдері жоқ бала кезінен мүгедектердің, мүгедек балалардың және үздік білімі туралы құжаттары (куәліктері, аттестаттары, дипломдары) бар адамдардың артықшылықты құқығы бар.»;

8-тармақтың 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) I, II топтағы мүгедектігі бар балалар, бала кезінен мүгедектер, мүгедекігі бар балалар арасынан шыққан азаматтар үшін;»;

3) 28-баптың 4-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Оқу-тәрбие процесі білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтердің адамгершілік қадір-қасиетін өзара құрметтеу және мүгедектігі бар адамдардың құқықтарына білім беру жүйесінің барлық деңгейлерінде құрметпен қарау негізінде жүзеге асырылады.»;

4) 47-бапта:

3-тармақтың 7-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«7) білім беру ұйымдарында, оның ішінде мүгедектігі бар адамдар, мүмкіндіктері шектеулі балалар үшін қолжетімді нысанда ақпараттық ресурстарды тегін пайдалануға, оқулықтармен, оқу-әдістемелік кешендермен және оқу-әдістемелік құралдармен, оның ішінде мүгедектер, мүмкіндіктері шектеулі балалар үшін дайындалған оқулықтармен, оқу-әдістемелік кешендермен және оқу-әдістемелік құралдармен қамтамасыз етілуге;»;

7-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«7. Көзі көрмейтін мүгедектігі бар адамдардың және құлағы естімейтін мүгедектігі бар адамдардың, жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған және қорғаншылыққа (қамқорлыққа) алынған балалардың, сондай-ақ кезекті аралық аттестаттаудың нәтижелері бойынша «үздік» деген бағаға ғана оқитын студенттер мен магистранттардың мөлшерін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын жоғары мемлекеттік стипендия алуға құқығы бар.»;

17-1-тармақтың 2-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) ата-анасының біреуі немесе екеуі де мүгедектігі бар адам болып табылатын адамдар, сондай-ақ бос орынды ұсынған елді мекенде тұрақты тұратын, қорғаншылар және қамқоршылар болып табылатын адамдар.»;

17-2-тармақтың 2) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) I және II топтағы мүгедектігі бар адамдар;».

47. «Атқарушылық іс жүргізу және сот орындаушыларының мәртебесі туралы» 2010 жылғы 2 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңы («Егемен Қазақстан» 20.04.2010 ж., № 144-146 (25992); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2010 ж., № 7 (2560), 27-құжат; «Казахстанская правда» 20.04.2010 ж., № 97-98 (26158-26159) (506)):

1) 61-баптың 5-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Мүгедектігі бар адамдардың жүріп-тұруына арналған арнайы көлік құралдары, мүгедектігі бар адамдардың техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдары мен арнайы жүріп-тұру құралдары.»;

98-баптың 3 және 5-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«3) мүгедектігі бар балаларға берілетін жәрдемақы түрінде борышкер алатын сомалардан;»;

«5) бала тууға байланысты берілетін жәрдемақылардан, кәмелетке толмаған балаларды асырауға берілетін жәрдемақылардан, сондай-ақ зейнеткерлер мен I топтағы мүгедектігі бар адамдарға төленетін жәрдемақылардан;».

48. «Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы» 2010 жылғы 15 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 27.07.2010 ж., № 194-195 (26255-26256); «Егемен Қазақстан» 2010 жылғы 27 шілдедегі № 301-303 (26147); «Официальная газета» 13.08.2010 ж., № 33 (503); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2010 ж., № 17-18 (2570-2571), 113-құжат):

1) 65-1-бапта:

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Ішкі рейстерге қызмет көрсетуге арналған аэровокзалда авиакассалар, тіркеу үлдіріктері, тіркеу, күту, ұшу және ұшып келу залдары, санитариялық-тұрмыстық үй-жайлар, оның ішінде мүгедектігі бар адамдар мен халықтың баяу қимылдайтын топтары үшін арнайы жабдықталған үй-жайлар, ана мен бала бөлмесі, ақпараттық қызмет көрсету объектілері, медициналық пункт, қоғамдық тәртіпті сақтау пункті, жоғалған заттарды табу бюросы болуға тиіс.»;

3-тармақтың екінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Ақпаратты ұсыну тілдерді, мәтіндерді, Брайль қарпін, тактильдік қатынасты, ірі қаріпті, қолжетімді мультимедиялық құралдарды пайдалана отырып, мүгедектігі бар адамдар үшін де қамтамасыз етіледі.»

4-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Өтетін және шығатын жолдар мүгедектігі бар адамдар мен халықтың баяу қимылдайтын топтары үшін қолжетімді болуға (пандустармен, арнайы бейімделген лифтілермен жабдықталуға) тиіс.».

2) 65-2-баптың 1-тармағының 1 және 3-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) арнайы жол белгілері орнатыла отырып, мүгедектігі бар адамдар автокөлік құралдарын қоюға арналған орындардың бөлінуі;»;

«3) тірек-қимыл аппараты бұзылған адамдарға және халықтың басқа да мүмкіндігі шектеулі топтарына қызмет көрсетуге арналған кезекші мүгедектігі бар адамдарға арналған кресло-арбаның болуы;»;

3) 77-баптың 1-тармағының жетінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Мүгедектігі бар адамдар мен халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтары арасынан шыққан жолаушылардың жеке пайдалануға арналған зембілдерді

және мүгедектердің кресло-арбасын өздерімен жүк ретінде тегін алып жүруге қосымша құқығы бар.».

49. «Құқық қорғау қызметі туралы» 2011 жылғы 6 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2011 ж., № 1, 4-құжат; № 19, 145-құжат; 2012 ж., № 3, 26-құжат; № 5, 41-құжат; № 8, 64-құжат; 2013 ж., № 7, 34-құжат, 36; № 14, 75-құжат; 2014 ж., № 7, 37-құжат; № 8; 49-құжат; № 14, 84-құжат; № 16; 90-құжат; № 21, 122-құжат; № 23, 143-құжат; 2015 ж., № 20-I, 111-құжат; № 21-III, 135-құжат; № 22-II, 148-құжат; № 22-V, 154-құжат; № 7-I, 50-құжат):

1) 31-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Мүгедектігі бар балалары, оның ішінде асырап алған балалары (қорғаншы болып табылатын) немесе асырауында қарт ата-анасы не олармен тұрақты бірге тұратын және 1 және 2-топтағы мүгедектігі бар отбасы мүшелері бар лауазымды адамдар басқа жерге көшумен байланысты ротацияға жатпайды. Көрсетілген мән-жайлар құжат түрінде расталуға тиіс.»;

2) 66-бабының 4-тармағының 1, 2) және 3) тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«1) I топтағы мүгедектігі бар адамға – отыз айлық ақшалай қаражат;

2) II топтағы мүгедектігі бар адамға – он сегіз айлық ақшалай қаражат;

3) III топтағы мүгедектігі бар адамға – алты айлық ақшалай қаражат мөлшерінде біржолғы өтемақы төленеді.»;

3) 69-бабының 5-тармағының екінші бөлім мынадай редакцияда жазылсын:

«Осы тармақта көзделген біржолғы жәрдемақы мөлшерін айқындау кезінде жәрдемақыға құқығы бар отбасы мүшелерінің қатарына: жасына және еңбекке қабілеттігіне қарамастан әйелі (күйеуі); он сегіз жасқа толмаған немесе егер олар он сегіз жасқа толғанға дейін мүгедектігі бар адам болған немесе асыраушысы қайтыс болған күні күндізгі оқу орындарының оқушысы болып табылса және жиырма үш жасқа толмаса, бұл жастан асқан; қайтыс болған адамның асырауында болған, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген зейнеткерлік жасқа толған не мүгедектігі бар адам болып табылатын ата-аналары енгізіледі.»;

4) 84-бап мынадай мазмұндағы бесінші абзацпен толықтырылсын:

«2012 жылғы 1 қаңтарға дейін еңбек сіңірген жылдары үшін зейнетақы төлемдерінсіз босатылған прокуратура органдары қызметкерлерін зейнетақымен қамсыздандыру зейнетақы заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады. Зейнетақы төлемдерінің мөлшері босатылған күнге белгіленеді және жүгінген күнінен бастап индекстеу ескеріле отырып жүзеге асырылады.»;

50. «Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы» 2011 жылғы 11 қазандағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 15.10.2011 ж., № 330-331 (26721-26722); «Егемен Қазақстан» 2011 жылғы 15 қазан № 497-500 (26892); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2011 ж., № 17, 135-құжат):

1) 7-баптың 4-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Қоғамнан уақытша оқшаулауды қамтамасыз ететін арнайы мекемелерде ұсталатын, жазаны орындайтын мекемелерде отырған, қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арналған интернат-үйлерде әлеуметтік қызмет көрсетуден өтетін, стационарлық көмек көрсететін денсаулық сақтау ұйымдарының емделушілері болып табылатын адамдарға олардың немесе олардың туысқандарының тілегі бойынша салт жораларының қажеттілігі жағдайында Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен тіркелген діни бірлестіктердің діни қызметшілері шақырылады. Бұл ретте діни жораларды, рәсімдерді және (немесе) жиналыстарды өткізу аталған ұйымдардың қызметіне кедергі келтірмеуге, басқа адамдардың құқықтары мен заңды мүдделерін бұзбауға тиіс.»

51. «Қазақстан Республикасы мемлекеттік тәуелсіздігінің жиырма жылдығына байланысты рақымшылық жасау туралы» 2011 жылғы 28 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 11.01.2012 ж., № 10-11 (26829-26830); «Егемен Қазақстан» 2012 жылғы 11 қаңтардағы № 10-11 (27082); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2011 ж., № 23, 104 82 177-құжат):

1) 1-бапта:

2-тармақшаның үшінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«осы Заң қолданысқа енгізілетін күнге ата-ана құқықтарынан айырылмаған және он сегіз жасқа толмаған балалары, оның ішінде асырап алған не қорғаншылыққа және (немесе) қамқоршылыққа алған балалары бар не қамалғанға және сотталғанға дейін асырауында жастарына қарамастан I және II топтардағы мүгедектігі бар балалары болған әйелдер;»;

3, 5 және 6-тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«3) осы Заңның 2-бабы 1-тармағы 3) тармақшасында аталған адамдар – осы Заң қолданысқа енгізілгенге дейін Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен I, II және III топтағы мүгедектігі бар адамдар деп танылған адамдар;»;

«5) осы Заңның 2-бабы 1-тармағы 5) тармақшасында аталған адамдар – Ұлы Отан соғысының қатысушылары мен мүгедектігі бар адамдар және оларға теңестірілген адамдар;

6) осы Заңның 2-бабы 1-тармағы 6) тармақшасында аталған адамдар – Қарулы Күштердің, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың, оның ішінде бұрынғы КСР Одағының, әскери немесе интернационалдық борышын атқару кезінде қаза тапқан немесе хабар-ошарсыз кеткен әскери қызметшілерінің басқа тіркелген некеге тұрмаған жесірлері, сондай-ақ соғыс мүгедектігі бар адамдардың және оларға теңестірілген адамдардың әйелдері.»;

2) 2-баптың 1-тармағының 2, 3, 5 және 6-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«2) жүкті әйелдер, кәмелетке толмаған немесе I және II топтардағы мүгедектігі бар балалары бар әйелдер, сондай-ақ кәмелетке толмаған балалардың жалғыз ата-анасы болып табылатын ер адамдар;

3) I, II және III топтағы мүгедектігі бар адамдар;»;

«5) Ұлы Отан соғысының қатысушылары мен мүгедектігі бар адамдары және оларға теңестірілген адамдар;

б) әскери және интернационалдық борышын атқару кезінде қаза тапқан әскери қызметшілердің жесірлері, сондай-ақ күйеулері соғыс мүгедектігі бар адамдары және оларға теңестірілген адамдар болып табылатын әйелдер жазадан босатылады.»;

3) 10-баптың 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) рақымшылық жасау бойынша жазадан босатылған және зайыбы (жұбайы) немесе жақын туыстары жоқ I және II топтағы мүгедектігі бар адамдар мен жасының егде тартуына байланысты өзін-өзі күте алмайтын адамдарды стационарлық үлгідегі медициналық-әлеуметтік мекемелерге (ұйымдарға) орналастыру;».

52. «Ғарыш қызметі туралы» 2012 жылғы 6 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 26.01.2012 ж., № 29 (26848); «Егемен Қазақстан» 2012 жылғы 26 қаңтардағы № 37-38 (27110)):

1) 32-баптың 1-тармағының 1, 2 және 3-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) I топтағы мүгедектігі бар адамға – 3000 айлық есептік көрсеткіш;

2) II топтағы мүгедектігі бар адамға – 2000 айлық есептік көрсеткіш;

3) III топтағы мүгедектігі бар адамға – 1000 айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде біржолғы өтемақы төленеді».

53. «Телерадио хабарларын тарату туралы» 2012 жылғы 18 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 31.01.12 ж., № 33-34 (26852-26853); «Егемен Қазақстан» 2012 жылғы 31 қаңтардағы № 43-44 (27116); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы 2012 ж., № 3, 24-құжат):

1) 30-баптың атауы мынадай редакцияда жазылсын:

«30-бап. Телебағдарламаларды тарату кезінде мүгедектігі бар адамдардың құқықтарын қорғау».

54. «Қазақстан Республикасының арнаулы мемлекеттік органдары туралы» 2012 жылғы 13 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 14.02.2012 ж., № 46 (26865); «Егемен Қазақстан» 2012 жылғы 14 ақпандағы № 57-60 (27132); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы 2012 ж., № 4, 31-құжат):

1) 49-баптың 2-тармағының 2-тармақшасының төртінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«тұрғылықты жері бойынша халықты әлеуметтік қорғау органының қорытындысына сәйкес, денсаулық жағдайы бойынша тұрақты күтімді (көмекті, қадағалауды) қажет ететін не бірінші немесе екінші топтағы

мүгедектігі бар адам болып табылатын әкесіне, анасына, әйеліне, күйеуіне, аға-інісіне, апа-сіңлісіне, қарындасына, атасына, әжесіне немесе асырап алған адамына немесе қартаюына байланысты зейнеткерлік жасқа жеткен немесе он сегіз жасқа толмаған адамдарға, заң бойынша аталған азаматтар күтіп-бағуға міндетті басқа адамдар болмаған кезде тұрақты күтім жасау қажеттігі;»;

2) 77-баптың 7-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«7. Курсантқа, тыңдаушыға арнаулы мемлекеттік органдарда қызметін өткеру кезеңінде алынған немесе арнаулы мемлекеттік органдарда қызметін өткерумен байланысты контузия алуы, зақымдануы, ауыруы нәтижесінде болған мүгедектік белгіленгенде қызметтен босатылғанына бір жыл өткенге дейін мынадай мөлшерлерде:

I топтағы мүгедектігі бар адамға – 250 айлық есептік көрсеткіш;

II топтағы мүгедектігі бар адамға – 150 айлық есептік көрсеткіш;

III топтағы мүгедектігі бар адамға – 50 айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде біржолғы өтемақы төленеді.»;

3) 78-бапта:

9-тармақтың үшінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Осы тармақта көзделген біржолғы жәрдемақының мөлшерін айқындау кезінде жәрдемақыға құқығы бар отбасы мүшелері қатарына: жасына және еңбек қабілеттілігіне қарамастан, әйелі (күйеуі); он сегіз жасқа толмаған немесе, егер олар он сегіз жасқа толғанға дейін мүгедектігі бар адам болып қалса немесе асыраушысы қайтыс болған күнге білім беру ұйымдарында күндізгі оқу нысаны бойынша білім алып жатса және жиырма үш жасқа толмаған болса, осы жастан үлкен балалары; қайтыс болғанның асырауында болған, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген зейнеткерлік жасқа жеткен не мүгедектігі бар адам болып табылатын ата-анасы кіреді.»;

10-тармақтың екінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Ескерту: Осы бапта қызметкерлердің отбасы мүшелері деп түсінілетіндер: жұбайы (зайыбы), ерлі-зайыптылардың ортақ немесе бірінің кәмелетке толмаған (асырап алған, асырауындағы немесе қамқорлығындағы) балалары; білім беру ұйымдарының күндізгі бөлімінде оқитын 23 жасқа дейінгі (асырап алған, асырауындағы немесе қамқорлығындағы) балалары және жұбайының (зайыбының) балалары; 18 жасқа дейін мүгедектігі бар адам болған (асырап алған, асырауындағы немесе қамқорлығындағы) мүгедектігі бар балалары және жұбайының (зайыбының) мүгедектігі бар балалары; қызметкердің асырауындағы ата-анасы және жұбайының (зайыбының) ата-анасы.»;

4) 80-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Қызметкер қызмет өткеру кезеңінде немесе қызмет өткерумен байланысты контузия, мертігу, ауыру салдарынан қызметтен шыққаннан кейін бір жыл өткенге дейін мүгедектік белгіленген жағдайда біржолғы өтемақы:

I топтағы мүгедектігі бар адамға – отыз айлық ақшалай қаражат;

II топтағы мүгедектігі бар адамға – он сегіз айлық ақшалай қаражат;

III топтағы мүгедектігі бар адамға – алты айлық ақшалай қаражат мөлшерінде төленеді.».

55. «Әскери қызмет және әскери қызметшілердің мәртебесі туралы» 2012 жылғы 16 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 25.02.2012 ж. № 57 (26876); «Егемен Қазақстан» 2012 жылғы 25 ақпандағы № 70-71 (27143), 2012 жылғы 28 ақпандағы № 72-73 (27145); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы 2012 ж., № 5, 40-құжат):

1) 4-баптың үшінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Осы Заңның әскери қызметшілерді әлеуметтік қамсыздандыру туралы жекелеген ережелері мен нормалары олардың отбасы мүшелеріне, әскери қызметтен шығарылған адамдарға, сондай-ақ әскери қызмет өткеру кезеңінде қаза тапқан, қайтыс болған, хабар-ошарсыз кеткен немесе әскери қызмет міндеттерін орындау нәтижесінде мүгедектігі бар адам болып қалған әскери қызметшілердің отбасы мүшелеріне қолданылады.»;

2) 17-баптың 6-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«6. Халықты әлеуметтік қорғау органдары жеті жұмыс күні ішінде аудандардың (облыстық маңызы бар қалалардың) жергілікті әскери басқару органдарына мүгедектігі бар адам деп танылған барлық әскери міндеттілер мен әскерге шақырылушылар туралы хабарлауға міндетті.»;

3) 22-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Басқа жергілікті жерге ауыстыруға байланысты ротациялауға мүгедектігі бар зайыбы (жұбайы) бар, мүгедектігі бар балалары (қамқоршысы болып табылатын), оның ішінде асырап алған мүгедектігі бар балалары бар немесе асырауында қартайған ата-анасы болатын адамдар жатпайды. Көрсетілген мән-жайлар Әскери қызмет өткеру қағидаларында айқындалған тәртіппен актімен расталуы тиіс.»;

4) 26-баптың 1-тармағының он екінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«тұрғылықты жері бойынша медициналық ұйымның қорытындысына сәйкес денсаулық жағдайы бойынша тұрақты күтімге мұқтаж не бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамдар болып табылатын әйеліне (күйеуіне), жақын туыстарына немесе жалпыға бірдей белгіленген зейнетақы жасына толған немесе он сегіз жасқа толмаған, заң бойынша аталған азаматтарды асырауға міндетті басқа адамдар болмаған кезде тұрақты күтім жасау қажеттігі;»;

5) 35-баптың 2-тармағының төртінші, бесінші, алтыншы, жетінші, сегізінші және тоғызыншы абзацтары мынадай редакцияда жазылсын:

«әкесі, анасы, әйелі, сондай-ақ әскерге шақырылушының ата-анасы болмаған жағдайда, зейнеткер жасына толған немесе бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамдар болып табылатын атасы мен әжесі, егер олар оның асырауында болса;

ата-анасы болмаған жағдайда, бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамдар болып табылатын немесе он сегіз жасқа толмаған аға-інілері, апа-сіңлілері;

әскерге шақырылушыдан басқа бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамдар болып табылатын немесе он сегіз жасқа толмаған бір және одан да көп балалары бар және оларды күйеусіз (әйелсіз) тәрбиелеп отырған анасы (әкесі);

өзінің асырауында жасы бойынша еңбекке қабілетсіз немесе бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамдар болып табылатын бір және одан да көп жалғыздікті туыстары (әкесі, анасы, аға-інілері, апа-қарындастары) бар және оларды күйеусіз (әйелсіз) асырап отырған анасы (әкесі);

бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адам болып табылатын, екіншісін өзі асырайтын және әскерге шақырылушыдан басқа он сегіз жасқа дейінгі бір және одан да көп бала тәрбиелеп отырған ата-анасының бірі;

отбасы мүшелерінің бірінің мүгедектігі бар және әскерге шақырылушы отбасында жалғыз ер бала болып табылады;»;

6) 36-баптың 1-тармағының 3-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) туыстарының бірі (әкесі, анасы, аға-інілері немесе апа-сіңлілері) әскери қызмет өткеру кезеңінде қызметтік міндеттерін атқару кезінде қаза тапқан, қайтыс болған немесе бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адам болып қалған;»;

7) 51-бапта:

3-тармағының екінші, үшінші, төртінші, жетінші, сегізінші және тоғызыншы абзацтары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) I топтағы мүгедектігі бар адамға – отыз айлық ақшалай қаражат;

2) II топтағы мүгедектігі бар адамға – он сегіз айлық ақшалай қаражат;

3) III топтағы мүгедектігі бар адамға – алты айлық ақшалай қаражат мөлшерінде төленеді.»;

«1) I топтағы мүгедектігі бар адамға – 250 айлық есептік көрсеткіш;

2) II топтағы мүгедектігі бар адамға – 150 айлық есептік көрсеткіш;

3) III топтағы мүгедектігі бар адамға – 50 айлық есептік көрсеткіш;»;

6-тармақтың үшінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Осы тармақта көзделген біржолғы жәрдемақы мөлшерін айқындау кезінде жәрдемақыға құқығы бар отбасы мүшелерінің қатарына: жасына және еңбекке қабілеттілігіне карамастан әйелі (күйеуі); он сегіз жасқа толмаған немесе бұл жастан асқан, егер олар он сегіз жасқа толғанға дейін мүгедектігі бар адам болып қалған немесе асыраушысы қайтыс болған күні күндізгі оқу орындарының оқушылары болып табылған және жиырма үш жасқа толмаған балалары; қайтыс болған адамның асырап-бағуында болып келген, заңнамада белгіленген зейнеткерлік жасқа толған не мүгедектігі бар адам болып табылатын ата-аналары енгізіледі.».

56. «Мемлекеттік білім беру жинақтау жүйесі туралы» 2013 жылғы 14 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 22.01.2013 ж., № 22-23 (27296-27297); «Егемен Қазақстан» 22.01.2013 ж. № 39-42 (27981); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы 2013 ж., № 2, 6-кұжат):

1) 13-баптың 2-тармағының 2-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) мүгедектігі бар адамдарға;».

57. «Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» 2013 жылғы 21 маусымдағы Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2013 ж., № 10-11, 55-кұжат; № 21-22, 115-кұжат; 2014 ж., № 1, 1-кұжат; № 6, 28-кұжат; № 8, 49-кұжат; № 11, 61-кұжат; № 19-I, 19-II, 96-кұжат; № 21, 122-кұжат; № 22, 131-кұжат; № 23, 143-кұжат; 2015 ж., № 6, 27-кұжат; № 8, 45-кұжат; № 10, 50-кұжат; № 15, 8-кұжат; № 20-IV, 113-кұжат; № 22-II, 145-кұжат; № 22-VI, 159-кұжат; № 23-II, 170-кұжат; 2016 ж. № 8-1, 65-кұжат; 2017 ж., № 16, 56) -кұжат:

1) 4-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Мемлекеттік базалық зейнетақы төлемі:

1) жасына байланысты зейнетақы төлемдері 2018 жылғы 1 шілдеге дейін тағайындалған және еңбек сіңірген жылдары үшін зейнетақы төлемдері 2016 жылғы 1 қаңтарға дейін тағайындалған;

2) өмір бойғы ай сайынғы қамтылымды алатын отставкадағы судьяларды қоспағанда, осы Заңның 11-бабының 1-тармағына сәйкес зейнеткерлік жасқа толған жеке тұлғаларға беріледі.

Мемлекеттік базалық зейнетақы төлемі зейнетақы жүйесіне қатысу өтілі он жыл және одан аз болған не болмаған кезде тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген ең төмен күнкөріс деңгейі шамасының 54 пайызы мөлшерінде, зейнетақы жүйесіне қатысу өтілі он жылдан артық әрбір толық жыл үшін оның мөлшері 2 пайызға арттырыла отырып, бірақ тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген ең төмен күнкөріс деңгейі шамасының 100 пайызынан аспайтын мөлшерде беріледі.

Мемлекеттік базалық зейнетақы төлемін ұсыну кезінде зейнетақы жүйесіне қатысу өтіліне мыналар есептеледі:

1) 1998 жылғы 1 қаңтарға дейінгі кезеңде жинақталған, осы Заңның 13-бабына сәйкес есептелген еңбек өтілі;

2) міндетті зейнетақы жарналары жүзеге асырылған кезең;

3) жұмыс істемейтін ананың немесе жұмыс істемейтін әкенің (бағып-күтуді ол нақты жүзеге асырған кезде) жас балаларды бағып-күткен, бірақ әрбір бала 3 жасқа толғанға дейін жалпы жиынтығы 12 жыл шегінен аспайтын уақыт;

4) 18 жасқа дейінгі мүгедек баланы бағып-күткен уақыт;

5) әскери қызметтегі, арнаулы мемлекеттік және құқық қорғау органдарындағы, мемлекеттік фельдъегерлік қызметтегі кезеңдер;

6) Қазақстан Республикасының дипломатиялық қызметтері мен халықаралық ұйымдар қызметкерлері жұбайының (зайыбының) шетелде тұрған, бірақ жалпы жиынтығы 10 жылдан аспайтын кезеңі;

7) әскери қызметшілер (мерзімді қызметтегі әскери қызметшілерден басқа), арнаулы мемлекеттік органдар қызметкерлері жұбайларының мамандығы бойынша жұмысқа орналасу мүмкіндігі болмаған жерлерде жұбайларымен бірге тұрған, бірақ жалпы жиынтығы 10 жылдан аспайтын кезең;

8) «Байқоңыр» кешенінің ресейлік ұйымдарындағы 1998 жылғы 1 қаңтардан кейінгі еңбек қызметінің кезеңдері;

9) бөгденің көмегіне мұқтаж бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға, екінші топтағы жалғызбасты мүгедектігі бар адамға және жасына байланысты зейнеткерге, сондай-ақ сексен жасқа толған қартқа күтім жасаған уақыт;

10) осы Заңның 24-бабы 2-тармағының 2) тармақшасында көрсетілген адамдардың еңбек қызметінің кезеңдері зейнетақы жүйесіне қатысу өтіліне есепке жазылады. 2005 жылғы 1 қаңтардан бастап көрсетілген кезеңдер Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорына әлеуметтік аударымдар жүзеге асырылған жағдайда есепке жатқызылады.

11) салық мөлшерлемелері мен әлеуметтік төлемдерге, оның ішінде міндетті зейнетақы жарналарына, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарына, әлеуметтік аударымдарға Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен «0» түзету коэффициенті белгіленген қызмет түрлерінің тізбелеріне жататын еңбек қызметінің кезеңдері;

12) төтенше жағдай кезеңінде қызметтің шектелуіне байланысты кірістен айырылған жағдайда әлеуметтік төлемді жүзеге асыру кезеңдері зейнетақы жүйесіне қатысу өтіліне есепке жазылады.

Мемлекеттік базалық зейнетақы төлемі бюджет қаражаты есебінен беріледі.

Мемлекеттік базалық зейнетақы төлемі жасына байланысты және (немесе) еңбек сіңірген жылдары үшін зейнетақы төлемдерін және (немесе) бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорынан және (немесе) ерікті жинақтаушы зейнетақы қорынан зейнетақы төлемдерін, сондай-ақ мүгедектігі бойынша мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақыны алуға қарамастан беріледі.»;

2) мынадай мазмұндағы 7-1-баппен толықтырылсын:

«7-1 бап. Осы Заңның сақталуын мемлекеттік бақылау

1. Зейнетақыларды толық мөлшерде және (немесе) белгіленген мерзімдерде төлеу жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылауды орталық атқарушы органның ведомствосы және уәкілетті мемлекеттік органдары тексеру және профилактикалық бақылау нысанында жүзеге асырады.

2. Тексеру және профилактикалық бақылау Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне сәйкес жүзеге асырылады.»;

3) 10-баптың 2 және 3-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Жасына байланысты зейнетақы төлемдерін алушы немесе мемлекеттік базалық зейнетақы төлемін алушы қайтыс болған жағдайда, оның отбасына не жерлеуді жүзеге асырған адамға республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 35 еселенген мөлшерінде жерлеуге арналған біржолғы төлем төленеді.

3. Ұлы Отан соғысының қатысушысы немесе мүгедектігі бар адам болып табылатын жасына байланысты зейнетақы төлемдерін алушы қайтыс болған жағдайда, оның отбасына не жерлеуді жүзеге асырған адамға республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 36,6 еселенген мөлшерінде жерлеуге арналған біржолғы төлем төленеді.»;

4) 13-бапының 1-тармағының б) және 7) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«б) бөгденің көмегіне мұқтаж бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға, екінші топтағы жалғызбасты мүгедектігі бар адамға және жасына байланысты зейнеткерге, сондай-ақ сексен жасқа толған қартқа күтім жасаған уақыт;

7) 18 жасқа дейінгі мүгедектігі бар баланы бағып-күткен уақыт;»;

5) 13-баптың 1-тармағының 11) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«11) жұмыс істемейтін соғысқа қатысқан мүгедектігі бар адамдар мен оларға теңестірілген адамдардың мүгедек болған уақыты;»;

б) 16-баптың 2 және 3-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«2. 3 жылдық жұмыс үшін зейнетақы төлемдерін есептеу үшін кіріс күнтізбелік 36 ай жұмыс үшін кірістердің жалпы сомасын отыз алтыға бөлу арқылы айқындалады.

Өтініш берушінің қалауы бойынша Қазақстан Республикасында қолданылатын төтенше жағдай санаудан шығарылады және тікелей көрсетілген кезеңнің алдындағы немесе одан кейінгі айлармен ауыстырылады.

3. Жасына байланысты зейнетақы төлемдерін есептеу үшін кіріс аспауға тиіс:

2021 жылғы 1 қаңтардан республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 50 еселенген мөлшерінен;

2022 жылғы 1 қаңтардан республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 54 еселенген мөлшерінен;

2023 жылғы 1 қаңтардан республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 58 еселенген мөлшерінен;

2024 жылғы 1 қаңтардан республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 62 еселенген мөлшерінен;

2025 жылғы 1 қаңтардан республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 67 еселенген мөлшерінен;

7) 30-баптың 1-тармағы мынадай мазмұндағы абзацпен толықтырылсын:

«Осы Заңның 31-бабы 1-тармағының 3) тармақшасында, 32-бабы 1-тармағының 3) тармақшасында көрсетілген адамдарда мерзімсіз белгіленген бірінші немесе екінші топтағы мүгедектік алынған жағдайда, Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорынан төленетін зейнетақы төлемдері мүгедектікті алып тастау туралы мәліметтер алынған айдан кейінгі айдан бастап тоқтатылады.»;

8) 31-баптың 1-тармағының 3) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) егер мүгедектігі мерзімсіз белгіленсе, бірінші және екінші топтағы мүгедектер;»;

9) 32-баптың 1-тармағының 3) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) егер мүгедектік мерзімсіз белгіленсе, бірінші және екінші топтағы мүгедектер;»;

10) 33-баптың 1-тармағының 2) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) мүгедектігі бар адамдар болып табылатын;»;

11) 34-баптың 9-тармағының 4-1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«4-1) Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен зейнетақы төлемдерін есепке алу, аудару, қайтару, тоқтату мәселелері бойынша Мемлекеттік корпорациямен өзара іс-қимылды жүзеге асыруға;»;

12) 64-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«Әскери қызметшілердің, арнаулы мемлекеттік және құқық қорғау органдары, мемлекеттік фельдъегерлік қызмет қызметкерлерінің, сондай-ақ арнаулы атақтарға, сыныптық шендерге ие болу және нысанды киім киіп жүру құқықтары 2012 жылғы 1 қаңтардан бастап жойылған, 1998 жылғы 1 қаңтардан кейін қызметке алғаш рет кірген және 2016 жылғы 1 қаңтарға дейін қызметтен босатылған, қызметтен босатылған күнге 2016 жылғы 1 қаңтарға дейін қолданыста болған заңнама нормаларына сәйкес еңбек сіңірген жылдары үшін зейнетақы төлемдерінің тағайындалуына жағдайы болған адамдардың қызметтен босатылған кездегі еңбек сіңірген жылдары және ақшалай қамтылымы есепке алына отырып, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен жасалған арттыру ескеріле отырып, еңбек сіңірген жылдары үшін зейнетақы төлемдерінің тағайындалуына құқығы бар.».

13) 73-баптың 12-тармағы мынадай мазмұндағы үшінші бөлікпен толықтырылсын:

«Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы қатысушыларынан – Қазақстан Республикасына тұрақты тұруға келген, олардың пайдасына 2016 жылғы 1

қаңтарға дейін бюджеттік қаражат есебінен міндетті зейнетақы жарналары аударылмаған адамдар 2016 жылғы 1 қаңтарға дейін толық емес көлемде тағайындалған еңбек өтілі бойынша зейнетақы төлемдері осы Заңның 65-бабына сәйкес оларды толық көлемге жеткізгеннен кейін қайта есептеледі».

58. «Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы» 2013 жылғы 15 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңы

1) 5-баптың 6) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«6) мемлекеттік қызметтер көрсету саласындағы жұмыскерлердің біліктілігін арттыруға, сондай-ақ мүгедектігі бар адамдармен қарым-қатынас жасау дағдыларына үйретуге;»;

2) 10-баптың 8-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«8) мемлекеттік қызметтер көрсету, мүгедектігі бар адамдармен қарым-қатынас жасау саласындағы жұмыскерлердің біліктілігін арттыруды қамтамасыз етеді;»;

3) 11-баптың 6) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«6) мемлекеттік қызметтер көрсету, мүгедектігі бар адамдармен қарым-қатынас жасау саласындағы жұмыскерлердің біліктілігін арттыруды қамтамасыз етеді;».

59. «Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы туралы» 2013 жылғы 4 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 11.07.2013 ж. № 230 (27504); «Егемен Қазақстан» 11.07.2013 ж. № 168 (28107); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы 2013 ж., № 15, 80-кұжат):

1) 29-баптың 6-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«6. Съездің шешімі бойынша есепті кезеңде мүгедектігі бар адамдардың саны қызметкерлерінің жалпы санының кемінде елу бір пайызын құрайтын ұйымдар міндетті мүшелік жарналарды төлеуден босатылуы мүмкін.».

60. «Қазақстан Республикасының Ішкі істер органдары туралы» 2005 жылғы 13 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 25.04.2014 ж. № 80 (27701); «Егемен Қазақстан» 25.04.2014 ж. № 80 (28304); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы 2014 ж., № 8, 48-кұжат)

1) 22-бапта:

2-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Ішкі істер органдарының күнтізбелік есеппен жиырма және одан да көп еңбек сіңірген жылдары бар қызметкерлерінің және теріс себептер бойынша қызметтен шығарылғандарды қоспағанда, қызметтен шығарылған және күнтізбелік есеппен жиырма және одан да көп еңбек сіңірген жылдары бар қызметкерлердің, сондай-ақ күнтізбелік есеппен он және одан да көп еңбек сіңірген жылдары бар және мүгедектігі бар балаларды асырап-бағып отырған қызметкерлердің мемлекеттік тұрғын үй қорынан берілген, өздері тұратын тұрғын үйді өтеусіз жекешелендіруге құқығы бар.»;

4-тармақтың үшінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Ескерту. Осы тарауда ішкі істер органдары қызметкерлерлерінің отбасы мүшелері деп: жұбайы (зайыбы), екеуінің немесе ерлі-зайыптылардың біреуінің кәмелетке толмаған балалары (асырап алған, асырап-бағуындағы немесе қамқоршылығындағы); балалар (асырап алған, асырап-бағуындағы немесе қамқоршылығындағы) және жұбайының (зайыбының) білім беру ұйымдарында күндізгі оқу бөлімінде оқитын жиырма үш жасқа дейінгі балалары; мүгедектігі бар балалар (асырап алған, асырап-бағуындағы немесе қамқоршылығындағы) және жұбайының (зайыбының) он сегіз жасқа дейін мүгедек болған мүгедектігі бар балалары; қызметкердің асырап-бағуындағы ата-аналары және жұбайының (зайыбының) ата-аналары түсініледі.».

61. «Азаматтық қорғау туралы» 2014 жылғы 11 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңы

1) 9-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Азаматтық қорғау құралымдарына бірінші, екінші және үшінші топтағы мүгедектігі бар адамдарды, жүкті әйелдерді, сегіз жасқа дейінгі жастағы балалары бар әйелдерді және соғыс уақытында – жұмылдыру нұсқаулары бар әскери міндеттілерді қоспағанда, еңбекке қабілетті еркектер мен әйелдер қабылданады.»;

2) 68-баптың 6-тармағының 1 және 2-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамға – жалақысының бес еселенген жылдық мөлшерінде;

2) үшінші топтағы мүгедектігі бар адамға – жалақысының екі еселенген жылдық мөлшерінде біржолғы жәрдемақы төленеді.»;

3) 69-баптың 2-тармағының 10-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«10) ұлттық стандарттарға сәйкес лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, сондай-ақ мүгедектігі бар адамдарға арналған көтергіштерді монтаждауды, оларға техникалық қызмет көрсетуді, оларды техникалық куәландыруды жүргізу арқылы қамтамасыз етіледі.»;

4) 72-баптың 1-тармағының 6-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«6) лифтілерді, эскалаторларды, траволаторларды, сондай-ақ мүгедектігі бар адамдарға арналған көтергіштерді монтаждауды, оларға техникалық қызмет көрсетуді, оларды техникалық диагностикалауды, техникалық куәландыруды және жөндеуді жүргізу құқығына аттестатталуға жатады.»;

5) 103-баптың 4-тармағының 1 және 2-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамға – жалақысының бес еселенген жылдық мөлшерінде;

2) үшінші топтағы мүгедектігі бар адамға – жалақысының екі еселенген жылдық мөлшерінде біржолғы жәрдемақы төленеді.».

62. «Жол жүрісі туралы» 2014 жылғы 17 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 19.04.2014 ж. № 76 (27697); «Егемен Қазақстан» 19.04.2014 ж. № 76 (28300); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы 2014 ж., № 8, 43-құжат):

1) 1-баптың 6 және 10-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

б) велосипед – екі немесе одан көп дөңгелегі бар (мүгедектігі бар адамдарға арналған кресло-арбалардан басқа) және үстінде отырған адамдардың дене күшімен қозғалысқа келтірілетін көлік құралы;»;

«10) жаяу жүргінші – жолда көлік құралынан тыс жерде тұрған және онда жұмыс жүргізіп жатпаған адам. Мүгедектігі бар адамдарға арналған кресло-арбалармен жүріп-тұратын, велосипедті, мопедті, мотоциклді жетелеп әкеле жатқан, шана, арба, балалар арбасын сүйретіп келе жатқан жеке адамдар жаяу жүргіншілерге теңестіріледі;»;

2) 10-баптың 14-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын::

«14) мүгедектігі бар адамдарға тең қолжетімділікті қамтамасыз ету мақсатында олардың қажеттіліктерін ескере отырып, жолдарды жобалауға, салуға, жөндеуге, күтіп-ұстауға және оларды басқаруға арналған нормативтік, жобалау және техникалық құжаттаманы жол жүрісі қауіпсіздігін қамтамасыз ету бөлігінде келіседі;»;

3) 29-баптың 5-тармағының 2-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) механикалық көлік құралдарының алпыс бес жасқа толған жүргізушілері және мүгедектігі бар жүргізушілер – әрбір екі жыл сайын.»;

4) 37-баптың 3-тармақтың 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) түрлі санаттағы мүгедектігі бар адамдардың қажеттіліктерін ескере отырып, қалаларда және жолдарда жол жүрісін ұйымдастыру және көліктік жоспарлау жөніндегі құжаттаманы, жолдарды жол жүрісін реттеудің техникалық құралдарымен жабдықтауды; жолдарды, жол құрылыстарын салу, реконструкциялау жобаларын уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен;»;

5) 44-баптың 1-тармағының 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) жол жүрісі қауіпсіздігін қамтамасыз ету талаптарын және мүгедектігі бар адамдарға келуіне басқа азаматтармен тең жағдайлар жасайтын арнайы техникалық құралдармен, бейімдемелермен жабдықтауды ескере отырып, жол сервисі объектілерін жобалау нормаларына, салу жоспарларына және оларды орналастырудың бас схемаларына сәйкес жолдарды көрсетілген объектілермен жайластыруды қамтамасыз етеді;»;

б) 58-баптың 3 және 4-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Егер «Тұрақ орны» деген ақпараттық-нұсқағыш жол белгісімен «Мүгедектігі бар адамдар» деген қосымша ақпарат жол белгісі (тақтайша) орнатылған жағдайда, «Тұрақ орны» деген жол белгісінің күші «Мүгедектігі бар адам» деген таным белгілері орнатылған мотоколяскалар мен автомобильдерге ғана қолданылады.

4. Егер тыйым салатын не нұсқайтын жол белгілерімен «Мүгедектігі бар адамдардан басқа» деген қосымша ақпарат жол белгісі (тақтайша) орнатылған жағдайда, онда осы жол белгілерінің күші «Мүгедектігі бар адам» деген таным белгілері орнатылған мотоколяскалар мен автомобильдерге қолданылмайды.»;

63. «Дене шынықтыру және спорт туралы» 2014 жылғы 3 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы («Егемен Қазақстан» 10.07.2014 ж. № 133 (28357); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2014 ж., № 14, 85-құжат)):

1) 1-бапта:

1-1, 3, 26, 27, 30, 52, 53 және 56-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) ардагер спортшы – спорттық мансабын аяқтаған жоғары дәрежедегі спортшы;

1-1) арнайы спорттық мүкәммал – жаттығу және жарыс әрекетінің қажетті құрамдасын білдіретін, мүгедектігі бар спортшы организмнің бұзылған немесе жоғалтқан функцияларының орнын толтыратын спорттық мүкәммал;»;

«3) бейімдік дене шынықтыру және спорт – мүгедектігі бар адамдарды оңалтуға және қалыпты әлеуметтік ортаға бейімдеуге, олардың толыққанды өмірді сезінуіне кедергі келтіретін психологиялық тосқауылдарды еңсеруіне, сондай-ақ қоғамның әлеуметтік дамуына өзінің жеке үлес қосуының қажеттігін сезінуіне бағытталған спорттық-сауықтыру сипатындағы шаралар кешені;»;

«26) мүгедектігі бар спортшы – тыныс-тіршілігінің шектелуіне әкеп соқтыратын аурулардан, жарақаттардан, олардың салдарларынан, кемістіктерден организм функциялары үнемі бұзылып, денсаулығы нашарлаған және спорттың қолжетімді түрімен (қолжетімді түрлерімен) айналысатын жеке адам;

27) мүгедектігі бар спортшыларды сыныптау – мүгедектігі бар спортшыларға функционалдық мүмкіндіктер деңгейі өздеріне ұқсас басқа мүгедектігі бар спортшылармен жарысқа түсу мүмкіндігін жасау мақсатында сыныптаушының немесе сыныптаушылар тобының олардың дәрежесін (сыныптамалық санатын) айқындау процесі;»;

«30) Паралимпиадалық ойындар – тірек-қозғалыс аппараты, көру органдары зақымданған және интеллектуалдық дамуы бұзылған мүгедектігі бар спортшылар арасында өткізілетін халықаралық қысқы және жазғы жарыстар;»;

«52) Сурдлимпиадалық ойындар – есту органдары зақымданған мүгедектігі бар спортшылар арасында өткізілетін халықаралық қысқы және жазғы жарыстар;

53) сыныптаушы – мүгедектігі бар спортшыларды олардың функционалдық мүмкіндіктерінің деңгейіне қарай сыныптауды жүзеге асыратын, жарыстарды ұйымдастырушылар осыған уәкілеттік берген және тиісті құжатпен расталған арнайы даярлықтан өткен жеке тұлға;»;

«56) Халықаралық арнаулы олимпиадалық ойындар – интеллектуалдық мүмкіндіктері шектеулі мүгедектігі бар спортшылар арасында өткізілетін халықаралық қысқы және жазғы жарыстар;»;

2) мынадай мазмұндағы 47-1-тармақшамен толықтырылсын:

«47-1) гид-спортшы - мүгедектігі бар адамдармен (көру қабілеті бұзылған) сол спорт түрі бойынша спорттық іс-шараларға және/немесе спорттық-бұқаралық іс-шараларға қатысатын, физиологиялық бұзушылықтары жоқ спортшы;»;

3) 7-баптың 55-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«55) денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша мүгедектігі бар спортшыларға сыныптау жүргізудің тәртібі мен шарттарын бекітеді;»;

4) 8-баптың 4-тармағының 3-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) дене шынықтыру және спорт саласындағы уәкілетті органмен және мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерімен бірлесіп, мүгедектігі бар адамдар арасында сауықтыру және спорттық іс-шаралар өткізуді ұйымдастырады;»;

5) 13-1-бапта:

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Ұлттық паралимпиадалық қозғалыс мақсаттары паралимпиадалық қозғалыс қағидаттарын насихаттау және енгізу, паралимпиадалық спорт түрлері бойынша мүгедектігі бар спортшылар арасында дене шынықтыру мен спортты дамытуға жәрдемдесу, халықаралық спорттық ынтымақтастықты нығайту, Паралимпиадалық ойындарға және Халықаралық паралимпиада комитетінің аясында өткізілетін басқа да халықаралық спорттық іс-шараларға қатысу болып табылатын халықаралық паралимпиадалық қозғалыстың құрамдас бөлігі болып табылады.»;

3-тармақтың 5-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«5) Паралимпиадалық ойындарға және Халықаралық паралимпиада комитеті аясында өткізілетін басқа да халықаралық спорттық іс-шараларға қатысу үшін Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар спортшыларының қажетті дайындық деңгейін қамтамасыз етуге бағытталған шараларды әзірлеуге және жүзеге асыруға қатысады.»;

6-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«6. Қазақстан Республикасы Ұлттық паралимпиада комитетінің паралимпиадалық жоғары жетістіктер спорты түрлері мен бұқаралық спортты дамыту, сондай-ақ Паралимпиадалық ойындарға және Халықаралық паралимпиада комитетінің аясында өткізілетін басқа да халықаралық спорттық іс-шараларға қатысу үшін Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар спортшыларының қажетті дайындық деңгейін қамтамасыз ету жөніндегі өз өкілеттіктерін іске асыруы дене шынықтыру және спорт саласындағы уәкілетті

органмен және республикалық спорт федерацияларымен өзара іс-қимыл жасау арқылы жүзеге асырылады.»;

б) 13-2-бапта:

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Ұлттық сурдлимпиадалық қозғалыс мақсаты сурдлимпиадалық қозғалыс қағидаттарын насихаттау және енгізу, сурдлимпиадалық спорт түрлері бойынша мүгедектігі бар спортшылар арасында дене шынықтыру мен спортты дамытуға жәрдемдесу, халықаралық спорттық ынтымақтастықты нығайту, Сурдлимпиадалық ойындарға және Саңыраулардың халықаралық спорт комитетінің аясында өткізілетін басқа да халықаралық спорттық іс-шараларға қатысу болып табылатын халықаралық сурдлимпиадалық қозғалыстың құрамдас бөлігі болып табылады.»;

3-тармақтың 5-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«5) Сурдлимпиадалық ойындарға және Саңыраулардың халықаралық спорт комитеті аясында өткізілетін басқа да халықаралық спорттық іс-шараларға қатысу үшін Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар спортшыларының қажетті даярлық деңгейін қамтамасыз етуге бағытталған шараларды әзірлеуге және жүзеге асыруға қатысады.»;

6-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«6. Қазақстан Республикасы Ұлттық сурдлимпиада комитетінің сурдлимпиадалық жоғары жетістіктер спорты түрлері мен бұқаралық спортты дамыту, сондай-ақ Сурдлимпиадалық ойындарға және Саңыраулардың халықаралық спорт комитетінің аясында өткізілетін басқа да халықаралық спорттық іс-шараларға қатысу үшін Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар спортшыларының қажетті даярлық деңгейін қамтамасыз ету жөніндегі өз өкілеттіктерін іске асыруы дене шынықтыру және спорт саласындағы уәкілетті органмен және аккредиттелген республикалық (өңірлік) спорт федерацияларымен өзара іс-қимыл жасау арқылы жүзеге асырылады.»;

14-баптың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«1 Арнайы олимпиадалық қозғалыс мақсаты мүгедектігі бар адамдардың дене шынықтыруы мен спортын дамытуға жәрдемдесу, көрсетілген салада халықаралық ынтымақтастықты нығайту, Халықаралық арнайы олимпиадалық ойындарға қатысу болып табылатын халықаралық арнайы олимпиадалық қозғалыстың бір бөлігі болып табылады.»;

19-баптың 1, 2, 3, 4, 5 және 6-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Бейімдік дене шынықтыру мен спорт әдістерін пайдалана отырып, мүгедектігі бар адамдардың дене бітімін оңалту және әлеуметтік бейімдеу спорт клубтарында, мүгедектігі бар адамдар мектептері мен секцияларында, дене шынықтыру-спорт ұйымдарында жүзеге асырылады.

2. Мүгедектігі бар адамдарға арналған дене шынықтыру-спорт ұйымдарындағы оқу-жаттығу процесі, даярлық кезеңдерінің мазмұны тиісті паралимпиадалық, сурдлимпиадалық, арнайы олимпиадалық спорт түрлері бойынша қоғамдық бірлестіктер әзірлейтін және дене шынықтыру мен спорт

саласындағы уәкілетті орган бекітетін спорт түрлері бойынша бағдарламалар негізінде жүзеге асырылады.

3. Мүгедектігі бар адамдардың дене шынықтырумен және спортпен шұғылдануын ұйымдастыру, кадрлар даярлау, мүгедектігі бар адамдардың дене шынықтырумен және спортпен шұғылдануын әдістемелік, медициналық қамтамасыз ету және дәрігерлік бақылау білім беру, денсаулық сақтау, халықты әлеуметтік қорғау, дене шынықтыру және спорт органдарына жүктеледі.

4. Жергілікті атқарушы органдар мүгедектігі бар адамдар арасында спортты дамытуды, арнайы спорттық құрал-жабдық беруді қамтамасыз етеді және мүгедектігі бар адамдардың дене шынықтырумен және спортпен шұғылдануына спорт құрылыстарының қолжетімді болуы үшін жағдай жасайды.

Мүгедектігінің санатына қарай, санамаланған көрсетілетін қызметтер бюджет қаражаты есебінен және «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жеңілдікті шарттармен жүзеге асырылады.

5. Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың, аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың жергілікті атқарушы органдары дене шынықтыру-спорт ұйымдарымен бірлесе отырып, спорт клубтарының, мектептерінің, секцияларының ашылуын, сондай-ақ мүгедектігі бар адамдарды республикалық спорттық жарыстарға даярлауды және олардың қатысуын қамтамасыз етеді.

Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың, аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың жергілікті атқарушы органдары мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерімен бірлесе отырып, облыс, республикалық маңызы бар қала, астана, аудан, облыстық маңызы бар қала деңгейінде спорттық іс-шаралар өткізуді ұйымдастырады.

6. Дене шынықтыру және спорт саласындағы уәкілетті орган мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерімен бірлесе отырып, республикалық спорттық жарыстар өткізуді ұйымдастырады.

Дене шынықтыру және спорт саласындағы уәкілетті орган дене шынықтыру-спорт ұйымдарымен бірлесе отырып, мүгедектігі бар адамдар арасындағы спорт түрлері бойынша Қазақстан Республикасының құрама командаларын (спорт түрлері бойынша ұлттық құрама командаларды) халықаралық спорттық жарыстарға, оның ішінде Паралимпиадалық, Сурдлимпиадалық ойындарға және Дүниежүзілік арнайы олимпиадалық ойындарға даярлауды және олардың қатысуын ұйымдастырады.»;

7) 29-баптың 2-тармағының 6-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«6) кәсіпқой спорт ардагерлері мен мүгедектігі бар адамдарға көмек көрсетуге»;

8) 33-бапта:

1, 2 және 3-1-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Паралимпиадалық спорт түрлері бойынша спорттық жарыстарда тең сайыс жағдайларын жасау мақсатында ұйымдастырушылар тиісті жарыстарға қатысуға өтініш берген мүгедектігі бар спортшыларға олардың функционалдық мүмкіндіктерінің деңгейі бойынша сыныптау жүргізуді, сыныптаушылардың шығыстарын жабуды қоса алғанда, қамтамасыз етуге міндетті.

2. Мүгедектігі бар спортшыларға сыныптауды жүргізу тәртібі мен шарттарын Халықаралық паралимпиада комитетінің және паралимпиадалық спорт түрлері бойынша тиісті халықаралық спорт ұйымдарының талаптарына сәйкес Қазақстан Республикасының Ұлттық паралимпиада комитетімен келісу бойынша паралимпиадалық спорт түрлері бойынша аккредиттелген спорт федерациялары әзірлейді.»;

«3-1. Мүгедектігі бар спортшыларға сыныптау жүргізген кезде ұйымдастырушылар Қазақстан Республикасынан немесе шет мемлекеттерден сыныптаушыларды тартады.»;

9) 38-баптың 11-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«11. Спорттық және спорттық-бұқаралық іс-шараларды ұйымдастырушылар іс-шара өткізілетін күнге дейін күнтізбелік он күннен кешіктірмей – көрермендердің болжалды саны туралы, күнтізбелік бір күн бұрын – сатылған билеттердің, берілген рұқсаттамалардың, оның ішінде көлік құралдарына рұқсаттамалардың, сондай-ақ ішкі істер және денсаулық сақтау органдарының арнаулы техникасына, мүгедектігі бар адамдардың көлік құралдарына арналған тұрақ орындарының саны туралы жергілікті атқарушы органдарға ақпарат беруге міндетті.»;

10) 39-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3 Сабақтар мен спорттық жарыстарды өткізуге арналған спорт ғимараттары техникалық, санитариялық қағидалар мен гигиеналық нормативтерге, спорт ғимараттарын пайдалану мен өрт қауіпсіздігі қағидаларына сай келуге және мүгедектігі бар адамдар үшін қолжетімді болуға тиіс.»;

11) 48-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«Мүгедектігі бар адамдарды қоспағанда, дене шынықтыру-сауықтыру қызметтерін тегін немесе жеңілдікті шарттармен пайдаланатын азаматтар санаттарының тізбесін, сондай-ақ жеңілдіктер мөлшерін ауданның, облыстық маңызы бар қаланың жергілікті атқарушы органының және дене шынықтыру-спорт ұйымдары әкімшілігінің шешімдерімен дене шынықтыру мен спорт саласындағы уәкілетті орган белгілейді.».

64. «Мемлекеттік жастар саясаты туралы» 2015 жылғы 9 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 11.02.2015 ж., № 27 (27903); «Егемен Қазақстан» 11.02.2015 ж., № 27 (28505); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2015 ж., № 3, 12-құжат):

1) 25-баптың 2-тармағының 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) өмірлік қиын жағдайда жүрген, арнаулы білім беру ұйымдарынан және ерекше режимде ұстайтын білім беру ұйымдарынан оралған, алкоголизмнен, нашақорлықтан, уытқұмарлықтан емдеуден өткен жастарға, сондай-ақ мүгедектігі бар адамдар қатарындағы жастарға психологиялық-педагогикалық, медициналық-әлеуметтік, заң көмегін және консультация беруді жүзеге асыру;»;

65. «Ең төменгі әлеуметтік стандарттар және олардың кепілдіктері» 2015 жылғы 19 мамырдағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 21.05.2015 ж., № 93 (27969); «Егемен Қазақстан» 21.05.2015 ж., № 93 (28571); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы 2015 ж., № 10, 49-құжат):

1) 21-баптың бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Арнаулы әлеуметтік көрсетілетін қызметтердің кепілдік берілген көлемі» ең төмен әлеуметтік стандарты психоневрологиялық патологиялары бар және тірек-қозғалу аппараты бұзылған мүгедектігі бар балалар, психоневрологиялық аурулары бар он сегіз жастан асқан мүгедектігі бар адамдар, бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдар, жасының егде тартуына байланысты өзіне-өзі күтім жасай алмайтын адамдар, белгілі бір тұрғылықты жері жоқ адамдар, өмірлік қиын жағдайда жүрген адамдар (отбасылар) үшін ұсынылатын арнаулы әлеуметтік көрсетілетін қызметтер нормативтерін қамтиды.»;

2) 32-баптың 2-тармағының 2-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) «Мемлекеттік мәдениет ұйымдары өткізетін мәдени-ойын-сауық іс-шараларына мүгедектігі бар адамдардың қол жеткізуін қамтамасыз ету» ең төмен әлеуметтік стандарты мәдениет саласындағы ең төмен әлеуметтік стандарттар болып табылады.»;

3) 34-баптың бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

««Мемлекеттік мәдениет ұйымдары өткізетін мәдени-ойын-сауық іс-шараларына мүгедектігі бар адамдардың қол жеткізуін қамтамасыз ету» ең төмен әлеуметтік стандарты мемлекеттік мәдениет ұйымдары бюджет қаражаты есебінен өткізетін мәдени-ойын-сауық іс-шараларына мүгедектігі бар адамдардың қол жеткізуі нормаларын қамтиды.»;

4) 36-баптың 2-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) мүгедектігі бар адамдардың мемлекеттік меншіктегі спорт ғимараттарын «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес пайдалануы нормативтерін қамтиды.»;

66. «Қазақстан Республикасының бітімгершілік қызметі туралы» 2015 жылғы 15 маусымдағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 17.06.2015 ж., № 112 (27988); «Егемен Қазақстан» 17.06.2015 ж., № 112 (28590); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы 2015 ж., № 11, 55-құжат):

1) 17-баптың 5-тармағының 1, 2 және 3-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) I топтағы мүгедектігі бар адамға – отыз айлық жалақы;

2) II топтағы мүгедектігі бар адамға – он сегіз айлық жалақы;

3) III топтағы мүгедектігі бар адамға – алты айлық жалақы мөлшерінде төленеді.».

67. «Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы» 2015 жылғы 16 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 19.11.2015 ж., № 222 (28098); «Егемен Қазақстан» 19.11.2015 ж., № 222 (28700); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы 2015 ж., № 22-І, 142-құжат):

1) 26-баптың 6, 6-1 және 12-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«6) мүгедектігі бар балаға күтім жасауды жүзеге асыратын жұмыс істемейтін адамдар;

6-1) бала кезінен бірінші топтағы мүгедектігі бар балаға күтім жасауды жүзеге асыратын жұмыс істемейтін адам;»;

«12) мүгедектігі бар адамдар;».

68. «Ақпаратқа қол жеткізу туралы» 2015 жылғы 16 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 19.11.2015 ж., № 220 (28096); «Егемен Қазақстан» 19.11.2015 ж., № 220 (28698); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы 2015 ж., № 22-І, 138-құжат):

1) 9-баптың 2-тармағының 7-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«7) ақпарат беру кезінде мүгедектігі бар адамдарға үшін қажетті жағдайлар жасауға;»;

2) 12-баптың 1-тармағының төртінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«мүгедектігі бар адамдардың оларға еркін қол жеткізуіне жағдайлар жасауға міндетті.».

69. «Қайырымдылық туралы» 2015 жылғы 16 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 18.11.2015 ж., № 221 (28097); «Егемен Қазақстан» 18.11.2015 ж., № 221 (28699); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы 2015 ж., № 22-І, 139-құжат):

1) 22-баптың 3-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) дене шынықтырумен және спортпен шұғылдануға, өмір сүру үшін қолайлы жағдайлар жасалуына мұқтаж мүгедектігі бар адамдар;».

70. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы» 2015 жылғы 23 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 25.11.2015 ж., № 226 (28102); «Егемен Қазақстан» 25.11.2015 ж., № 226 (28704); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы 2015 ж., № 22-V, 153-құжат)

1) 41-баптың 2-тармағының екінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Егер Қазақстан Республикасының дипломатиялық қызметінің құқықтық негіздерін, сондай-ақ жұмысын ұйымдастыру тәртібін айқындайтын заңда өзгеше көзделмесе, мүгедектігі бар адам, жүкті болып табылатын, он төрт жасқа дейінгі баланы тәрбиелеп отырған, мүгедектігі бар балалары, оның ішінде асырап алған балалары бар (қорғаншы болып табылатын) жалғызбасты ата-ана болып табылатын немесе асырауында қарт ата-анасы бар мемлекеттік қызметшілерді басқа жерге көшумен байланысты ротациялауға осы мемлекеттік қызметшілердің келісімімен ғана жол беріледі.»

71. «Мемлекеттік сатып алу туралы» 2015 жылғы 4 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 08.12.2015 ж., № 235 (28111); «Егемен Қазақстан» 08.12.2015 ж., № 235 (28713); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2015 ж., № 23-ІІ, 171-құжат):

1) 39-баптың 3-тармағының 54-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«54) мүгедектігі бар адамдарға арналған такси көрсететін—бөлігінде Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерінен және (немесе) Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері құратын ұйымдардан тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алу.

Мемлекеттік сатып алу туралы шарттың жобасы мемлекеттік сатып алудың электрондық көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізудің бірыңғай нүктесін ұсынатын мемлекеттік органның ақпараттық жүйесінде:

1) «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 394-бабы бірінші бөлігінің 11) тармақшасында көзделген барлық шартқа;

2) Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктеріне немесе құрылтайшысы Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері болып табылатын ұйымдарға тиесілігіне сәйкестігі тұрғысынан тексеруден өткен, Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктеріне және (немесе) Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері құрған ұйымдарға жіберіледі;»;

2) 51-бапта:

2-тармақтың 1, 2 және 3-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) мүгедектігі бар адамдардың мұқтаждығына арналған тауарларды (тифлотехникалық құралдар, арнаулы жүріп-тұру құралдары, міндетті гигиеналық құралдар) өндіретін және (немесе) беретін Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерінен және (немесе) Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері құрған ұйымдардан осындай тауарларды ағымдағы жылы осы тауарларды сатып алу үшін бөлінген жалпы қаражат көлемінің кемінде елу пайызы көлемінде;

2) тауарлар өндіретін Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерінен және (немесе) Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері құрған ұйымдардан осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілмеген өзге де тауарларды ағымдағы жылы осы тауарларды сатып алу үшін бөлінген жалпы қаражат көлемінің кемінде елу пайызы көлемінде;

3) жұмыстарды орындайтын, қызметтерді көрсететін Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерінен және (немесе) Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері құрған ұйымдардан жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді ағымдағы жылы осы жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алу үшін бөлінген жалпы қаражат көлемінің жүз пайызы көлемінде сатып алуды жүзеге асырады.»;

3-тармақтың бірінші, екінші, төртінші және бесінші абзацтары мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Тауарларды өндіретін және (немесе) беретін, жұмыстарды орындайтын, қызметтерді көрсететін Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерінен және (немесе) Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері құрған ұйымдардан сатып алынатын жекелеген тауарлар, жұмыстар, көрсетілетін қызметтер түрлерінің тізбесін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды.

Тауарларды өндіретін және (немесе) тауарларды беретін, жұмыстарды орындайтын, қызметтерді көрсететін Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері және (немесе) Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері құрған ұйымдар мемлекеттік сатып алудың электрондық көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізудің бірыңғай нүктесін ұсынатын мемлекеттік органның ақпараттық жүйесінде:

2) Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктеріне немесе құрылтайшысы Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері болып табылатын ұйымдарға тиесілігіне сәйкестігі тұрғысынан тексеруден өткеннен кейін, осы баптың 2-тармағында көрсетілген мемлекеттік сатып алуға қатысуға жіберіледі.

Осы тармақтың екінші бөлігінің 1) және 2) тармақшаларына сәйкессіздігі анықталған жағдайда, тауарларды өндіретін және (немесе) тауарларды беретін, жұмыстарды орындайтын, қызметтерді көрсететін Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері және (немесе) Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері құрған ұйымдар осы бапта көзделген мемлекеттік сатып алуға қатысуға жіберілмейді.»;

4-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Осы баптың 2-тармағында белгіленген ережелерді іске асыру үшін мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырушы осы Заңда көзделген тәсілдермен

мемлекеттік сатып алуды жүзеге асырады, оған тауарларды өндіретін және (немесе) беретін, жұмыстарды орындайтын, қызметтерді көрсететін Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері және (немесе) Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері құрған ұйымдар жіберіледі.

Жұмыстарды орындайтын, қызметтерді көрсететін Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерінің және (немесе) Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері құрған ұйымдардың өткізілетін мемлекеттік сатып алудың нысанасы болып табылатын жұмыстарды орындау бойынша қосалқы мердігерлерді және қызметтер көрсету бойынша бірлесіп орындаушыларды тартуына жол берілмейді.

Осы баптың 2-тармағына сәйкес мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезінде мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырушы хабарландыру мәтінінде мемлекеттік сатып алудың тек қана тауарларды өндіретін және (немесе) беретін, жұмыстарды орындайтын, қызметтерді көрсететін Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері және (немесе) Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері құрған ұйымдар арасында жүзеге асырылатынын көрсетеді.

Тауарларды өндіретін және (немесе) тауарларды беретін, жұмыстарды орындайтын, қызметтерді көрсететін Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері және (немесе) Қазақстан Республикасы мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктері құрған ұйымдар осы бапқа сәйкес жүзеге асырылатын мемлекеттік сатып алуға қатысуға арналған өтінімді қамтамасыз етуді енгізбейді.»;

3) 6-баптың 1-тармағының 12-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«12) әлеуетті өнім беруші Қазақстан Республикасының халықты жұмыспен қамту саласындағы заңнамасына сәйкес жергілікті атқарушы орган белгілеген мүгедектігі бар тұлғалар үшін жұмыс орындарының квотасын орындамаған.

Бұл норма шағын кәсіпкерлік субъектілеріне қолданылмайды.».

72. «Халықты жұмыспен қамту туралы» Қазақстан Республикасының 2016 жылғы 6 сәуірдегі Заңы («Егемен Қазақстан» 08.04.2016 ж., № 66 (28794); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2016 ж., № 7-і, 2016ж. 48; ҚР НҚА электрондық түрдегі эталондық бақылау банкі 14.09.2016):

1) 1-баптың 1-тармағының 28-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«28) мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыруға арналған арнайы жұмыс орындары – мүгедектігі бар адамдардың жеке мүмкіндіктері ескеріле отырып жабдықталған жұмыс орындары;»;

2) 3-баптың 14-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«14) халықты жұмыспен қамту саласындағы мемлекеттік саясатпен келісілген, жұмыс орындарын және мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орындарын құруды ынталандыратын қаржы, салық және инвестиция саясатын жүргізу жолымен іске асырылады.»;

3) 7-баптың 7, 8 және 12-тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«7) мүгедектігі бар адамдар үшін жұмыс орындарын квоталау тәртібін әзірлейді және бекітеді;

8) мүгедектігі бар адамдардың жұмыс орнының стандарттарын әзірлейді және бекітеді;»;

«12) мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орындарын құратын жұмыс берушілердің шығындарын субсидиялау тәртібі мен шарттарын әзірлейді және бекітеді;»;

4) 9-баптың 6-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«6) ауыр жұмыстарды, еңбек жағдайлары зиянды, қауіпті жұмыс орындарын есептемегенде, жұмыс орындары санының екіден төрт пайызға дейінгі мөлшерінде мүгедектігі бар адамдар үшін жұмыс орындарына квота белгілеу;»;

5) 10-баптың 4-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«4) мүгедектігі бар адамдардың жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орындарын құру жөніндегі жұмысты ұйымдастырады;»;

6) 12-баптың 3-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Мүгедектігі бар адамдар үшін оның тұрмыс-тіршілігінің шектелу дәрежесін ескере отырып, оған қолжетімді болуы қамтамасыз етілген жағдайдағы жұмыс, ал жеті жасқа дейінгі балаларды бағып-күтумен айналысатын адамдар үшін икемді және толық емес жұмыс уақыты режиміндегі жұмыс лайықты деп есептеледі.»;

7) 17-баптың 2-тармағының 6-тармақшасы және 4-тармақтың 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«6) мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орындарын ұйымдастыруды;»;

«1) еңбек қызметі үшін медициналық қарсы көрсетілімдері жоқ мүгедектігі бар адамдар;»;

8) 19-баптың 4-тармағының 1 және 2-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) мүгедектігі бар адамдардың;

2) мүгедектігі бар балаларды тәрбиелеп отырған ата-аналардың, асырап алушылардың, қорғаншылардың (қамқоршылардың);»;

9) 20-баптың 2-тармағының 3 және 7-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«3) мүгедектігі бар адамдар;»;

«7) жеті жасқа дейінгі баланы, мүгедектігі бар баланы, бірінші және екінші топтағы мүгедектігі бар адамдарды бағып-күтуді жүзеге асыратын адамдар;»;

10) 23-баптың 2-тармағының 2-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) мүгедектігі бар адамдардың, егер медициналық қорытынды бойынша олардың денсаулық жағдайы еңбек міндеттерін орындауға кедергі келтірмесе не олардың денсаулығына және (немесе) басқа адамдардың еңбек қауіпсіздігіне қауіп төндірмесе;»;

11) 25-баптың 1 және 2-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Арнайы жұмыс орны мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру және олардың жұмыспен қамтылуын оны құрған кезден бастап кемінде күнтізбелік он екі ай мерзімге сақтау үшін құрылады.

2. Мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орнын құруды жұмыс беруші халықты жұмыспен қамту орталығымен жасасқан шарт негізінде жүзеге асырады.»;

25-бап мынадай мазмұндағы 3-тармақпен толықтырылсын:

«3. Арнайы жұмыс орнын құру халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган айқындайтын тәртіппен мүгедектігі бар адамның жұмыс орнының стандарттарына сәйкес жүзеге асырылады.»;

12) 27-баптың 1-тармағының 1-тармақшасы және 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) ауыр жұмыстарды, еңбек жағдайлары зиянды, қауіпті жұмыстардағы жұмыс орындарын есептегенде, халықты жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен жұмыс орындары санының екіден төрт пайызға дейінгі мөлшерінде мүгедектігі бар адамдарды;

2. Мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктеріне, сондай-ақ, жұмыскерлердің орташа жылдық санының жиырма пайызынан астамын мүгедектігі бар адамдар құрайтын ұйымдарға квота белгіленбейді.»;

13) 28-бапта:

1-тармақтың 7-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«7) мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орындарын құру;»;

3-тармақтың 5-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«5) мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орындарын құруға субсидия алуға;»;

28-баптың 3-тармағы мынадай абзацпен толықтырылсын:

«Жұмыс беруші Қазақстан Республикасының халықты жұмыспен қамту туралы заңнамасына сәйкес мүгедектігі бар адамдардың жұмыс орындарына квотаны орындауды қамтамасыз етеді немесе арнайы мүгедектігі бар адамдарды жұмыспен қамтуға жәрдемдесу қорына квотаны орындамағаны үшін халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті органымен белгіленген мөлшерде өтемақы төлейді.»;

14) мынадай мазмұндағы 28-1-бабымен толықтырылсын:

«28-1-бап. Мүгедектігі бар адамдарды жұмыспен қамтуға жәрдемдесудің арнайы қоры

1. Мемлекет тарапынан мүгедектігі бар адамдарды жұмыспен қамтуды қамтамасыз етуге жәрдемдесуді, оның ішінде мемлекет жүз пайыз қатысатын Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша құрылған мүгедектігі бар адамдарды жұмыспен қамтуға жәрдемдесудің арнайы қоры (бұдан әрі – Қор) жүзеге асырады.

Қор қызметінің негізгі мақсаты мүгедектігі бар адамдарды сапалы жұмыспен қамтамасыз ету үшін жағдай жасау және жәрдемдесу болып табылады.

Қордың негізгі міндеттері:

1) мүгедектігі бар адамдар үшін жұмыс орындарының квотасын орындамағаны үшін жұмыс берушілер төлеген өтемақыны шоғырландыру;

2) мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орындарын құратын жұмыс берушілердің шығындарын субсидиялау;

3) мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін қажетті машықтарға оқытуды ұйымдастыру;

4) әлеуетті жұмыс берушілерде мүгедектігі бар адамдардың ақы төленетін тағылымдамаларын ұйымдастыру;

5) мүгедектігі бар адамдарды жұмыспен қамту мәселелері бойынша ақпараттық-талдамалық қолдау;

6) мүгедектігі бар адамдар үшін жұмыс орындарының квотасын жұмыс берушілердің орындауына мониторингті жүзеге асыру;

7) Қордың жарғысына сәйкес басқа да міндеттер.

2. Қордың міндеттерін іске асыру тәртібі мен шарттарын халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті орган айқындайды.»;

15) 30-бап мынадай мазмұндағы 1-1-тармақпен толықтырылсын:

«1.1. Мүгедектігі бар адамдарға осы Заңның 31-бабына сәйкес жеке жұмыспен қамту агенттіктері еңбек делдалдығын көрсетеді.».

73. «Пошта туралы» 2016 жылғы 9 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңы («Қазақстанская правда» 21.04.2016 ж., № 75 (28201); «Егемен Қазақстан» 21.04.2016 ж., № 75 (28803); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2016 ж., № 8-і, 9-күжат 64; ҚР НҚА электрондық түрдегі эталондық бақылау банкі 04.05.2017):

1) 24-баптың 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) пошта операторларының пошта желісін ұйымдастыруы және пошта операторының көрсетілетін қызметтерін пайдаланушыларға қызмет көрсетуі жөніндегі, оның ішінде мүгедектігі бар адамдардың пошта байланысының көрсетілетін қызметтеріне кедергісіз қол жеткізуі жөніндегі;».

74. «Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің жиырма бес жылдығына байланысты рақымшылық жасау туралы» 2016 жылғы 13 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңы («Қазақстанская правда» 14.12.2016 ж., № 240 (28366), «Егемен Қазақстан» 14.12.2016 ж., № 240 (28968); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы 2016 ж., № 23, 117-күжат; ҚР НҚА электрондық түрдегі эталондық бақылау банкі 15.12.2016):

1) 1-бапта:

2-тармақшаның үшінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«осы Заң қолданысқа енгізілетін күнге ата-ана құқықтарынан айырылмаған және он сегіз жасқа толмаған балалары, оның ішінде асырап алған не қорғаншылыққа және (немесе) қамқоршылыққа алған балалары бар не қылмыс жасаған және сотталған кезінде асырауында жасына қарамастан мүгедектігі бар балалары болған әйелдер;»;

3, 5 және 6-тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«3) осы Заңның 2-бабы 2-тармағының 3) тармақшасында, 4-бабы 1 және 3-тармақтарының 3) тармақшасында, 6-бабы 2-тармағының 3) тармақшасында аталған адамдар – осы Заң қолданысқа енгізілгенге дейін Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен I, II және III топтардағы мүгедектігі бар адамдар деп танылған адамдар;»;

«5) осы Заңның 2-бабы 2-тармағының 5) тармақшасында, 4-бабы 1 және 3-тармақтарының 5) тармақшасында, 6-бабы 2-тармағының 5) тармақшасында аталған адамдар – Ұлы Отан соғысының қатысушылары мен мүгедектігі бар адамдары және оларға теңестірілген адамдар;

6) осы Заңның 2-бабы 2-тармағының 6) тармақшасында, 4-бабы 1 және 3-тармақтарының 6) тармақшасында, 6-бабы 2-тармағының 6) тармақшасында аталған адамдар – Қарулы Күштердің, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың, оның ішінде бұрынғы КСР Одағының, әскери және (немесе) интернационалдық борышын орындау кезінде қаза тапқан немесе хабарсыз кеткен әскери қызметшілерінің басқа тіркелген некеге тұрмаған жесірлері, сондай-ақ соғыс мүгедектігі бар адамдардың және оларға теңестірілген адамдардың әйелдері.»;

2) 2-баптың 2, 3, 5 және 6-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«2) жүкті әйелдер, кәмелетке толмаған балалары немесе мүгедектігі бар балалары бар әйелдер, сондай-ақ кәмелетке толмаған балалардың жалғыз ата-анасы болып табылатын ер адамдар;

3) I, II және III топтардағы мүгедектігі бар адамдар;»;

«5) Ұлы Отан соғысының қатысушылары мен мүгедектігі бар адамдары және оларға теңестірілген адамдар;

6) әскери және (немесе) интернационалдық борышын орындау кезінде қаза тапқан әскери қызметшілердің жесірлері, сондай-ақ күйеулері соғыс мүгедектігі бар адамдар және оларға теңестірілген адамдар болып табылатын әйелдер жазадан босатылады.»;

3) 4-бапта:

1-тармақтың 2, 3, 5 және 6-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«2) жүкті әйелдерге, кәмелетке толмаған балалары немесе мүгедектігі бар балалары бар әйелдерге, сондай-ақ кәмелетке толмаған балалардың жалғыз ата-анасы болып табылатын ер адамдарға;

3) I, II және III топтардағы мүгедектігі бар адамдарға;»;

«5) Ұлы Отан соғысының қатысушылары мен мүгедектігі бар адамдарына және оларға теңестірілген адамдарға;

б) әскери және (немесе) интернационалдық борышын орындау кезінде қаза тапқан әскери қызметшілердің жесірлеріне, сондай-ақ күйеулері соғыс мүгедектігі бар адамдар және оларға теңестірілген адамдар болып табылатын әйелдерге;»;

3-тармақтың 2, 3, 5 және 6-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«2) жүкті әйелдерге, кәмелетке толмаған балалары немесе мүгедектігі бар балалары бар әйелдерге, сондай-ақ кәмелетке толмаған балалардың жалғыз ата-анасы болып табылатын ер адамдарға;

3) I, II және III топтардағы мүгедектігі бар адамдарға;»;

«5) Ұлы Отан соғысының қатысушылары мен мүгедектігі бар адамдардан және оларға теңестірілген адамдарға;

б) әскери және (немесе) интернационалдық борышын орындау кезінде қаза тапқан әскери қызметшілердің жесірлеріне, сондай-ақ күйеулері соғыс мүгедектігі бар адамдар және оларға теңестірілген адамдар болып табылатын әйелдерге осы Заң қолданысқа енгізілетін күнге жаза мерзімінің өтелмеген бөлігінің бестен бірі қысқартылсын.»;

4) 6-баптың 2, 3, 5 және 6-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«2) жүкті әйелдерге, кәмелетке толмаған балалары немесе мүгедектігі бар балалары бар әйелдерге, сондай-ақ кәмелетке толмаған балалардың жалғыз ата-анасы болып табылатын, ата-ана құқықтарынан айырылмаған ер адамдарға;

3) I, II және III топтардағы мүгедектігі бар адамдарға;»;

«5) Ұлы Отан соғысының қатысушылары мен мүгедектігі бар адамдарға және оларға теңестірілген адамдарға;

б) әскери және (немесе) интернационалдық борышын орындау кезінде қаза тапқан әскери қызметшілердің жесірлеріне, сондай-ақ күйеулері соғыс мүгедектігі бар адамдары және оларға теңестірілген адамдар болып табылатын әйелдерге қатысты ауырлығы орташа қылмыстар бойынша барлық қылмыстық істер және соттар қарамаған істер бойынша іс жүргізу тоқтатылсын.»;

5) 12-баптың 1-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) рақымшылық жасау бойынша жазадан босатылған және зайыбы (жұбайы) немесе жақын туыстары жоқ I және II топтардағы мүгедектігі бар адамдар мен жасының егде тартуына байланысты өзіне-өзі күтім жасай алмайтын адамдарды стационарлық үлгідегі медициналық-әлеуметтік мекемелерге (ұйымдарға) орналастыру;».

75. «Пробация туралы» 2016 жылғы 30 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңы («Казахстанская правда» 06.01.2017 ж., № 3 (28382); «Егемен Қазақстан» 06.01.2017 ж., № 3 (28984); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2016 ж., № 24, 2016ж. 128; ҚР НҚА электрондық түрдегі эталондық бақылау банкі 09.01.2017):

1) 13-баптың 1-тармағының 2-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) мүгедектігі бар адамдар;»;

2) 16-баптың 6-тармағының 3-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) қарт адамдардың, мүгедектігі бар адамдардың және белгілі бір тұрғылықты жері жоқ адамдардың әлеуметтік көрсетілетін қызметтер алуы үшін әлеуметтік қызметтермен өзара іс-қимылын орнатады.».

76. «Волонтерлік қызмет туралы» 2016 жылғы 30 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңы

1) 6-баптың 2-тармағының 2-тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) әлеуметтік көмек, халықтың әлеуметтік жағынан қорғалмаған топтарына, өмірлік қиын жағдайға тап болған балаларға көмек көрсетуге қатысу;

2) қарттарға, мүгедектігі бар адамдарға әлеуметтік қызмет көрсету, мүгедектігі бар адамдар үшін ортаның қолжетімділігін ұйымдастыру, жетім балаларды және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды әлеуметтік бейімдеу, интеграциялау және тәрбиелеу жөніндегі жұмысқа жәрдемдесу;».

77. «Адвокаттық қызмет және заң көмегі туралы» 2018 жылғы 5 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы (ҚР НҚА электрондық түрдегі эталондық бақылау банкі 12.07.2018 ж., № 129 (28758), «Казахстанская правда» 11.07.2018 ж., № 129 (28758); «Егемен Қазақстан» 11.07.2018 ж. № 129 (29360), Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2018 ж., № 16, 52-құжат):

1) 19-баптың 2-тармағының 4 және 6-тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«4) бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдарға;»;

«6) қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арналған жалпы типтегі медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда) тұратын қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға;».

78. «Міндетті әлеуметтік сақтандыру туралы» 2019 жылғы 26 желтоқсандағы № 286-VI ҚРЗ Қазақстан Республикасының Заңы (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы);

1-баптың 25) және 27) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«25) міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің субъектілері – төлеуші; міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушы; алушы; Мемлекеттік корпорация; қор; Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі; орталық атқарушы орган; міндетті әлеуметтік сақтандыру саласындағы бақылау жөніндегі уәкілетті орган; мемлекеттік кіріс органдары; халықты жұмыспен қамту орталығы;»;

«27) орталық атқарушы орган – халықты әлеуметтік қорғау саласында басшылықты, қордың қызметін реттеуді, бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын мемлекеттік орган;»;

10-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«10-бап. Орталық атқарушы органның құзыреті

Орталық атқарушы орган:

- 1) қордың қаржылық орнықтылығын талдауды, бағалауды және бақылауды жүзеге асырады;
- 2) қордың қаржылық және өзге есептілігінің тізбесін, нысандарын, оларды ұсыну мерзімдерін айқындайды;
- 3) қордың басшы жұмыскерлерін тағайындауға (тағайындаудан бас тартуға) келісім береді;
- 4) қордың қызметі туралы мәліметтер, сондай-ақ мемлекеттік органдардан және ұйымдардан өзінің бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыруы үшін қажетті мәліметтер алуға құқылы;
- 5) «Әкімшілік рәсімдер туралы» Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен қордың қызметін ішкі бақылауды жүзеге асырады;
- 6) қордың қаржылық орнықтылығын қамтамасыз ететін нормалар мен лимиттерді әзірлейді;
- 7) қор активтерін инвестициялау үшін қаржы құралдарының тізбесі мен лимиттерін әзірлейді;
- 8) қордың комиссиялық сыйақысының пайыздық мөлшерлемесінің шекті шамасын белгілеу туралы ұсыныс әзірлейді;
- 9) қордың комиссиялық сыйақысының пайыздық мөлшерлемесінің шамасын жыл сайын, бірақ жылына екі реттен асырмай белгілейді;
- 10) қордың комиссиялық сыйақыны алу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 11) әлеуметтік аударымдарды есептеу мен қорға төлеу және олар бойынша өндіріп алу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 12) әлеуметтік төлемдердің мөлшерлерін есептеу (айқындау), қордан төленетін әлеуметтік төлемдерді тағайындау, қайта есептеу, тоқтата тұру, қайта бастау, тоқтату және жүзеге асыру қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 13) еңбекке қабілеттіліктен айырылу және асыраушысынан айырылу жағдайларына қордан төленетін әлеуметтік төлемдердің мөлшерлерін арттыру туралы ұсыныс әзірлейді;
- 14) құзыреті шегінде Мемлекеттік корпорацияның қызметін тексеруді жүзеге асырады;
- 15) міндетті әлеуметтік сақтандыру саласындағы ақпараттық жүйелерді қолдап отыру қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 16) міндетті әлеуметтік сақтандыру саласындағы ақпараттық жүйелер мен дерекқорларға қол жеткізу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 17) міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушыларды, олардың әлеуметтік аударымдары мен әлеуметтік төлемдерін дербестендірілген есепке алуды жүргізу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 18) осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.»;

11-баптың 3-тармағының екінші бөлігіндегі «монополияға қарсы орган» деген сөздерден кейін «уәкілетті орган» деген сөздер «орталық атқарушы орган» деген сөздермен ауыстырылсын;

12-баптың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушы, ол қайтыс болған жағдайда (сот хабар-ошарсыз кетті деп танылған немесе қайтыс болды деп танылған), оған және алушыға тәуелді отбасы мүшелері:

1) еңбек ету қабілетінен айырылған жағдайда әлеуметтік төлем тағайындау туралы өтініш беруге;

жалпы еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесін алғаш рет белгіленген кезде МӘС бөлімшесіне;

жүгінген сәтте жалпы еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесі белгіленген кезде Мемлекеттік корпорация арқылы Қорға;

2) Мемлекеттік корпорация арқылы қорға асыраушысынан айырылған жағдайда әлеуметтік төлем тағайындау туралы өтініш беру;

3) жұмысынан айырылған жағдайда әлеуметтік төлем тағайындау туралы өтініш беру:

Мемлекеттік корпорация арқылы қорға;

адам жұмыссыз ретінде тіркелген кезде халықты жұмыспен қамту орталығына;

жұмыссыз ретінде тіркеу туралы мәліметтер болған кезде «электрондық үкімет» веб-порталы арқылы;

4) Мемлекеттік корпорация арқылы қорға жүктілікке және босануға, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты табысынан айырылған жағдайда әлеуметтік төлем тағайындау туралы өтініш беруге;

5) бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты кірісінен айырылу жағдайына арналған әлеуметтік төлемді тағайындау туралы өтініш беруге:

Мемлекеттік корпорация арқылы қорға;

электрондық үкімет «веб-порталы» арқылы;

6) мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар алуына қарамастан, қордан осы Заңда көзделген тәртіппен әлеуметтік төлемдерді алуға;

7) төлеушіден, Мемлекеттік корпорациядан, қордан, сондай-ақ «электрондық үкімет» веб-порталы арқылы әлеуметтік аударымдардың жай-күйі мен қозғалысы туралы ақпаратты тегін сұратуға және алуға;

8) Мемлекеттік корпорациядан және қордан әлеуметтік төлемдерді тағайындау және алу тәртібі туралы ақпаратты тегін сұратуға және алуға;

9) қордың және осы тармақта көрсетілген өзге мемлекеттік органдардың немесе ұйымдардың осы Заңда белгіленген құқықтарды шектеуге байланысты шешімдеріне, әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) шағым жасауға құқығы бар.»

13-баптың 1-тармағының 1) тармақшасындағы «уәкілетті органның» деген сөздер «орталық атқарушы органның» деген сөздермен ауыстырылсын;

18-баптың 1-тармағында «уәкілетті орган» деген сөздер «орталық атқарушы орган» деген сөздермен ауыстырылсын;

19-баптың 1-тармағындағы «уәкілетті органның» деген сөздер «орталық атқарушы органның» деген сөздермен ауыстырылсын;

19-баптың 7-тармағындағы «мүгедек болып қалған» деген сөздер «мүгедектік белгіленген» деген сөздермен ауыстырылсын;

19-баптың 8-тармағының екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«Әлеуметтік төлемдерді тағайындау мерзімі, егер осы баптың 5-тармағында өзгеше көзделмесе, қажетті барлық құжаттармен қоса өтініш Мемлекеттік корпорацияда тіркелген күннен бастап немесе әлеуметтік төлемдерді «Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес проактивті көрсетілетін қызмет арқылы тағайындауға келісім алынған күннен бастап сегіз жұмыс күнінен аспайды.»;

20-баптың 4-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Еңбекке қабілеттіліктен айырылу жағдайына арналған ай сайынғы әлеуметтік төлемнің мөлшері әлеуметтік төлемге құқық туындаған күнге республикалық бюджет туралы заңда белгіленген ең төмен жалақы мөлшерінің 55 пайызы шегерілген, әлеуметтік аударымдар есептелетін объект ретінде есепке алынған кірістің орташа айлық мөлшерін кірісті ауыстырудың, еңбекке қабілеттіліктен айырылудың және қатысу өтілінің тиісті коэффициенттеріне көбейту жолымен айқындалады.

Әлеуметтік аударымдар есептелетін объект ретінде есепке алынған кірістің орташа айлық мөлшері Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен міндетті зейнетақы жарналарын, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын, әлеуметтік аударымдарды қоса алғанда, салық ставкаларына және әлеуметтік төлемдерге «0» түзету коэффициенті белгіленетін қызмет түрлеріне байланысты кірістерді қоспағанда әлеуметтік төлемге құқық басталған айдың алдындағы соңғы күнтізбелік жиырма төрт ай ішінде (осы кезеңде әлеуметтік аударымдарда үзілістердің болу-болмауына қарамастан) әлеуметтік аударымдар жүргізілген кірістер сомасын жиырма төртке бөлу жолымен айқындалады.

Бұл ретте, өтініш берушінің өтініші бойынша, орташа айлық кірісті айқындау кезінде Қазақстан Республикасындағы төтенше жағдай күшіне енген айлары алынып тасталады және көрсетілген мерзімнен бұрын немесе олардан кейінгі айлар бойына басқалармен алмастырылады.

Осы тармақтың төртінші бөлігінде көзделген жағдайды қоспағанда, «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 774-бабына сәйкес бірыңғай жиынтық төлемді төлеушілер болып табылатын жеке тұлғалар үшін өзінен әлеуметтік аударымдар жүргізілген әрбір айдағы кіріс тиісті қаржы жылына республикалық бюджет туралы заңда белгіленген бір ең төмен жалақы мөлшерінің деңгейінде қабылданады.

Сол бір кезең үшін жұмыс берушіден және «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 774-бабына сәйкес бірыңғай жиынтық төлемді төлеуші болып табылатын жеке тұлғадан әлеуметтік аударымдар келіп түскен жағдайда, еңбекке қабілеттіліктен айырылу жағдайына арналған әлеуметтік төлемді есептеу кезінде «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 774-бабына сәйкес бірыңғай жиынтық төлемді төлеуші болып табылатын жеке тұлғаның кірісі қорға әлеуметтік аударымдар жүргізілген кіріс деңгейінде қабылданады.

Бұл ретте кірісті ауыстыру коэффициенті 0,6 болады.

Еңбекке қабілеттіліктен айырылу коэффициенті 30 пайыздан 100 пайызға дейін белгіленген жалпы еңбекке қабілеттіліктен айырылу дәрежесіне сәйкес келеді.

Міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушы үшін қатысу өтілінің коэффициенті:

алты айдан кем болғанда – 0,1;

алты айдан он екі айға дейін – 0,7;

он екі айдан жиырма төрт айға дейін – 0,75;

жиырма төрт айдан отыз алты айға дейін – 0,85;

отыз алты айдан қырық сегіз айға дейін – 0,9;

қырық сегіз айдан алпыс айға дейін – 0,95;

алпыс айдан жетпіс екі айға дейін – 1,0 болады;

алпыс және одан да көп айға – міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысу өтілінің әрбір он екі айы үшін 1,0-ге 0,02 қосылып отырады.

Бұл ретте қатысу коэффициентін анықтаған кезде төтенше жағдай кезеңіндегі қызметке байланысты шектеулерге байланысты табысынан айрылған жағдайда әлеуметтік төлемдер алу кезеңдері, сондай-ақ салық және әлеуметтік төлемдер ставкаларына оның ішінде Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен міндетті зейнетақы жарналары, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары, әлеуметтік аударымдарына «0» түзету коэффициенті белгіленген қызмет тізімдеріне байланысты жұмыс кезеңдері есепке алынады.»;

21-баптың 1-тармағының 1) тармақшасындағы «олар мүгедек болды» деген сөздер «оларға мүгедектік белгіленсе» деген сөздермен ауыстырылсын;

21-баптың 3-тармағындағы «мүгедек деп танылған» деген сөздер «мүгедектік белгіленген» деген сөздермен ауыстырылсын;

21-баптың 7-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«7. Асыраушысынан айырылу жағдайына арналған ай сайынғы әлеуметтік төлемнің мөлшері әлеуметтік төлемге құқық туындаған күнге республикалық бюджет туралы заңда белгіленген ең төмен жалақы мөлшерінің 55 пайызы шегерілген, әлеуметтік аударымдар есептелетін объект ретінде есепке алынған кірістің орташа айлық мөлшерін кірісті ауыстырудың,

асырауындағылар санының және қатысу өтілінің тиісті коэффициенттеріне көбейту жолымен айқындалады.

Әлеуметтік аударымдар есептелетін объект ретінде есепке алынған кірістің орташа айлық мөлшері салық ставкаларына «0» түзету коэффициенті белгіленетін қызмет түрлерімен байланысты жұмыс кезеңінде алынған кірістерді қоспағанда әлеуметтік төлемге құқық басталған айдың алдындағы соңғы күнтізбелік жиырма төрт ай ішінде (осы кезеңде әлеуметтік аударымдарда үзілістердің болу-болмауына қарамастан) әлеуметтік аударымдар жүргізілген кірістер сомасын жиырма төртке бөлу жолымен айқындалады және орташа айлық кірісті айқындау кезінде Қазақстан Республикасындағы төтенше жағдайлар енгізілген айлар алынып тасталады және олар белгіленген мерзімнен кейінгі немесе оның алдындағы айлармен ауыстырылады.

Осы тармақтың төртінші бөлігінде көзделген жағдайды қоспағанда, "Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы" Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 774-бабына сәйкес бірыңғай жиынтық төлемді төлеушілер болып табылатын жеке тұлғалар үшін өзінен әлеуметтік аударымдар жүргізілген әрбір айдағы кіріс тиісті қаржы жылына республикалық бюджет туралы заңда белгіленген бір ең төмен жалақы мөлшерінің деңгейінде қабылданады.

Сол бір кезең үшін жұмыс берушіден және "Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы" Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 774-бабына сәйкес бірыңғай жиынтық төлемді төлеуші болып табылатын жеке тұлғадан әлеуметтік аударымдар келіп түскен жағдайда, асыраушысынан айырылу жағдайына арналған әлеуметтік төлемді есептеу кезінде "Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы" Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 774-бабына сәйкес бірыңғай жиынтық төлемді төлеуші болып табылатын жеке тұлғаның кірісі қорға әлеуметтік аударымдар жүргізілген кіріс деңгейінде қабылданады.

Асыраушысынан айырылу жағдайына арналған әлеуметтік төлемдер қайтыс болған (сот хабарсыз кетті деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған) асыраушының асырауында болған отбасы мүшелеріне қайтыс болған (сот хабарсыз кетті деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған) асыраушының отбасы мүшесінің (мүшелерінің) әлеуметтік төлемдерді алу құқығы сақталатын уақыт кезеңі бойына ай сайын төленіп тұрады.»;

22-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Жұмысынан айырылу жағдайына арналған әлеуметтік төлемнің мөлшері әлеуметтік аударымдар есептелетін объект ретінде есепке алынған кірістің орташа айлық мөлшерін кірісті ауыстырудың және қатысу өтілінің тиісті коэффициенттеріне көбейту жолымен айқындалады.

Әлеуметтік аударымдар есептелетін объект ретінде есепке алынған кірістің орташа айлық мөлшері Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен міндетті зейнетақы жарналарын, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын,

әлеуметтік аударымдарды қоса алғанда, салық ставкаларына және әлеуметтік төлемдерге «0» түзету коэффициенті белгіленетін қызмет түрлеріне байланысты кірістерді қоспағанда жұмысынан айырылуы бойынша әлеуметтік төлемге құқық басталған айдың алдындағы соңғы күнтізбелік жиырма төрт ай ішінде (осы кезеңде әлеуметтік аударымдарда үзілістердің болу-болмауына қарамастан) әлеуметтік аударымдар жүргізілген кірістер сомасын жиырма төртке бөлу жолымен айқындалады.

Бұл ретте, өтініш берушінің өтініші бойынша, орташа айлық кірісті айқындау кезінде Қазақстан Республикасындағы төтенше жағдай күшіне енген айлары алынып тасталады және көрсетілген мерзімнен бұрын немесе олардан кейінгі айлар бойына басқалармен алмастырылады.

Кірісті ауыстыру коэффициенті 0,4 болады, ал қатысу өтілінің коэффициенті осы Заңның 20-бабының 4-тармағына сәйкес айқындалады.»;

23-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Жүктілікке және босануға, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты кірісінен айырылу жағдайларына арналған әлеуметтік төлемнің мөлшері әлеуметтік аударымдар есептелетін объект ретінде есепке алынған кірістің орташа айлық мөлшерін еңбекке қабілетсіздік күндері санының тиісті коэффициентіне көбейту жолымен айқындалады.

Әлеуметтік аударымдар есептелетін объект ретінде есепке алынған кірістің орташа айлық мөлшері Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен міндетті зейнетақы жарналарын, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын, әлеуметтік аударымдарды қоса алғанда, салық ставкаларына және әлеуметтік төлемдерге «0» түзету коэффициенті белгіленетін қызмет түрлеріне байланысты кірістерді қоспағанда әлеуметтік төлемге құқық басталған айдың алдындағы соңғы күнтізбелік он екі ай ішінде (осы кезеңде әлеуметтік аударымдарда үзілістердің болу-болмауына қарамастан) әлеуметтік аударымдар жүргізілген кірістердің сомасын он екіге бөлу жолымен айқындалады.

Бұл ретте, өтініш берушінің өтініші бойынша, орташа айлық кірісті айқындау кезінде Қазақстан Республикасындағы төтенше жағдай күшіне енген айлары алынып тасталады және көрсетілген мерзімнен бұрын немесе олардан кейінгі айлар бойына басқалармен алмастырылады.

Осы тармақтың төртінші бөлігінде көзделген жағдайды қоспағанда, "Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы" Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 774-бабына сәйкес бірыңғай жиынтық төлемді төлеушілер болып табылатын жеке тұлғалар үшін өзінен әлеуметтік аударымдар жүргізілген әрбір айдағы кіріс тиісті қаржы жылына республикалық бюджет туралы заңда белгіленген бір ең төмен жалақы мөлшерінің деңгейінде қабылданады.

Сол бір кезең үшін жұмыс берушіден және "Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы" Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 774-бабына сәйкес бірыңғай жиынтық төлемді

төлеуші болып табылатын жеке тұлғадан әлеуметтік аударымдар келіп түскен жағдайда, жүктілікке және босануға, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты кірісінен айырылу жағдайларына арналған әлеуметтік төлемді есептеу кезінде "Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы" Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 774-бабына сәйкес бірыңғай жиынтық төлемді төлеуші болып табылатын жеке тұлғаның кірісі қорға әлеуметтік аударымдар жүргізілген кіріс деңгейінде қабылданады.

Еңбекке қабілетсіздік күндері санының коэффициенті жүктілікке және босануға, сондай-ақ жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты еңбекке уақытша қабілетсіздік туралы парақ берілген күндер санын күнтізбелік отыз күнге бөлу жолымен айқындалады.»;

24-баптың 4-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты кірісінен айырылу жағдайына арналған ай сайынғы әлеуметтік төлемдер әлеуметтік аударымдар есептелетін объект ретінде есепке алынған кірістің орташа айлық мөлшерін кірісті ауыстыру коэффициентіне көбейту жолымен айқындалады.

Әлеуметтік аударымдар есептелетін объект ретінде есепке алынған кірістің орташа айлық мөлшері Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен міндетті зейнетақы жарналарын, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын, әлеуметтік аударымдарды қоса алғанда, салық ставкаларына және әлеуметтік төлемдерге «0» түзету коэффициенті белгіленетін қызмет түрлеріне байланысты кірістерді қоспағанда әлеуметтік төлемге құқық басталған айдың алдындағы соңғы күнтізбелік жиырма төрт ай ішінде (осы кезеңде әлеуметтік аударымдарда үзілістердің болу-болмауына қарамастан) әлеуметтік аударымдар жүргізілген кірістер сомасын жиырма төртке бөлу жолымен айқындалады.

Бұл ретте, өтініш берушінің өтініші бойынша, орташа айлық кірісті айқындау кезінде Қазақстан Республикасындағы төтенше жағдай күшіне енген айлары алынып тасталады және көрсетілген мерзімнен бұрын немесе олардан кейінгі айлар бойына басқалармен алмастырылады.

Осы тармақтың төртінші бөлігінде көзделген жағдайды қоспағанда, "Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы" Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 774-бабына сәйкес бірыңғай жиынтық төлемді төлеушілер болып табылатын жеке тұлғалар үшін өзінен әлеуметтік аударымдар жүргізілген әрбір айдағы кіріс тиісті қаржы жылына республикалық бюджет туралы заңда белгіленген бір ең төмен жалақы мөлшерінің деңгейінде қабылданады.

Сол бір кезең үшін жұмыс берушіден және "Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы" Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 774-бабына сәйкес бірыңғай жиынтық төлемді төлеуші болып табылатын жеке тұлғадан әлеуметтік аударымдар келіп түскен жағдайда, бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты кірісінен

айырылу жағдайына арналған әлеуметтік төлемді есептеу кезінде "Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы" Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 774-бабына сәйкес бірыңғай жиынтық төлемді төлеуші болып табылатын жеке тұлғаның кірісі қорға әлеуметтік аударымдар жүргізілген кіріс деңгейінде қабылданады.

Кірісті ауыстыру коэффициенті 0,4 болады.

Бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты кірісінен айырылу жағдайына арналған әлеуметтік төлемнің мөлшері осы Заңның 26-бабына сәйкес ұстап қалуға жататын міндетті зейнетақы жарналары қосымша есептеле отырып, "Балалы отбасыларға берілетін мемлекеттік жәрдемақылар туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес баланың туу кезектілігіне қарай белгіленген, бала бір жасқа толғанға дейін оның күтімі бойынша тағайындалатын және төленетін ай сайынғы мемлекеттік жәрдемақы мөлшерінен кем болмайды.

Бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты кірісінен айырылу жағдайына арналған әлеуметтік төлемнің ең жоғары мөлшері әлеуметтік төлемге құқық туындаған күнге республикалық бюджет туралы заңда белгіленген ең төмен жалақының 7 еселенген мөлшерінің 40 пайызынан аспауға тиіс.»;

24-бап мынадай мазмұндағы 4-1-тармақпен толықтырылсын:

«4-1. Бала бір жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты табысынан айрылған жағдайға әлеуметтік төлем оны алушы еңбек немесе кәсіпкерлік қызметті қайта бастаған жағдайда осы Заңның 26-бабының 1-тармағына сәйкес ұстап қалуға жататын міндетті зейнетақы жарналарын аударып отырып, «Балалы отбасыларға берілетін мемлекеттік жәрдемақылар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес баланың туылу кезегіне байланысты белгіленген бір жасқа толғанға дейін бала күтіміне тағайындалатын және төленетін ай сайынғы мемлекеттік жәрдемақы мөлшерінде кепілдендіріледі.»;

27-баптың 1-тармағының 5) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«5) Қазақстан Республикасының аумағында тұрақты тұруға рұқсат алғанға дейін алушының Қазақстан Республикасының азаматтығын тоқтату фактілерінің анықталуы туралы, оның ішінде ақпараттық жүйелерден алынған мәліметтер келіп түскен айдан кейінгі айдың бірінші күнінен бастап тоқтатыла тұрады.»;

27-баптың 3-тармағының 1) тармақшасындағы «мүгедек деп танылған» деген сөздер «мүгедектік белгіленген» деген сөздермен ауыстырылсын;

28-баптың 3-тармағының 3) тармақшасындағы «мүгедек болған» деген сөздер «мүгедектік белгіленген» деген сөздермен ауыстырылсын;

33-баптың 2-тармағының 2) тармақшасындағы «заңнамасында айқындалған» деген сөздер «Үкіметі айқындайтын» деген сөздермен ауыстырылсын;

34-баптың 2-тармағындағы «заңнамасында айқындалған» деген сөздер «Үкіметі айқындайтын» деген сөздермен ауыстырылсын;

39-бап мынадай мазмұндағы 5-тармақпен толықтырылсын:

«5. 2021 жылғы 1 қаңтардан бастап осы Заңның 15-бабының 6-тармағы келесідей редакцияда қолданылады деп бекітілсін:

«6. Қорға әлеуметтік аударымдар мынадай кірістерден төленбейді:

1) «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 319-бабы 2-тармағының 3) және 4) тармақшаларында көрсетілген кірістерді қоспағанда, «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 319-бабының 2-тармағында белгіленген кірістерден;

2) «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасы Кодексінің 341-бабы 1-тармағының 22), 32) және 53) тармақшаларының алтыншы абзацының 9), 10), 12), 14) тармақшаларында көрсетілген кірістерді қоспағанда, «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 341-бабының 1-тармағында белгіленген кірістерден;

Әлеуметтік аударымдарды есептеу кезінде қызметкерлердің «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 341-бабы 1-тармағының 52) тармақшасында көрсетілген салық салынатын кірісіне түзету енгізілмейді.

3) «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасы Кодексінің (Салық кодексі) 484-бабы 3-тармағының 1) тармақшасында белгіленген кірістер.».

2-бап. Осы Заң алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.